Silvestru Boatcă

George Șovu

DE ROMÂNEASCĂ ÎNVĂȚĂTURĂ

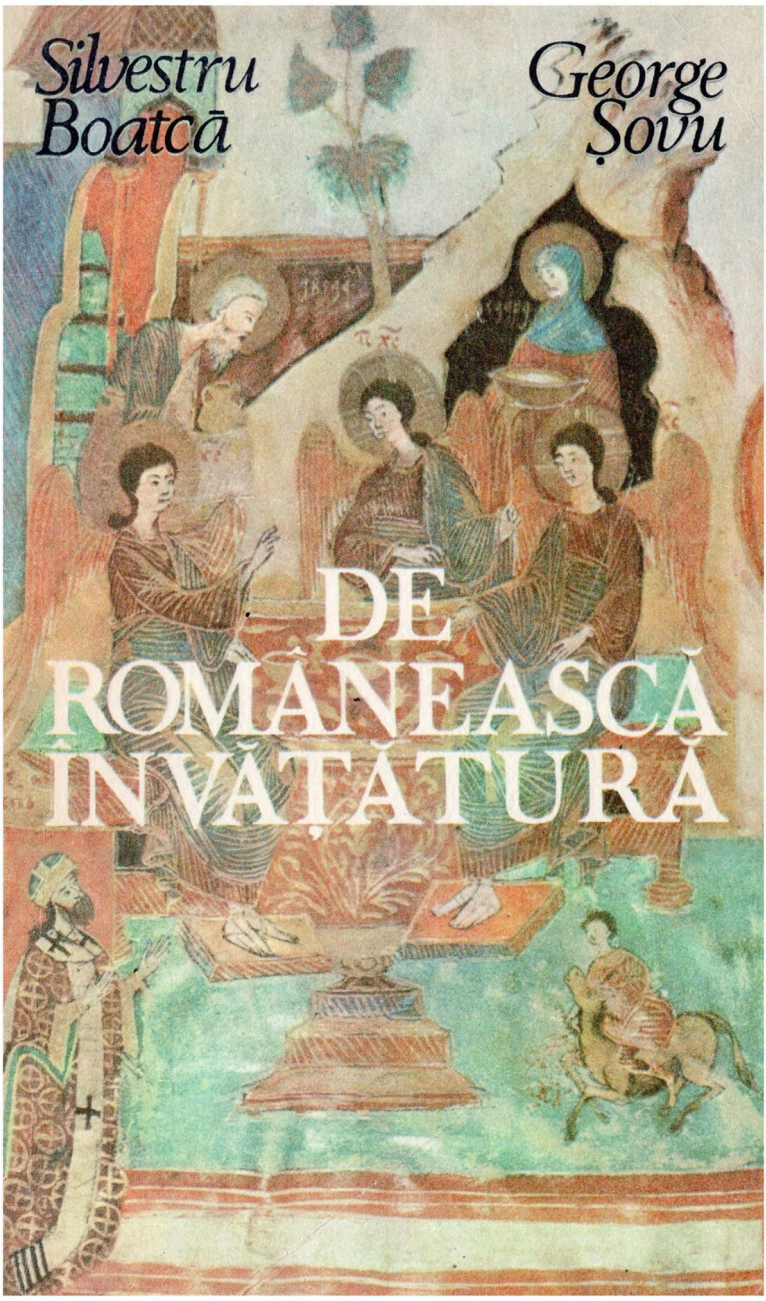

Prof. Silvestru BOATCĂ Prof. George ȘOVU

DE ROMÂNEASCĂ ÎNVĂȚĂTURĂ

Antologie de literatură populară și cultă cu conținut religios, destinată elevilor și părinților

*

În conformitate cu programa analitică pentru predarea educației religioase în învățământul primar și gimnazial, aprobată de Comisia specială pentru educația religioasă, desemnată de SFÎNTUL SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, și cu avizul MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ȘI ȘTIINȚEI

Editura **Recif**

DINTRE TOATE FAPTELE...

Dintre toate faptele - de gînd și de suflet - săvîrșite de ființa ce se cheamă Om, aspirația spre convietuirea, în armonie și smerenie, cu Părintele de deasupra și cu legile Lui, care guvernează Viața și Moartea, constituie, poate, dimensiunea sa cea mai specifică, omenească prin excelență.

Semn al înaltului grad de luminare la care omul s-a ridicat - Învățătura, izvor de lumină, la rîndul ei, și sclipire de ideal ce trebuie atins, își caută resursele în fiecare pas însemnat de om în nesfîrșitul și mirificul orizont al existenței sale, adunînd nestematele semănate de el, cu bunăștiință ori în mod aleatoriu, de-a lungul curgerii ireversibile a timpului.

Cartea de față - un univers ce vibrează de suflet și de gînd, frumoase, curate, înălțătoare - năzuiește să se adreseze, prin învățătura ce-i luminează ființa de la un capăt la altul, tuturor celor ce situează, la loc de prețuire în gîndul și în sufletul lor, puterile nesfîrșite ale Cuvîntului, din care se zidesc și se rezidesc lumile aievea, ca și închipuitele lumi ce așteaptă să ne cuprindă în teritoriile lor, o dată cu pasul marii treceri.

Fie că se numește rugăciune sau colindă, poezie ori povestire, cugetare sau idee trăită, sfat de taină sau îndemn anume cu acest scop formulat, fiecare secvență a acestei cărți este un orizont de românească învățătură - frumoasă, curată, sfîntă - ce așteaptă să fie descoperit și sorbit, picătură cu picătură, întru folos și creștere de gînd și de suflet.

Alcătuită cu iubire și pioșenie, prin valorificarea atîtor izvoare ce poartă un nume anume și unul fără de nume, dar de mereu neștirbită reputație, cartea se dorește un dar îndreptat spre oricare vîrstă ce-și făurește destinul, cu trudă și cu speranță, în lumina tonică și caldă a Atotputernicului demiurg și învățător al întregului univers...

Autorii

PARTEA I

PRIMIȚI CU MOȘ AJUNUL?

Capitolul I

DARURI ȘI COLINDE ÎNCHINATE NAȘTERII MÎNTUITORULUI

FLORILE DALBE

Ia sculați, voi boieri mari,
Florile dalbe
Ia sculați, români plugari,
Florile dalbe

Că vă vin colindători,
Florile dalbe
Noaptea pe la cîntători,
Florile dalbe

Și v-aduc pe Dumnezeu,
Florile dalbe
Să vă mîntuie de rău,
Florile dalbe

Dumnezeu adevărat,
Florile dalbe
Soare-n raze luminat,
Florile dalbe.

POARTA LUI CHRISTOS

Sculați, sculați, boieri mari,
Că vă vin colindători.
Nu vă vin cu nici un rău,
Ci v-aduc pe Dumnezeu.
Pre Dumnezeu mititel,
Mititel, înfășățel,
Înfășat în foi de mac
Cu tichie verde-n cap,
Iar în fundul tichiei
Este-o piatră nestimată,
Ce plătește lumea toată,
Țarigradul jumătate
Și Brașovu-a treia parte,
Sus în poarta lui Christos
Să fii gazdă sănătos.

COLINDĂ DE COPIL

Sculați, sculați boieri mari,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cîntători;
Și v-aduc pe Dumnezeu,
Și vă roagă să trăiți
Și ca pomii să rodiți
Și ca ei să-mbătrîniți
Ca un măr, ca un păr,
Ca un fir de trandafir.

BUNĂ DIMINEAȚA
(Colind de copii)

Bună dimineața la moș Ajun!
Și mîine cu bine la moș Crăciun!
Am venit și noi odată
La mulți ani cu sănătate,
Și la anul să venim
Sănătoși să vă găsim.
Bună dimineața la moș Ajun!
Și mîine cu bine la moș Crăciun!
Moș Crăciun e omul bun
Bagă la copii în sîn
Mere, pere, nuci, covrigi,
Cîte-un gologan de cinci.
La anu și la mulți ani!

MOȘ CRĂCIUN CU PLETE DALBE

Moș Crăciun cu plete dalbe
A sosit de prin nămeți.
Și aduce daruri multe
La fetițe și băieți.
Moș Crăciun, Moș Crăciun.
Din bătrîni se povestește
Că-n tot anul negreșit,
Moș Crăciun la geam sosește
Niciodată n-a lipsit.
Moș Crăciun, Moș Crăciun.
Moș Crăciune, Moș Crăciune,
Încotro vrei s-o apuci ?
Ți-aș cînta florile dalbe,
Dac-aș ști că nu te duci.
Moș Crăciun, Moș Crăciun.

SUS LA POARTA RAIULUI

Sus la Poarta raiului,
Poarta raiului,
Paște turma Domnului,
Turma Domnului,
Linu-i lin și iarăși lin,
Bate vîntul frunza lin
Lin și iarăși lin.
Dar la poartă cine sta?
Oare cine sta?
Sta chiar Maica Precista,
Maica Precista.
Lîngă ea un leagănel,
Leagăn, leagănel,
Cu un copilaș în el,
Copilaș în el.
Linu-i lin și iarăși lin,
Bate vîntul frunza lin,
Lin și iarăși lin.
Neaua ninge nu-l atinge,
Lin și iarăși lin.
Este chiar pruncul Christos
Să ne fie sănătos,
Lin și iarăși lin.

COLO SUS LA RĂSĂRIT

Colo sus la răsărit, florile dalbe
Este-un pom mîndru-nflorit, florile dalbe
La tulpina pomului, florile dalbe
Scrisu-i patu' Domnului, florile dalbe
Și în pat cine era, florile dalbe
Era fată de-mpărat, florile dalbe
Scoală fată n-adormi, florile dalbe
Sîngele te-a năpădi, florile dalbe
Iarbă verde te-a-ngrădi, florile dalbe
Florile te-or îngrădi, florile dalbe.

VREAU SĂ MERG CU-NTREG POPORUL

Vreau să merg cu-ntreg poporul
Ca să-mi văd Mîntuitorul
Pe Hristosul meu iubit
Care-n lume a venit.
Vreau cu îngerii-mpreună
Să cînt azi vestea cea bună
Că din ceruri s-a dat jos
Domnul meu Iisus Hristos.
Cu Maria Sfîntă mamă
Vreau să stau și să-mi dau seamă
Cum copilul cel ceresc
A luat chip omenesc
Iar spre tine, Doamne sfinte,
Îndrept inimă și minte
Și te rog, în pieptul meu,
Să-ți alegi culcușul tău.

CE NE-ADUCE MOȘ CRĂCIUN

Ce ne-aduce Moș Crăciun?
Tot ce e frumos și bun:
Un cal mic de călărit,
Cărți frumoase de citit.

.O păpușă mititică,
O oiță frumușică,
Trîmbiță și săbioară,
Pușculiță și vioară.

Mere dulci ca să mîncăm,
Jucării să ne jucăm,
Și ne-aduce clopoței,
Ca să ne jucăm cu ei.

TREI PĂSTORI
- Colindă -

Trei păstori se întîlniră
Și așa se sfătuiră:
Haideți, fraților, să mergem,
Floricele să culegem
Și să facem o cunună,
S-o-mpletim cu voie bună
Și s-o ducem lui Hristos,
Să ne fie de folos.
Raza soarelui, floarea soarelui.

COLINDIȚA

Colindița cît mai multă
Să trăiască cine-ascultă!
Sus la ceruri o-nălțăm,
Și la gazde o-nchinăm.

O-nchinăm cu veselie
Și cu mare bucurie
C-am ajuns seara de-Ajun
Și-a bătrînului Crăciun

Sus, mai sus vom înălța
Ce-am știut vă vom cînta
Să rămîneți sănătoși,
Sănătoși și bucuroși.

C-am ajuns ziua cea sfîntă
Cînd colindele se cîntă,
Sărbătoarea lui Christos
Să vă fie de folos!

CE SEARĂ MI-I ASTĂ SEARĂ
- Colindă -

Ce seară mi-i astă seară?
Asta-i seara, seara mare,
Seara mare-a lui Ajun
Dinspre noaptea lui Crăciun,
Cînd Iisus, Domnul cel sfînt,
S-a născut pe-acest pămînt
În sălașul vitelor,
În ieslele boilor,
În scutece înfășat,
De îngeri înconjurat.
Mărire lui Dumnezeu,
C-a trimis pe fiul său.

CER ȘI MARE

Cer și mare și pămînt
Lăudăm pe Domnul sfînt
Deci și tu inima mea
Cîntă astăzi slava ta
Soarele strălucitor
Dînd lumină tuturor
Lună, stele ce lucesc
Despre El mărturisesc
Și pămîntul rotunjit
Care-a fost împodobit
Cu verdeață și cîmpii
Despre El sînt mărturii
Vestiți paserile-n zbor
Cum se-nalță de ușor
Tunet, trăsnet, ploaie, vînt
Toate-s ale Domnului sfînt.

COLINDUL LUI DUMNEZEU

D-întreabă-și, d-întreabă-și
Sfinții pe Dumnezeu:
- Doamne milostive,
Tot stam să te-ntreb
Și-ntreba-te-voi:
Din ce s-a făcut
Vinul
Și cu grîul
Și mirul cel sfînt?
- Sfinți nepriceputi,
Ce mă ispitiți,
Că voi bine știți.
Cînd ei că m-au prins
Sus la Rusalim
Cîinii de jidovi
Și mă răstigniră
'N cruce
De măr dulce,
Piroaie-mi bătură
Prin palme,
Prin talpe,
Piroaie de fier,
Ținte de oțel;
Ș-unde le bătea
Sîngele curgea
Tot vin se făcea.
Ș-unde mă-mbrăca
În cămașă verde,
Verde de urzică,
Rău trupul bășică.
Ș-unde mă-ncingea
C-un brîu de măcești,
Ș-unde mă strîngea
Sudoarea-mi curgea
Tot grîu se făcea.
Și-n cap că-mi punea
Comănac de spini,
Negri mărăcini.
Ș-unde mi-l dregea,
Lacrimi că-mi curgea,
Tot mir se făcea.
D-atuncea s-a fapt
Vinul
Și cu mirul,
Rumenul grîu:
Grîul la creștini,
Mirul la bătrîni,
Vinul la norod.
Bună vreme-n casă,
Boieri, dumneavoastră.

COLIND DE FETIȚĂ

Dalbă fetișoară
Să nu-ți pară rău
Că n-am mai venit:
Am fost depărtați
Peste vîrf de munți
În creștet cărunți,
La flori să-ți culegem,
Flori din toate flori,
Mai mult busuioc
Decît siminoc
Mai mulți trandafiri
Decît calonfiri,
Cunună să-ți faci,
Cunună frumoasă
S-o porți sănătoasă
Rar, de zile mari,
Ziua de Crăciun
Și de Bobotează,

Cînd preoți botează,
Lumea creștinează.
Dalba fetișoară
Fie-mi sănătoasă
Cu tată,
Cu mamă,
Cu rumenii-i frați
Și cu noi toți.

RÎUREL DE PLOAIE

Sus în vîrful muntelui, rîurel de ploaie,
La tulpina bradului, rîurel de ploaie,
Leagăn verde de mătase, rîurel de ploaie,
Dar în leagăn cine șade?, rîurel de ploaie,
Șade Maica Domnului, rîurel de ploaie,
Cu-n fiuț micuț în brațe, rîurel de ploaie,
Dar fiuțul nu mai tace, rîurel de ploaie,
Taci, fiule, dragule, rîurel de ploaie,
Că m-oi duce, ți-oi aduce, rîurel de ploaie,
Două mere aurele, rîurel de ploaie,
La mulți ani, bucurie, și cu mare veselie.

FLORILE-S DALBE

Cîte flori sînt pe pămînt
Florile-s dalbe ler de măr
Toate merg la jurămînt,
Florile-s dalbe ler de măr
Numai spicul grîului
Florile-s dalbe ler de măr
Și cu floarea soarelui
Florile-s dalbe ler de măr
Merg în poarta raiului;
Florile-s dalbe ler de măr
- Raiule, grădină dulce,
Florile-s dalbe ler de măr
De la tine nu m-aș duce
Florile-s dalbe ler de măr
De mirosul florilor,
Florile-s dalbe ler de măr
De zgomotu-albinelor
Florile-s dalbe ler de măr
Tămîioasa babelor
Florile-s dalbe ler de măr
Crucea lor, bătrînilor,
Florile-s dalbe ler de măr.

CEL DIN VECI FĂGĂDUIT

Cel din veci făgăduit
Mesia adeverit
În trup a venit
Pe noi să ne mîntuiască
De robia strămoșească,
O, milă cerească!

Poftim ca s-aveți folos
De nașterea lui Hristos
O, ce dar frumos!

VERSUL BOTEZULUI

În marginea rîului,
În apa Iordanului,
Vedem lucruri minunate,
De toți sfinții lăudate.

Azi Hristos în Iordan
Se botează de Ioan,
Cerurile s-au deschis
Și glas din ceriuri a zis:
(O, minune!)
"Iată Fiul meu iubit
În care bine-am voit,
Pe dînsul să-l ascultați,
Mintea să vă luminați!"

Duhul Sfînt de la cer sboară,
Ca un porumbel el se coboară
Apele să le sfințească,
Pe noi să ne mîntuiască.

Veniți toți să ne-nchinăm,
Lui Hristos să ne rugăm,
Care azi cu apă spală
A strămoșilor greșeală.

Azi Adam s-a deslegat
De blestem și de păcat.
De acum pînă-n vecie
Mila Domnului să fie.

STEAUA SUS RĂSARE

Steaua sus răsare
Ca o taină mare
Steaua strălucește
Și lumii vorbește
Că astăzi curata,
Prea nevinovata,
Fecioara Maria,
Naște pe Mesia,
În țara vestită,
Bethleem numită
Magii cum zăriră,
Steaua și porniră.
Mergînd după rază,
Pe Christos să-l vază
Și dacă-l aflară
La dînsul intrară

Și se închinară.
Cu daruri vestite,
Lui Christos menite
Ducînd fiecare
Bucurie mare.

Care bucurie
Și la voi să fie
De la tinerețe
Pîn'la bătrînețe.

O, CE VESTE MINUNATĂ

O, ce veste minunată
În Bethleem ni se-arată
C-astăzi s-a născut
Cel făr'de-nceput,
Cum au spus prorocii.

Mergînd Iosif cu Maria
În Bethleem a se-nscrie
Într-un mic sălaș, lîngă acel oraș
A născut pe Christos.

Păstorii văzînd în zare,
Din cer o lumină mare,
Ei se bucurau, îngerii cîntau,
De minunea mare.

Pe fiul cel din vecie,
Ce l-a trimis Tatăl mie
Ea să-l nască, ea să-l crească
Să ne mîntuiască.

TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT

Trei crai de la Răsărit
Cu steau-au călătorit.
Cînd în cale purcedea,
Steaua-nainte mergea.

Iar cînd sta, de odihnea,
Steaua încă-i aștepta.
Pîn-la Irod au ajuns,
Steaua-atunci li s-a ascuns.

De aici dac-au plecat,
Steaua iar s-a arătat.
Și-a mers, pînă a stătut,
Unde Iisus s-a născut.

Și cu toți s-au bucurat,
Pe Iisus dac-au aflat,
Cu daruri s-au închinat
Ca la un mare-împărat.

O, BRAD FRUMOS

O, brad frumos, o, brad frumos,
Cu cetina tot verde
Tu ești copacul credincios
Ce frunza nu și-o pierde
O, brad frumos, o, brad frumos
Cu cetina tot verde.

O, brad frumos, o, brad frumos,
Cu cetina tot verde
Eu cînd te văd mă simt duios,
Tristețea ta mă pierde.
O, brad frumos, o, brad frumos
Cu cetina tot verde.

O, brad frumos, o, brad frumos
Cu Moș Crăciun cînd vine,
Te-am așteptat atîția ani
Și-am plîns în rînd cu tine.
O, brad frumos, o, brad frumos
Am plîns în rînd cu tine.

Capitolul II

LITERATURĂ CULTĂ - POEZIE

COLINDE, COLINDE

Mihai EMINESCU

Colinde, colinde!
E vremea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemeni oglinzilor.
Și tremură brazii
Mișcînd rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Cînd scînteie stelele.

Se bucur'copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei
Își piaptănă pletele,
De dragul Mariei
Și-a Mîntuitorului,
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

RĂSAI ASUPRA MEA ...

Mihai EMINESCU

Răsai asupra mea, lumină lină,
Ca-n visul meu ceresc d-odinioară;
O, maică sfîntă, pururea fecioară,
În noaptea gîndurilor mele vină.

Speranța mea tu n-o lăsa să moară
Deși al meu e un noian de vină;
Privirea ta de milă caldă, plină,
Îndurătoare-asupra mea coboară.

Străin de toți, pierdut în suferința
Adîncă a nimicniciei mele,
Eu nu mai cred nimic și n-am tărie.

Dă-mi tinerețea mea, redă-mi credința
Și reapari din cerul tău de stele;
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!

RUGĂCIUNE

Mihai EMINESCU

Crăiasă alegîndu-te
Îngenunchem rugîndu-te,
Înalță-ne, ne mîntuie
Din valul ce ne bîntuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mîntuire,
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară,
O, Maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfîntului
Umbră facem pămîntului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plîngeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, Maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

ÎN SEARA DE CRĂCIUN

George COȘBUC

Afară ninge liniștit
În casă arde focul,
Iar noi, pe lîngă mama stînd,
De mult uitarăm jocul.

E noapte, patul e făcut,
Dar cine să se culce,
Cînd mama spune de Isus
Cu glasul rar și dulce;

Cum s-a născut Hristos în frig
În ieslea cea săracă,
Cum boul peste el sufla
Căldură ca să-i facă.

Cum au venit la ieslea lui
Păstorii de la stînă
Și îngerii cîntînd din cer,
Cu flori de măr în mînă.

COLINDĂTORII

George COȘBUC

Afară ninge liniștit
Și-n casă arde focul,
Iar noi, pe lîngă mama stînd,
De mult uitarăm jocul.
De mult și patul ne-aștepta,
Dar cine să se culce?
Rugată, mama repeta
Cu glasul rar și dulce,
Cum sta pe paie-n frig Hristos
În ieslea cea săracă,
Și boul cum sufla milos
Căldură ca să-i facă.
Drăguț un miel cum i-au adus
Păstorii de la stînă
Și îngeri albi cîntau pe sus
Cu flori de măr în mînă.
Și-auzi! Răsar cîntări acum,
Frînturi dintr-o colindă,
Și vin mereu, s-opresc în drum,
S-aud acum în tindă.

Noi stăm cu ochii pironiți
Și fără de suflare:
Sînt îngerii din cer veniți,
Cu Ler, oi, Domnul mare!
Ei cîntă-nălțător și rar
Cîntări de biruință,
Apoi se-ntorc și plîng amar
De-a Iudei necredință,
De spini, de-ostași, și c-a murit...
Dar s-a deschis mormîntul
Și El acum e-n cer suit
Și judecă pămîntul.
Și pînă nu tăceau la prag,
Noi nu vorbeam nici unul -
Sărac ne-a fost, dar cald și drag
În casă-ne Crăciunul.
Și cînd tîrziu ne biruia
Pe vatra caldă somnul
Prin vis vedeam tot flori de măr
Și-n față, mic, pe Domnul.

COLINDĂ

Octavian GOGA

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
La casa de o m sărac,
S-a gătat făina-n sac
Și n-avem să-ți dăm colac...
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Toate săptămînile
Ne-am ostenit mînile
Și-am adunat grînele.
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele
Ne-am trudit picioarele...
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Slujim slujba satului,
Țarina bogatului,
Pajura împăratului.
Moș Crăciun!

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Pe toate cărările,
Îți cîntăm cîntările,
Ardem lumînările
Moș Crăciun!

PACE

Octavian GOGA

Luna-și picură argintul,
Tremurîndu-l pe fereastră
Vede-atîta împăcare,
Străjuind căsuța noastră.
Lîngă pat zîmbind stă mama,
Adormindu-și copilașii -
Cămășuțe cu mătasă
Le-a cusut mîna nănașii.
Numai moșul povestește
Așezat pe fața vetrii
Dumiriți de-o pildă veche
Îl ascultă doi cumetri.
Dar auzi! Cățelul latră,
S-aud șopote în grădină
Și s-aude supt opincă,
Scîrțîitul de zăpadă.
S-a curmat deodat' povestea
Și-i tăcere mută-n casă -
Osteniți dorm ochelarii
Pe ceaslovul de pe masă.
Licărind o raz-atinge
Geamul ușii de la tindă,
De trei glasuri legănată
Se-nfiripă o colindă...
De supt tol, ridică fruntea
Două fețe bucălaie...
Blînd zîmbește din icoană
Cuviosul Niculaie...

MOȘ CRĂCIUN

Octavian GOGA

Moș Crăciun cu barba albă, Moș Crăciun cu traista plină,
Vechi stăpîn atît de darnic al copilăriei mele,
Azi la noi în sat te-așteaptă toată casa cu lumină,
Cu colinde și cu cîntec și cu crai ceteți de stele.

Tu te furișezi în taină pe la fiecare poartă
Cu păsirea ta tiptilă nu lași urme pe zăpadă,
Dar te simte-ntreg cuprinsul oropsiților de soartă,
Cînd lași binecuvîntarea peste capul lor să cadă.

Tu cobori și-n sara asta, tu cobori ca totdeauna,
Pe pămîntul greu de rele, sol bătrîn de gînduri bune,
Și-nveșmînți c-un văl de pace răzvrătirea-nviforată...
Cum te-așteaptă-n sat la mine!... Du-te, du-te, Moș Crăciune...

De nu-ți este peste mînă treci și pe la casa noastră,
Biata mama-ngîndurată azi e singură la masă,
Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră,
Cînd vezi neatins și vinul și colacul de pe masă.

Apoi pleacă, Moș Crăciune... pe oriunde-și duce darul
Bătrînească și cinstita și curata noastră lege;
Numa-n lumea mea străină nu-ncerca să treci hotarul,
Căci și inima și casa ți-s închise-aici, moșnege!...

CRĂCIUNUL COPIILOR

Octavian GOGA

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi cum se poate,
Moș-Crăciun din ceriu de-acolo
De le știe toate-toate...

Uite cum, vă spune badea...
Iarna-n noapte pe zăpadă
El trimite cîte-un înger
La fereastră să vă vadă...

Îngerii se uită-n casă
Văd și spun - iar Moșul are
Colo-n ceriu la el în tindă,
Pe genunchi o carte mare...

Cu condei de-argint el scrie
Ce copil și ce purtare...
Și de-acolo știe Moșul
Că-i șiret el, lucru mare...

MOȘ AJUN

Șt. O. IOSIF

Printre crengi pierdute-n ceață
Luna-ncet la geam apare,
Aruncînd pe flori de gheață
Boabe de mărgăritare.

...Dar ce zgomot e în tindă?
Inima-mi stă să se rumpă!
Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă.

Lîngă pat, jos, în căsuță,
Mama plînge despletită
Pe copila cea drăguță,
Între îngeri adormită...

Lărmuind cu bucurie,
Bat în geam, fac zarvă multă,
Rîd cu hohot, făr'să știe
Că fetița nu-i ascultă...

Iar prin crengi pierdute-n ceață
Luna trist la geam apare
Și lucesc pe flori de gheață
Boabe de mărgăritare...

ISUS

Șt. O. IOSIF

Veghează-n colț a candelei lumină,
Învăluind icoana-n raze pale:
Isus, copil, la sînul mamei sale;
Păstori se miră, magii i se-nchină.

Un zîmbet liniștit, blînd, fără vină,
Și totuși nu știu ce ascunsă jale,
Ce presimțiri de chinuri ideale
Umbresc în taină fața lui divină.

Știai de-atunci Isuse, tu, c-odată
Iubind prea mult pe oameni, drept răsplată,
Vei îndura batjocura și-amarul,

Și-ncununat cu spini, urcînd calvarul
Pe umăr crucea singur ți-o vei duce,
Și vei muri, strigînd la cer, pe cruce?...

ISUS

Panait CERNA

Ai fost un om ș-ai pătimit ca dînsul...
Un Dumnezeu - cum te credeau părinții -
Plutește-n veci deasupra suferinții:
El nu ne poate înțelege plînsul.

Pe Dumnezeu, de l-am vedea în cuie,
Cu pieptul plin de lănci, cu chipul supt,
Am spune că-i un joc, dar jertfă nu e:
El din ființa lui nimic n-a rupt.

Dar Tu ai sîngerat pe negre căi,
Supt umilinți ce nu le știe cerul;
Tu ai gemut, cînd te pătrunse fierul,
De-au tremurat și ucigașii tăi.

Și ochii tăi cei blînzi se înnoptară,
Și gura ta s-a-nvinețit de chin,
Și duhul tău, ce nu putea să moară,
A smuls din trup suspin după suspin. .

Un om, un om, prin patimile tale!
Și totuși, cît de sus, lumina mea,
Te-a înălțat răbdarea sfîntă-a ta!
De mila ta, la glasul tău de jale,

Să se deștepte morți de mii de vremi
Ș-adîncul lumii să se înfioare,
Iar Tu - să ai privirea iertătoare,
Un om să fii - și tot să nu blestemi!...

Cum au putut să steie laolaltă
Atîta chin și-atîta bunătate?
Se rătăcește mintea și nu poate
Să te urmeze-n lumea ta înaltă...

*

Al nostru ești: al celor slabi și goi -
Pămînt ți-e trupul și-n pămînt s-ascunde,
Dar umbra ta rămasc printre noi
Și inima-mi te simte orișiunde:

De sufletul ce-a întîlnit mizerii
Și cu obolul său le-a vindecat,
Te-apropii lin, prin negura tăcerii,
Și strîngi în taină mîna care-a dat;

Apostolului răsplătit cu ură,
Tu-i spui: Mergi, nu ești singur în durere!
Și gura ți-o-nfrățești cu sfînta gură
Ce-a semănat nădejdi și mîngîiere;

De cel ce geme, neputînd să moară,
Apropii cupa liniștii de veci;
Mereu sporește-a inimii comoară
Și drum de zîmbet lași pe unde treci...

Al nostru ești! Ce ochi văzu vr'odată
Că te-ai suit la cer, purtat de nori?
Ce gînd nebun svîrli această pată,
Pe cel mai mare dintre visători?

Putut-a oare sufletu-ți să fugă
La cei senini și fericiți din cer,
Cînd jos, prin murmure de chin și rugă,
Atîtea brațe tremură și-l cer?

Nu, nu! Ale Golgotei reci piroane
Nu te-au lipit atît de strîns pe lemn,
Cît te-a legat de-acest pămînt nedemn
Nemărginirea rănilor umane.

Atîta timp, cît lutul n-o să crească
Copii asemeni chipului tău sfînt;
Atîta timp, cît liniștea cerească
Nu se coboară-n inimi pe pămînt;

Cît timp nu vezi aieve tot ce sameni,
Și ochii toți de plîns n-or fi deșerți,
Atît de mult Tu, cel născut din oameni,
Va trebui să mîngîi și să ierți;

Atît de mult vei auzi jelire
Și rana ta va sîngera mereu -
Îmblînzitor de oameni prin iubire,
Tu ți-ai ales destinul cel mai greu!

...Dar, cînd vei smulge-ntreaga omenire
Din somnul lung al greului răbdat,
Cînd nu va fi nici chin, nici rătăcire,
Atunce Tu zîmbi-vei împăcat;

Atunce numai îngerul hodinii
Va coborî supt ochiu-ți înțelept:
Îți va culege de pe frunte spinii
Și-ți va închide rănile din piept.

DE AJUNUL CRĂCIUNULUI

Elena FARAGO

Toată noaptea asta, colo-n ceruri, sus,
Stelele lucrează fără încetare
Căci le-adună-n clacă steaua sfîntă, care
A-ndrumat pe vremuri Magii lui Iisus.

Torc de zor în noapte sfîntului ajun
Cîlți de nea și raze harnice de stele,
Pentru noi, copiii, torc, să facă ele
Funia cu trepte pentru Moș Crăciun.

Lungă cît e drumul din pămînt la cer,
Trainică să-i fie moșului povara,
Vor întinde-o-n noapte, nevăzută, scara
Moșului ce luptă cu-ndîrjitul ger,

Ca să ne aducă iar, de colo sus,
Pe la toți copiii darurile care
Ni le va trimite, iar, la fiecare
Sfînta și duioasa mamă a lui Iisus.

CRĂCIUN

Maria CUȚNAN

Șed copiii sus pe vatră
E-ntuneric în bordei
Mama-i dusă-n sat să ceară
De la oameni pentru ei.

Prin părete suflă vîntul,
Lumînarea s-a topit...
A-nserat pesemne mama
La măicuța de la schit...

Tatăl lor, cel dus în stele,
Vă trimite azi, de sus,
Pîne și hăinuțe nouă...
Căci azi s-a născut Iisus.

Într-un grajd e pus în iesle,
Într-un grajd? Ce frig i-o fi...
. . . . . .
Și pe rînd li se-nchid ochii
Somnorosilor copii.

INVOCAȚIE LUI IISUS

Ion NENIȚESCU

Părinte al popoarelor
Drept jude al războaielor!
Tu, care vecinic ai iubit
Pe toți acei ce-au suferit -
Părinte, nu lăsa să piară
A noastră asuprită țară
Ce-a îndurat atîta chin
De la păgîni, de la străin,
O! tu, al soarelui stăpîn,

Ajută neamului român,
Prin sînge și prin vitejie,
Prin cruntul foc de bătălie,
Să-și cucerească dreptul sfînt
De a trăi pe-acest pămînt,
Printre popoare - ca popor
Pe soarta sa poruncitor.

IISUS E VIAȚA

Vasile MILITARU

Bucurați-vă, noroade și cîntați, pe fața humii,
Că-Împărat cu chip senin
Și de bunătate plin,
S-a născut Iisus - Lumina și Mîntuitorul lumii!...

Soarele nu strălucește, nici nu a strălucit vreodată,
Viu, ca fruntea lui curată!
Oameni, voi, a căror viață-i pururi de-ntuneric plină,
Alergați la El și cereți să vă dăruie lumină!...

Rușinează-se-ntre ele mîngîioasele-adieri
Ce trimite-n taină vîntul
Și, umile, totdeauna se ascund în flori de meri, -
Cînd Iisus, Mîngîietorul, își începe blînd cuvîntul!...
Voi, nemîngîiații lumii, - cu obrajii de lămîie, -
Ascultați cuvîntu-i dulce, - pururea să vă mîngîie!...
Margine au toate cele cîte-n veacuri, pe pămînt,
Oameni, ale voastre sînt, -
Dar nemărginire sfîntă sînt, - și n-ai cui să asameni
Mila Lui Dumnezeiască și iubirea Lui de oameni!...
Voi, de-a-pururi urgisiții, din coliba cea umilă,
Căutați-L, să vă-ncarce de iubire și de milă!...

Tremură, de-a Lui Mărire, Împăratul cel mișel ...
Mare e Iisus, dar nimeni nu e mai umil ca El!...
Voi, trufași, a căror turmă patimile o frămîntă,
Căutați, o clipă numai, la smerenia Lui sfîntă
Rușinată fruntea voastră veți culca-o în țărînă!...
Și dac-aveți ochi să vadă, - sceptru chiar purtînd în mînă, -

E neprihănită floarea de cireș, în adevăr,
Și neprihănită roua-n cupa florilor de măr,
Însă, - adevăr vă spui, -
Că noroi rămîn acestea, lîngă neprihana Lui!...
O, slăviți-L, voi căzuții, - cu de lacrimi geană plină, -
Care nu-I cunoașteți chipul și vă tăvăliți prin tină
Alungați din suflet noaptea și din ochii voștri ceața
Și veți ști că: El e mila, El, iubirea, El e viața!

COLIND CERESC

Radu GYR

Cerul și-a deschis soborul
- Lerui, Doamne, Ler -
au pornit cu plugușorul
îngerii prin cer.

Merg cu pluguri de oglindă
și de giuvaer,
toți luceferii colindă
- Lerui, Doamne, Ler -

Vîntul suflă cu lumină
- Lerui, Doamne, Ler -
în buhai de lună plină
legănat în ger.
Pentru heruvimi cu glugă
albă de oier
sub ferești colinde-ndrugă,
- Lerui, Doamne, Ler -

N-au venit cu grîu la poartă,
ci au rupt din cer
stele mari ca să le-mpartă,
- Lerui, Doamne, Ler -

Și-n gustar de roade grele,
- Lerui, Doamne, Ler -
va fi cîmpul cer de stele
tolănit sub cer ...

Numai tu aștepți în tindă,
- Lerui, Doamne, Ler -
suflete fără colindă,
și fără Prier.
Nici un cîntec alb nu vine
fîlfîind pe cer
cu o stea și pentru tine,
- Lerui, Doamne, Ler -

ZIUREL DE ZIUĂ

Radu GYR

Tot mai arde cerul sus,
ziurel de ziuă
peste ieslea lui Iisus
ziurel de ziuă
Vitleeme, colț de rai,
ziurel de ziuă
îngeri palizi încă ai?
ziurel de ziuă
Alb și fraged Vitleem
ziurel de ziuă
în ce vis să te mai chem?
ziurel de ziuă
Stema sfîntă de Crăciun
ziurel de ziuă
din ce praf s-o mai adun
ziurel de ziuă
Lacrimi mari pe cer se-aprind,
ziurel de ziuă
prin tristeți de foc colind,
ziurel de ziuă
Pentru-nsîngeratul mag
ziurel de ziuă
pune, Doamne, spini pe prag
ziurel de ziuă
Și acoperă cu lut
ziurel de ziuă
Vitleemul meu pierdut
ziurel de ziuă.

MAICA ȘI PRUNCUL

Ion PILLAT

În odaia scundă moare focu-n vatră
Colo pe firidă pîlpîie opaiț
Pe un drum de țară, cîini zadarnic latră...
Nici un sfînt la noapte n-o să stea pe laviți.

Singură cu Pruncul, singură cu focul
Ce-și desface-n umbră coada de păun,
Maica se gîndește, cumpănind norocul
Pruncului ce-ntinde mîna la ceaun.

Ochii lui albaștri cum e inu-n floare
Maica îi sărută, mîngîie bălai
Părul ca mătasea de porumb, și-o doare
Sufletul deodată năpădit de scai...
Lacrimi șterg în gene brațele cămeșii:
A venit țiganca de i-a dat cu ghiocu -
Și pe drum de munte au plecat lăeșii...
Dar Iisus zîmbește blînd, urmîndu-și jocul.

BUNĂVESTIRE

Lucian BLAGA

În noaptea asta lungă, fără sfîrșit,
o femeie umblă supt cerul apropiat.
Ea înțelege mai puțin decît oricine
minunea ce s-a-ntîmplat.
Aude sori cîntăreți, întreabă,
întreabă și nu înțelege.
În trupul ei stă închis ca într-o temniță bună
un prunc.
De nouă ori se-nvîrte discul lunei
în jurul pruncului.
El rămîne nemișcat și crește mirîndu-se.
. . . . . .
În noua noapte fără sfîrșit
ciobanii păzesc nașterea unor semne cerești.
Mă duc între ei să vestesc:
Tăiați-vă mieii pe cruce
în amintirea jertfei ce se va face.
Ridicați-vă de lîngă foc
în cojoace cu flăcări de lînă.
Luați făclia ce-am aprins-o
în steaua coborîtă
deasupra ieslelor roase de boi
și dați-o mai departe
din mînă în mînă.
În curînd fiul omului va căuta un loc
unde să-și culce capul,
răzimîndu-și-l ca și voi
de pietre ori de cîni adormiți.
În curînd rănile purtate prin văile noastre
s-or vindeca
închizîndu-se ca florile la întuneric.
În curînd picioare albe
vor umbla peste ape.

FLORILE DALBE

Vasile VOICULESCU

Răsar, în zori de vremuri nouă, nevinovate, dalbe flori,
Cu mîini curate le culegem și ne pornim colindători,
Bătînd ușor cu ele-n pragul oricărui suflet luminat
Vom clătina crenguța dulce și după ce ne-am închinat
Cînta-vom cîntece de slavă, de dragoste și de prinos
Că pentru neamul nostru astăzi se naște-ntr-adevăr Christos.

Copii sfioși, crescuți din leagăn în sfinte datine, venim
Și noi la marea sărbătoare, slăvitei Patrii să menim
Să calce harnică de-a pururi pe-al holdelor bogat lăicer,
Să nu-i apună niciodată izbăvitoarea stea din cer.

Pe firul vechilor refrenuri înșiruind cîntări de azi
Pornim de la coliba noastră și străbătînd prin munți cu brazi,
De sus, din gîndurile Tisei și pîn'la cuibul din Hotin
Vom duce graiul și povestea nestrămutatului destin;
Prin muncă doar și vitejie trecurăm tulburul noian
De cînd ne-a fost sădit aicea bădița nostru drag Traian.

Plecînd cu dalbe flori în mînă, de-a-lungul țării le purtăm
La orice casă cu lumină să ne oprim și să cîntăm,
Vom clătina crenguța dulce și viersul cald, încetinel,
Iar de-ți vedea pe alba floare bobițe tainice sclipind
Să știți că-s lacrimi ce le varsă, răzleți, ciobanii de la Pind.

COLIND

Vasile VOICULESCU

Răul e ca valul
Gîndul sparge fierul
Peste-ntreg Ardealul
Se deschide cerul.

Și din el coboară
Precista bătrînă
Să colinde-n țară
Cu Christos de mînă

Oltul, tristul Mureș,
Crișul, Tisa, Jiul,
Se opresc din iureș
Să-i boteze fiul.

Cum la sfinți ca Dînșii
Nu-s opreliști puse
Ei s-abat la plînșii
Satelor supuse:

Streangul și surghiunul
Lacrima vădanii
Mut și gol Crăciunul
Pe la toți orfanii

Om cu om ca bobii
Ei și-aleg trimișii
Numără toți robii
Însemnînd uciși

De altare-ntreabă
Dar cu ce să-nceapă?
Au pe popa Grabă
Cine-l trase-n țeapă?

Unde-i blîndul dascăl,
Pletele-i cărunte?
Satul cine pască-l
De nu-i el în frunte?

În genunchi cu toții
Stane de smerenii
Plîng în bărbi Iloții,
Tac Năsăudenii.

Ruptei Transilvanii
Milostiva Doamnă
Mîngîind jălanii
Har îi dă și-o-ndeamnă

Să ridice-anume
Ochii din pămînt
Că nu sînt pe lume
Granițe de vînt.

SIMPLICITATE

Vasile VOICULESCU

Păstorii au văzut lumina
Și cei dintîi au alergat...
N-au stat să caute pricina
Ci umiliți s-au închinat.

Tîrziu, cînd cei trei Magi sosiră,
Cu ochii sus la steaua lor
Nedumeriți se sfătuiră...
Și întrebară pe-un păstor.

De nu le vrea ciobanul bine
Și-n staul nu-i călăuzea,
N-ar fi știut cui să se-nchine
Căci copilașu-n fîn dormea.

CRĂCIUNUL MEU

N. CARANICA

Străinilor, la noi acum
Copiii stele duc pe umăr,
Copii frumoși și fără număr
Înoată-n neaua de pe drum.

O, de-ați vedea la noi cum cerul
Ascunde sate mici în palme
Și toate cum coboară calme
Cu Domnul iernii, Lerui-lerul.

Cu ochii umezi de lumini
Cîntînd ne spun dulcea minune
Și toate stelele, străini,
Prind lin din clopoței să sune.

Coboară îngerii, coboară
Tăcerea și zăpada sfîntă
Ca-n Vifleim, întîia oară,
Cu stele mari, copiii cîntă...

CRĂCIUN

Iustin ILIESCU

În satul meu de munte e seara de Crăciun -
Ici-colo vreun opaiț și stelele apun...
Pe cetina pădurii înșiră gerul salbe,
Din munți coboară iarna cu săniuțe albe,
Vin îngeri să colinde în sunet de tilinci,
În cojocele calde, în cioareci și-n opinci.
Opresc la casa tristă din margine de sat -
Colinda lor în noapte s-aude legănat:

"Noi umblăm și colindăm
Și pentru Ardcal cîntăm,
Florile dalbe"...

Stă mama lîngă vatră. De-atîta așteptare
Își șterge ochii umezi, oftează și tresare,
Și flacăra se stinge în sfeșnicul de-aramă,
Nădejdile de aur ca pînza se destramă,
Căci singurul ei sprijin, copilul ei cel drag,
E dus în altă țară, și singur, și pribeag
Se luptă cu furtuna, cu vremile și valul,
Și poartă-nfipt în suflet tot mai adînc Ardealul...

Coboară vîntul iernei spre țarina tăcerii,
S-aprind în ochii mamei izvoarele durerii.
Jeratecul mocnește în vreascul din cuptor -
În noaptea asta sfîntă atîtea răni o dor.
Cum stă cu ochii tulburi de jalea ce-o apasă
Îi zboară gîndu-ntr-una la cel plecat de-acasă,
La cel ce nu-i mai scrie și nu știe de-i viu,
La cel ce, poate, n-are nici cruce, nici sicriu,
Ori își trăiește-amarul în grea singurătate,
Ori stă și geme jalnic rănit lîngă-o cetate;
Sau e culcat sub glie în scăpărări de veac,
Și viermii morții crude sălaș din el își fac,
La cel ce poate plînge pe drum de pribegie,
Cu sufletul săgeată, cu inima făclie...
... Și parc-o văd în noapte pe-o laviță la foc,
Cu ochii la icoane, cum nu-și mai află loc,
Și gîndul îi aleargă pe-un cîmp cu flori de sînge...
Apoi își pleacă fruntea și tot mai tristă plînge,
Așa cum plînge-un clopot în turnul de pe deal,
Așa cum plîng toți ochii din satul din Ardeal...

"La casa de om sărac
S-a gătat făina-n sac
Lerui, Doamne, Ler
La casa de om sărac
Nu mai este cozonac
Lerui, Doamne, Ler"

Și cîntecul se pierde la geamul de cleștar,
În noapte vîntu-aleargă prin codri, solitar
Albine de zăpadă din cer de plumb coboară,
A înghețat și apa în scocul de la moară.
Sub pasul de opincă omătul scîrțîiește,
Apoi tăcere albă din zări de slavă crește.
Ici-colo vreun opaiț și stelele apun -
În satul meu de munte e noapte de Crăciun,
Se naște azi Mesia și-aduce bucurie,
Dar fiecare casă e tristă și pustie...

"Noi umblăm și colindăm
Pe la uși de mari boeri,
Dar boerii nu-s acasă,
Colindăm, Doamne, colinde"...

Dar mama parcă vede în zări un țintirim
Și-aude de departe cîntări de heruvim,
Apoi nădejdea slabă în inima ei moare -
Se prăbușește-n neguri al visurilor soare.
S-a stins în vatră focul. E rece în bordei,
Și pe perete scrie mătănii umbra ei...
O, nu mai plînge, mamă, pe fiul tău plecat,
Pentru credința sfîntă eroic s-a luptat,
În clocot de furtună l-a prins în brațe valul -
Dar cinstește lupta și Țara, și Ardealul...

MOȘ CRĂCIUN

Ștefan CRUCEANU

Moș Crăciun cu plete dalbe
A sosit de prin nămeți
Și aduce daruri multe
Pe la fete și băieți.
Moș Crăciun, Moș Crăciun!

Din bătrîni se povestește
Că-n tot anul, negreșit,
Moș Crăciun pribeag sosește,
Niciodată n-a lipsit.
Moș Crăciun, Moș Crăciun!

Moș Crăciun cu plete dalbe
Încotro vrei să apuci?
Ți-aș cînta "Florile dalbe"
Dac-aș ști că nu te duci.
Moș Crăciun, Moș Crăciun!

COLINDĂ PENTRU DORLI

Lucian BLAGA

Doarme colo în poiată
pruncușor fără de tată.
Și măicuța mama lui
se tot plînge boului
c-a născut în Vifleim,
n-are scutece de in,
n-are apă, n-are fașă
nici opaiț, nici nănașă.

Iosif cercul de pe cap
în cuier și l-a lăsat
și-a plecat unde-a plecat
ca să-l latre cîinii-n sat.
Noaptea-i neagră, ceasu-i lung,
stă măicuța lîngă prunc.
Să le ție de urît
înger nalt s-a coborît.

Și în noapte înadins
degetul și l-a aprins.
Arde îngerul lui Dumnezeu
ca o lumînare de său.

NOAPTE DE CRĂCIUN

Otilia CAZIMIR

Moș Crăciun, în fapt de seară,
A pornit-o spre oraș
Și la sania-i ușoară
A-nhămat un iepuraș.

Drumurile-s troienite,
Noaptea vine, gerul crește...
Cu urechile ciulite
Iepurașul se grăbește.

Uite-o casă, colo-n vale,
Cu ferestre luminate...
Moșul s-a oprit din cale,
Cu toiagu-n poartă bate:
- Bună-sara! Bună-sara!
Am venit cu sănioara
Și cu daruri proaspete,
Bucuroși de oaspete?

- Bucuroși, bucuroși
Strigă glasuri de copii,
Moșule de unde vii?
- Iaca vin din moși-strămoși
Încărcat cu jucării!
Și-am pornit la drum cu zorul
Să vă spun că-n noaptea asta
S-a născut Mîntuitorul...
Na, și ție,
Na, și ție,
Să v-aducă bucurie!
Închinați-vă frumos
Domnului Iisus Christos
Care-n paza lui vă ține...
Eu vă las de-acum cu bine,
Că-i tîrziu
Și sacu-i greu
Și mai sînt în drumul meu

Și-alte case cu copii
Care-așteaptă jucării...
Să vă aibă-n pază Domnul!
Moșul a pornit la drum,
Pe copii îi fură somnul
Și prin somn ei văd acum
Cum tot suie și coboară
Prin troianul uriaș,
Moș Crăciun c-un iepuraș
Înhămat la sănioară...

ÎNTR-O NOAPTE DE CRĂCIUN

Elena FARAGO

Casă mare și bogată,
Pe de-a-ntregul luminată.

Printre storuri, în grădină,
Răzbesc pale de lumină,
Peste omul de zăpadă,
Ce-a moinit de stă să cadă,

Peste scrînciobul de lemn,
Care parcă-i face semn,
Cum se mișcă, scîrțîind,
Cînd aripi de vînt îl prind,

Și-l împing, pe după spate,
Ca mînuțele-ncordate
De copii ce, astă-vară,
Se jucau mereu pe-afară,
Și-l mișcau ca să-i dea "huța".

Mai departe, săniuța
Se-odihnește, căci acuș
Nu mai este lunecuș.

Ea ar vrea la sfat să șadă
Cu-omulețul de zăpadă,
Dar el nu poate să-i vadă
Nici pe scrînciob, nici pe ea,
Orișicît de mult ar vrea,
De cînd ochii de cărbune
I-au căzut de moliciune.

Și nici auzi nu poate
Bietul ins, căci, din păcate,
Surd a fost de la-nceput.

Hei, ce bine-ar fi fost dacă
Nu uitau urechi să-i facă!...

Așa, orb și surd, acum,
Nici din curte, nici din drum,
Nu mai prinde nici o veste.
Ci stă doar de se topește
Așa singur și pustiu,
Suferind de parcă-i viu.

* * *

Casă mare cu părinți
Buni de parcă ar fi sfinți,
Și bunici ce-ar fi în stare
Să colinde lumea mare,

Ca s-adune
Și să-mbune,
Toți orfanii,
Toți sărmanii,
Pentru care vremea, anii,
N-au adus nimica bun
Nici în noaptea de Crăciun.

Și mai e și-o străbunică,
Firavă și mărunțică,
Dar cu-n suflet mare, mare,
De te miri cum loc mai are
Într-un trup atît de mic
Încît pare un pitic.

Și mai sînt și fete: Pica,
Și cu soru-sa, Florica,
Gemenele silitoare,
Și cuminți și-ascultătoare
Care-n anul ăsta chiar,
Isprăvesc cursul primar.
Și Andrei, elev cu fală,
Într-a doua liceală.
Ce învață-n șapte zile
Chiar și nouăzeci de file.

El la teme și probleme
Niciodată nu se teme;
Le dezleagă, grabnic, toate,
Cît or fi de încurcate.

Și ajută și băieții
Ce-s mai grei de minte, bieții,
Mai ales pe cei ce-acasă
Nu prea au belșug pe masă,
Și-i găsește triști la școală
De atîta buchiseală
Și silință făr' de spor.

El le sare-n ajutor
Și le-arată tuturor
Parcă li-i meditator.

*
* *

În odaia mare-n care
S-au gătit de sărbătoare,
Pîn' și lucrurile toate,
Ticluite și curate,
Strălucesc de parcă sună
A belșug și voie bună.

Soba-i caldă,
Ca de scaldă,
Masa-ntinsă,
Ochi cuprinsă,
De bucate cu toptanul:
Ici purcelul,
Ici curcanul,
Ici plăcinte și gogoși,
Colo, grașii caltaboși.
Și smochine
Și curmale
Și un coș cu portocale.

Pe-o măsuță-ntre zorzoane,
Stă cutia cu bomboane,
Doldora de șocolată
Fel și chip frumos tăiată,
Dichisită și-nvelită,
În hîrtie poleită.

Bradu-i mic, dar arătos
Cu icoana Lui Cristos,
Într-o creangă, la răscruce,
Ca să pară pus pe cruce.

Stă Cristos înfășățel,
Cu Măicuța lîngă el,
Cu măicuța lui duioasă,
Ca o zînă de frumoasă,
Zugrăvită parcă-i vie;
Care încă nici nu știe
Că în lume, pe vecie,

Ea va fi Sfînta Marie,
Cea de-a pururi Preacurată...
Nici că El va fi, odată,
Cel născut presus de fire
Pentru-a lumii mîntuire.

Stau acolo amîndoi,
Lîngă iesle, printre boi.
Și-un viței, îngenuncheat
Pe-așternut de fîn curat,
Îi privește a-ntrebare:

Ce-i lumina asta mare
Ce se-ntinde-n grajd la noi,
Revărsînd raze puhoi?...

Uite-o, uite-o cum răsare,
De parcă-i ruptă din soare,
De pe scufa pruncului,
Pînă-n șoldul juncului,
Și-a juncei de colea,
Parcă-i rază, parcă-i stea...
Iar pe drobul ist de sare
Parcă-i soarele-răsare!...

Iar Măicuța parcă n-are
L-astă mută întrebare,
După zîmbet și privire,
Nici un fel de dumerire,
Deși-n grajd au fost venit
Magii de la Răsărit,
Și cucernic i-au adus
Daruri, Ei și lui Isus.

Mai sînt prinse-n rămurele,
Îngerași și păsărele,
Stele mici și globulețe,
Scînteind în fel de fețe.

Și mai sînt, prinse-ntre ele,
Niște mici lumînărele
Ce stau gata să se-aprindă,
Cînd vor spune o colindă
Sau un cînt frumos de stea,
Frățiorii de colea:
Fetele sînt îmbrăcate
Cu rochițe noi, roșcate,
Faldurile bine-ntinse
Moațele din păr ca ninse.
Ca să-și țină dîrz trezia,
Își repetă poezia,
Șoșotind ca-n rugăciune:
"Moș Crăciune, Moș Crăciune"

Iar băiatul,
Lăudatul,
Și de toți prea-răsfățatul,
În costum de catifea,
Cumu-i bobul de cafea,
Luptă somnul să nu-l prindă,
Repetîndu-și, la oglindă,
Un refren dintr-o colindă.

Mama tot pe lîngă masă,
Mai deretică prin casă,
Ici un scaun, ici o floare,
În brăduț cîte-o schimbare,
Spre copii cîte-o privire
De-ncîntare și iubire.

Să închidă grabnic ușa,
Într-un colț șade mătușa;
O bătrînă servitoare,
Credincioasă, iubitoare,
Ce pe toți i-a dădăcit
Și cu drag le-a născocit
Multe jocuri și povești
Vieții lor copilărești.

*
* *

Geaba l-a pîndit mătușa
Să-i deschidă grabnic ușa,

C-a intrat, tiptil, deodată,
Fără ca măcar să bată.

Iar mărunta străbunică,
Dintr-un colț prinde să-i zică:

Plecăciune,
Moș-Crăciune,
Te-așteptam ca-n rugăciune,
Eu, bătrîna,
Ea, stăpîna,
Ele: Pica și Florica,
Și cu el, micul Andrei,
Sînt copiii noștri trei.

- Sînt cuminți?
- Ca niște sfinți!...
- Și la carte?
- Opt și șapte,
Au copilele-amîndouă
Și din cînd în cînd și-un nouă;
Iar băiatul le întrece
Că la toate are zece.

- Să trăiască, să trăiască,
Tot așa cuminți să crească,
Și mereu să se silească.

Și să-mi spună-acum și mie
Vrun colind, vro poezie.
Dar nu lungi, că pîn'la șase
Mai am vreo optzeci de case,
Și mă prinde ziua mare
Tot cu coșul în spinare.

Iute, Pica și Andrei,
Șoșotesc ceva-ntre ei
Și spun repede:
- Florică,
Spune-o tu pe cea mai mică.

- Prea iubite Moș Crăciune,
Noi știam și-o rugăciune
Lungă tare, dar acum,
Niște versuri îți voi spune
Ca să nu te țin din drum.

Și-aste versuri mici, puține,
Ce le-oi spune acuma, eu,
Sînt compuse, pentru tine,
De Andrei, fratele meu:

"Anul ăsta, Moș Crăciune,
Pica și Andrei și eu,
Am făcut tot fapte bune
Și cuminți am fost, mereu,
Pica și Andrei și eu.
Și în fiecare seară
Ne-am rugat lui Dumnezeu,
Pentru Rege, pentru Țară,
Pica și Andrei și eu,
Și pentru ostașii care
Făptuiesc al luptei greu"
"Și se duc voios să moară,
Pentru Lege, pentru Țară,
Ne-am rugat, seară de seară,
Din tot sufletul, mereu,
Pica și Andrei și eu".

Încîntat de toate, Moșul,
Și-a dat jos din spate coșul,
Și le-a dat:

Pentru băiat,
Cărți și-un foarte mare tanc
Nimerind tocmai la tanc
Că de mult dorea Andrei,
Un tanc mare, cu scîntei.

Pentru Pica,
Și Florica,
Fiecărei, păpușica
Și-un tacîm de tablă, mic,
Cu cești și ibric.

Să le dea la păpușele
Lapte, ceai și chiar cafele.

Dintr-o mică bisactea,
A scos moșul o testea
De croșete și undrele
Pentru împletit flanele.
Și a zis către bătrînă:

- Să mai cumperi niște lînă
Că, stînd seara de povești,
Multe poți să împletești
Ajutată de copile,
Pentru-orfanii din azile.

- Mulțumescu-ți, Moș Crăciune,
Sînt subțiri și foarte bune
Dar avem și noi destule
Și lîniță-n zeci de scule
(spune mama, căci străbuna
moțăie de somn întruna).
Că eu, maica și bunica
Și cu Pica și Florica,
Am lucrat și mai lucrăm,
Lucruri calde să le dăm
Pentru vrednicii ostași,
Pentru oameni nevoiași,
Pentru bolnavi și orfani
Noi nu ne uităm la bani:
Dăruim de bună voie
Orișiunde-i o nevoie,
Mulțumind lui Dumnezeu,
Că ne dă și El, mereu,
Sănătate și putință
Să-ndulcim o suferință.

- Pentru dumneata și casă
Uite-o cruce luminoasă,
Care noaptea scînteiază
Tihna casei de-o veghează
Spune către mamă, tare,
Întinzînd o cruce mare
Ce într-adevăr lucea
De părea că e o stea.

Și a vrut să plece moșul,
Sprijinindu-și bine coșul,
Dar deodată s-a înturnat:

- Nu vă fie cu bănat,
N-am văzut bărbat în casă,
Și nici oaspeți n-ați poftit,
Pentru cine atîta masă
Precum văd c-ați pregătit?

- N-ai văzut că nu-s acasă
Moșule întors din prag,
Dar noi mai avem în casă
Pe tăicuțul nostru drag.
Și avem și pe bunicul
Și pe bunicuța, dar,
Au plecat cu toți la gară;
Că ne-aduce trenu-n dar,
Pentru noaptea asta sfîntă,
Moș-Crăciune, încă doi
Buni copii ce-au să rămîie
Pe de-a pururi frați cu noi.

Au fost dați la mînăstire
Dar tătucu i-a cerut,
Că și el și noi și mama,
Auzind de ei, i-am vrut,
Și îi așteptăm acuma,
Precum vezi, cu masă mare,
Și le-am pregătit și daruri
Multe, pentru fiecare;
Uite-le acolo jos.
(A răspuns Andrei, frumos)

- Îi cunosc, (răspunde Moșul,
Trist, aproape lăcrimînd)
I-am văzut chiar azi, sărmanii,
Într-o gară, așteptînd.

Ei erau orfani de mamă
Și acuma, din război,
Și-au pierdut și tatăl, bieții,
Un erou printre eroi.
Și mă tot gîndeam: pe unde
S-or mai fi adăpostit
Ca să le pot da acuma,
Darul ce le-am pregătit.

Uite aicea o păpușe
Și-un căluț pe roate pus,
Să le dați și să le spuneți
Că m-am bucurat nespus,
Auzind că-n casa asta
Și cu niște frați ca voi,
Vor trăi, de-acu' nainte,
Fără lipsuri și nevoi.

Și-ncă-o dată, din prag, Moșul,
Către ei s-a întunat,
Și scoțînd din spate coșul
Rar și blînd a cuvîntat:

"Din înalta-Ți îndurare,
Lasă, Doamne, să coboare
Har de binecuvîntare,
Din prinosul Tău Ceresc,
Peste casa asta-n care
De la mic și pîn' la mare
Cu credință Te slujesc".

Și iar se deschide ușa:
Sar copiii și mătușa,
Sare mama:

- "Ah, ce bine
C-ați venit, copii, la mine"
Și-i mîngîie și-i dezbracă
Stînjeneala să le treacă.

- Cum vă cheamă,-ntreabă Pica.
- El e Dan și eu Monica,
Spune cam sfios fetica.

E bălaie și drăguță
Dar sfioasă și slăbuță.

- Și cîți ani? întreabă-Andrei.
- Zece eu și dînsul trei.

- Uite, eu sînt sora Pica
Geamănă cu ea, Florica,
Iar Andrei vă este frate.
Și să știți că el nu bate
Și nu supără cu nici
Un cuvînt pe cei mai mici.

Și prind și cei mari să zică:

- Eu vi-s mamă, ea, bunica
Cea din jilț e străbunica.

- Eu vi-s tată, el e bunul
La păr alb; ca Moș Crăciunul,
El a vrut să vă primească
Chiar la gară, să sosească
Ici acasă. "tată-bun"
Ca un fel de Moș-Crăciun
Să le-aducă la copii
Două păpușele vii.
Și de-acum pe-ntotdeauna
Veți trăi aici totuna
De-ocrotiți și de-ngrijiți,
Dar și voi să ne iubiți!...
Și acum haideți la masă.

- Parcă-i mai lumină-n casă
Decît în oricare noapte,
Spune străbunica-n șoapte
Și zîmbind către bunic,
(care-i fiul ci cel mic)

- O să fie și mai mare
Că ne dă Dumnezeu mare

Semn de binecuvîntare!...
I-a răspuns blîndul bunic.

*
* *

După masă, ca să facă
O-nfrățire cu temei,
Că se cam sfiau copiii,
Zise tatăl către ei:

- Hei, trei fete
Logofete,
Doi băieți,
Feți-logofeți,
Ian luați steaua,
Logosteaua,
Și cîntați-mi un colind,
Că eu bradul vi-l aprind.

Și-au cîntat "Florile dalbe"
Și-apoi cîntece de stea,
Iar Monica, mititica,
S-a dus lîngă străbunica,
După ce cîntase-n cor,
Și plăcuse tuturor,
Și i-a spus în taină: - "Eu,
Vreau să cînt colindul meu,
Și nu pot, că mi-i rușine
Pîn' ce vă cunosc mai bine"

- Auziți copii, Monica
Se sfiește mititica
Dar ar vrea ceva să cînte.

- Să ne cînte, să ne-ncînte,
Spun odată toți și toate.
Iar Andrei din palme bate
Ca la teatru, și îi spune:

- Un tăciune și-un cărbune,
Spune-ne Monico, spune,
Că ți-i glasul o minune
Și să crezi că nu te mint
Dar abia-l aștept să sune,
Prin odaie să răsune
Ca o strună de argint.
Cînd cîntam "Florile dalbe"
Împreună adineaori,
Mi-am reamintit de glasul
Unei cîntărețe mari,
Care-a concertat odată,
Cînd am fost la București...

- Foarte bine, foarte bine,
Dragul tatii, să trăiești
C-ai știut mai mult ca mine
Glasul să i-l semuiești.
Și să știi că nu-i deșartă
Lauda ce ți-a adus,
Și acum, Monico dragă,
Cîntă-ne precum ai spus,
Orice cînt, orice colind,
Că eu bradul ți-l aprind.

Luîndu-și fratele de mînă,
Ce refrenul i-l îngînă,
Ca un foarte slab ison,
Tot mereu pe-același ton,
Către brad, sfios privind,
Începu ca-ntr-un colind:

- Printe boltile din soare,
Sus acolo-n cer,
Ca și-aici e noapte mare,
Lerui, Doamne, Ler.

Noapte mare și sfințită,
Din pămînt la cer,
De o lume prăznuită
Lerui, Doamne, Ler.

Și la mesele albastre,
Colo sus, în cer,

Stau Eroii țării noastre,
Lerui, Doamne, Ler.

Stai și tu cu ei alături,
Și de noi stingher,
Drag tătic, viteaz al țării
Lerui, Doamne, Ler.

Dar Isus ne face scară
Din pămînt la cer,
Din iubirea noastră mare,
Lerui, Doamne, Ler.

Și-ți cîntăm ca și-altădată,
Dar din alt ungher,
Că nu mai sîntem acasă,
Lerui, Doamne, Ler.

Ne-a găsit Isus alt tată,
Lerui, Doamne, Ler,
Pe pămînt să ne-ocrotească,
Precum tu, din cer.

Și cu noi să prăznuiască
Lerui, Doamne, Ler,
Pe vitejii toți ce-acuma-L
Prăznuiesc în cer.

Prăznuiește-n pace fără
Să te simți stingher,
Căci sîntem cu tine, taică,
Lerui, Doamne, Ler.

Și-ți cîntăm ca și-altă dată,
Dar din alt ungher,
De un prunc culcat în iesle,
Lerui, Doamne, Ler.

Și apoi bătut pe-o cruce,
Cu ținte de fier,
Ca să dea o lege lumii
Lerui, Doamne, Ler.

Sfînta lege creștinească,
Din pămînt la cer,
Lumea să o izbăvească,
Lerui, Doamne, Ler.

Sfînta cruce pentru care
Ești și tu în cer,
Drag tăicuț, erou al țării
Lerui, Doamne, Ler."

- Ca un înger ai cîntat,
Zice foarte-nduioșat
Tatăl ei cel nou, iar mama:
- Ăst colind, pe cît bag sama
Pentru voi anume-i scris.

- Pentru-orfanii toți, l-a scris
O măicuță-n mînăstire,
Și cînd i-a făcut citire
Toți în hohote am plîns!...

Dar îndată ea ne-a strîns
Împrejurul ei, și bună,
A-nceput ca să ne spună
Că de plîngem așa tare
Facem mare întristare,
Colo-n raiul lor ceresc,
Morților ce ne iubesc.

Și ne-a dat să-l învățăm
Și pe urmă să-l cîntăm.
Plînsul să ni-l potolim
Și pîn' la Crăciun să-l știm
Și să li-l cîntăm precum
Noi i-am crede vii și-acum.

Că ei se bucură tare
De-orice vorbă iubitoare
Spusă cu gîndul la ei,
Dar sînt triști, ca vai de ei,
Și se simt prea singurei
Și cînd simt că îi uităm

Dar și cînd prea jalnici stăm
Și nu ne-îndemnăm la joc
Sau la lucru nici deloc...
Și de maică-am ascultat
Și-am ajuns de l-am cîntat.
Făr' să plîng, ci doar suspin
Lacrimile-n gît cînd vin.

Și vorbind, se vede bine
Cum se luptă, cum se ține,
Nu cumva să se cunoască
Cît ar vrea să-și potolească
Jalea-n plîns, dac-ar putea,
Singură-ntr-un colț să stea.

- Plîngi și-acuma dacă-ți vine,
C-am să plîng și eu cu tine,
Să-mpărțim tristețea-n două,
Surioara noastră nouă,
Spune Pica, lăcrimînd.

Iar Florica, întinzînd
Brațele ș-o ia de gît:
- Îmi dau seama foarte bine
Cîtă jale e în tine,
Dar în noaptea asta mare,
Ține-te și tu mai tare,
Nu că ne-ntristezi pe noi,

Cînd petrecerea e-n toi;
Că de-acum o să ne-ntrecem
Împărțit să le petrecem
De-or fi bune, de-or fi rele,
Întristări ori jucărele.

Dar ia uită-te la Dan:
Stă ca un copil sărman
Că te vede tristă iară,
Surioară, bălăioară.

Hai să-l îmbunăm, drăguțul,
Și să-i înstrunăm căluțul,
Uite asta e cheița
Care pune-n joc rotița.

Iar Andrei să-nstrune tancul
Calului să-i țină hancul.
Hai să luăm cîte-o bomboană
Și-apoi să glumim o toană
Pe părinți să-i mulțumim
Și pe Dan să-l veselim.

Și-au dat drumul la rotițe,
Calului în trap, pe spițe,
Cu-ncă doi căluți mai vechi
Ce-aveau ciucuri la urechi,
Și copite poleite
Și rotițe șlefuite.

Și-au dat drumul la motor
Tancului scînteietor.
Și-au adus în casă-apoi,
Pe cățel și pe pisoi
Și-au dat iar drumul la tanc
Și căluților din flanc.

Și-a-nceput o hărmăială,
Și-a purces o miorlăială,
Și apoi o urlătură,
Și de groază și de ură,
Către fiara cea ciudată,
Ce fugea ca o turbată,
Împroșcîndu-i cu scîntei
Să-i răpună, vai de ei,

Că și-au înfrățit mînia
Și uitîndu-și dușmănia
Și disprețul, ce de-o viață
Și-l purtau vîrtos, pe față,
S-au retras în fuga mare,
Ca doi frați în disperare,
După-un paravan sub care
Nu putea, măcar din dungă,
Fiara neagră să-i ajungă.

Au mai rîs fraţii o toană,
Au mai luat cîte-o bomboană,
Şi-apoi a-mpăcat Florica
Şi pisoiul şi pisica
(ce venise mai tîrziu)
Şi căţelul zurbagiu,
Dîndu-le, fără măsură,
Bucăţele de friptură
Chiar acolo-n casă cum
Nu le dase nicidecum.

Şi-apoi fetele-ntre ele
Au făcut nişte cafele
Şi-au hrănit pe păpuşele.
Le-au hrănit şi le-au culcat
Că aveau anume pat,
Cu polog şi aşternut,
Chiar de mîna lor făcut.

Iar Andrei cu micul Dan,
S-au întins pe un divan
Cu pisoiul ce torcea
Însă tot sperios privea
Către tancu-ncartierat
Sub un jilţ mai depărtat
Jur de jur împresurat
De cutii şi de pachete
Pîn' dincolo de perete.

Iar un papagal pe roate,
Cuvîntînd pe cît se poate
De frumos şi de încet,
Se desface din pachet.
Cuvîntează papagalul
Mai încet, ca în murmur,
Ca să îl asculte numai
Lucrurile din prejur:

- Uite daruri fel de fel
Ficare cu alt ţel:
Unele rămîn în casă,
Pentru jocuri, pentru masă,
Altele vor merge mîine
La azilul de bătrîne.
Altele, tot mîini, s-or duce
Multe lacrimi să usuce
Prin căsuţele sărmane
Cu orfani şi cu văduane.

Căci mai sînt şi oameni buni
Ce, ca nişte Moş-Crăciuni,
Merg şi-mpart de bunăvoie
După om, după nevoie,
Ici mîncare şi veşminte,
Ici şi colo-ncălţăminte,
Şi pe unde sînt copii
Şi-acadele, jucării.

Precum ăşti stăpîni de casă
Niciodată nu se lasă
Obosiţi de dărnicie
Orişice ar fi să fie.

Că nici Moş-Crăciun nu poate
Să le-mpace chiar pe toate.
Şi mai mult s-abate
Pe la casele bogate,
Dinadins se dă pe faţă
Să le fie de povaţă:
Precum vine el din cer
Înfruntînd nămeţi şi ger,
Ca s-aducă o-mbucurare
Şi cui n-are lipsă mare.

Tot aşa şi ei, bogaţii,
Cu de toate-mbelşugaţii,
Ce n-au de-nfruntat nimic,
Să îmbucure un pic
Din prinosul lor cel mare,
Măcar la o sărbătoare,
Pe bătrîni în suferinţi,
Pe atîţi copii cuminţi
Ce la toate le duc jind
Pîn' se prăpădesc tînjind.

Ca răspuns dintr-o cutie,
Se aude:
- Cine știe?
Papagal cu vorba bună,
De n-om merge împreună
Să-mplinim o faptă bună:
Eu sînt Lica, păpușica,
Și m-a-mpachetat Florica,
"Dar din dar" să mă trimeată
Ca să bucure vreo fată.

*
* *

Dar să revenim la frați:
I-am lăsat vorbind culcați
Pe băieții amîndoi
Și-ntre ei și pe pisoi.
Fetel-au făcut cafele,
În ceșcuțele lor mici,
Și-au hrănit pe păpușele,
Și-apoi au plecat bunicii
Iar copiii, ca-n alți ani,
Împreună cu Monica
Le-au cîntat frumos "mulți ani!"...
Și-a plecat și străbunica,
Sprijinindu-se-n baston,
Iar părinții, cu copiii
Mai jucară un loton,

Mai mîncară portocale,
Dar deloc n-au mai glumit
Căci moș Ene pe la gene
Se-arătase molcomit.

A intrat încet mătușa
Să le spună "La mulți ani"
Și i-au dat din brad părinții
Daruri și i-au dat și bani.

Și-apoi somnoroși copiii
Un colind au mai cîntat
Și i-a luat pe toți mătușa
Și i-a dus de i-a culcat.

*
* *

Iar a doua zi copiii
În grădină s-au jucat
Că zăpada peste noapte,
Fiind ger, a înghețat.

S-au plimbat cu săniuța
Ce alunceа-n deplin,
Și-omulețul de zăpadă
L-au mai cîrpăcit puțin:
Rotunjindu-i bine capul,
Ce de moină se turtise,
I-au făcut altă mustață,
Și văzîndu-l că orbise,
I-au pus alți cărbuni sub frunte
Și i-au pus pîn' și dantură
Dintr-un țurțure de gheață
Îndesat de-a latu-n gură.

Și ca bietul ins mai bine
Că-i Crăciun, seama să-și dea,
Pe o creangă de brad, iute,
Au lipit o mică stea.
Și în mînă i-au înfipt-o,
Pe cînd scrînciobu-ntristat
Se gîndea:
- Oare pe mine
Pentru ce m-or fi uitat?...

Capitolul III

LITERATURĂ CULTĂ - PROZĂ

SORCOVA

Barbu Ștefănescu DELAVRANCEA

I

Troienii se ridicau namilă pînă în tinda creștinului. Vîntul spulbera fulgii de zăpadă în vîrteje și stoluri, repezite în lungul ulițelor, sparte la răspîntii și împrăștiate fără căpătîi în largul maidanelor de la Olănita[1]. Pîrtia nu se mai cunoștea. Zăpada îți trecea de glezne și mai bine.

Fumul căminelor, zăpăcit de bătaia crivățului, se zvîrcolea pe loc și, ca și cum ar fi fost sorbit de vetre, se prăbușea îndărăt pe gîtul coșurilor. Mahalaua înțelenise îngropată în troieni.

Nu se pomenea nici gură de om, nici lătrat de cîine.

Așa An nou, așa Sîn-Vasile, să-l hărăzească Domnul vrăjmașilor noștri, că și d-ai avea tufă în bătătură, uiți și de topor, te dai cît mai afund în plapamă, îți răstorni toate țoalele în spinare, și, tot gheață rămîi din tălpi pînă în creștet.

Taraful lăutarilor, al lui Sotir Ciupitul, țambalagiul Olănitei, împodobise din preziuă un cap de porc cu tibet conabiu și albastru, cu busuioc și cu cercei roșii în amîndouă urechile, și mi-i vîrîse, în dinții rînjiți, un trandafir umplut cu tocătură rumenă.

Toți așteptau să vază astă grozavă "Vasilcă", și nimeni n-o mai vedea, deși trecuseră ca la trei ceasuri de cînd se luminase de ziuă.

---

1 Veche mahala în Bariera-Vergului din București

Nu se pomenea nici de sorcovăială, după cum s-ar fi cuvenit de la moși, de la strămoși. Ți se prindea pleoapă de pleoapă, nare de nare, falcă de falcă, degera oul în găină de ger ce se pornise.

- N-am putea duce l-alde biata Bălașa ceva curmeie de viță și vreascuri ujujite? zicea mama Arghirița fetei-mari ce învîrtea mămăliga între genunchi și se ștergea la ochi din pricina fumului. Biata Bălașa! o fi amorțit cu copil cu tot! Săracă lipită, bolnavă că nu se mai poate tîrî, văduvă, cu copilul gol pușcă, pe așa cățea de vreme, nu știu, zău, de și-o mai înnoda zilele... Scoală, Irino mamă, pune pe tine cojoaca ta și dulama mea și du-te de vezi, îi aburește coșul a fum?

Irina lăsă făcălețul în mîna mă-sei, se strecură pe prispa din jurul pereților pînă la spatele casei, apoi se întoarse într-un suflet în tindă, se scutură de omăt și sări pe vatră.

- Nu e, mamă, nu e fum, nu e nimic; geamurile - înghețate tun, cu frunze geruite, de nu le-ai răzui nici cu custura.

- Grăbește-te Irină, să-i duci ceva găteje, nițică mămăliguță și ceva fiertură; să le aprinzi focul cum ăi sti, să le pui masa, c-or fi flămînzit; și e mai mare păcatul să știi pe femeie cu copilașul așa pocîltit și degerat la o zi așa de mare!

II

Zăpada îi pătrunsese în tindă; vîntul îi cînta prin crăpăturile ușii parc-ar fi vuit în duba mare; și Bălașa era întinsă în pat, învălită c-o plapămă veche, soioasă și ciuruită cu găuri prin care ieșeau ghiomotoacele de lînă neagră. Pe picioare își trîntise două scovergi. La sîn își ghemuise copilul îmbrăcat cu niște zdrențe de pantaloni, c-o scurteicuță blănită și încins pe la mijloc c-o basma roșie. Chipul ei, gălbejit de boală și de sărăcie, începuse a da în vînăt; ochii, pironiți asupra copilului, perduseră luciul vieții ca și cum i-ai fi răzuit c-o gresie.

- Mamă, mi-e frig lîngă tine, tu ești prea rece, îngînă copilul dîrdîind, lasă-mă să mă dau jos.

- Bine, Nică, fă cum vrei, șopti Bălașa. Cîteva lacrîmi îi umeziră ochii ei uscați.

- Mamă, mie mi-e frig cînd stau în casă, adăogă copilul trăgîndu-și cizmele, mai bine ar fi să mă duc cu sorcova. Soba nu s-a dezmorțit de trei zile, și eu am merișor și busuioc uscat, pot să-mi fac o sorcovă, dacă nu am una de tîrg

cu flori și cu beteală; și poate să viu cu parale; am să-ți cumpăr pîne caldă. Aici e frig, mamă, vreau să mă duc!

Și el, care înghițea în sec de foame, nu-i venea să spuie drept - deși abia era de șase ani - căci simțea pe mă-sa bolnavă greu, și tot zadarnic ar fi fost s-o mai mîhnească și el cu foamea lui.

- Du-te, răspunse Bălașa închizînd ochii. Știu eu ce te mînă pe tine, dragul mamei, știu eu, numai Dumnezeu nu știe! Să te sărut înainte de a pleca.

- De ce să mă săruți, mamă, înainte d-a pleca?

- Ca să-ți fie cu noroc, ca să cîștigi parale, ca să te primească cu bine la casă de oameni.

Și după ce-l sărută pe frunte, pe obraji și pe ochi, copilul se uită lung la fața ei.

- Mamă, dar gura ta este de gheață? Altădată, cînd mă sărutai, mă încălzeai, acum parcă mi-ai bătut două piroane de gheață în amîndoi ochii.

Și, văzînd că mă-sa și-a luat fața în mîni, o socoti mîhnită de vorbele lui, se repezi la gîtul ei, o mîngîie ușor pe tîmple și-i strigă c-un glas între rîs și plîns:

- Vrei să te sorcovesc? Așa cum m-ai învățat tu, mamă?... "Tare ca piatra, iute ca oțelul..." Nu vrei?... "Să înfloreșți, să mărgăriteșți!..." Nu zic bine?... "Ca un măr, ca un păr!..."

Bălașa, dupe ce zgîrci de trei-patru ori din mîni și din picioare, își veni în simțire ca dintr-un somn adînc.

Nică era la gîtul ei și începuse a-și îngîna vorbele cu plînsul.

- Nu zic bine, mamă? De ce nu mă asculți? "Ca un fir de trandafir, tare ca peatra, iute ca săgeata"... Mai sărută-mă o dată, c-am să-ți aduc pîne caldă de la Iane brutarul.

Îl sărută. Parcă buzele i se încălziseră într-un zbucium de viață fără nădejde. Nică, dupe ce o bătu pe frunte cu mănunchiul de merișor și de busuioc, plecă îndesîndu-și căciula pe urechi.

Cînd copilul ieși afară în tindă, îl săgetă crivățul, care te orbea și-ți îneca răsuflarea. Cercă să facă un pas din prag și nu văzu înaintea ochilor. O pală groasă de zăpadă îl izbi peste ochi. În acea frămîntare cumplită, un singur gînd îi licări în mintea lui de copil: "Vreau să aduc pîne caldă mamei, pîne caldă de la Iane brutarul!"

Și intră în zăpadă pînă la brîu. Se opri încremenit.

Auzea ceva. Îl striga cineva? Auzise bine numele lui. Vîntul să fi fost? Și vîntul era rece, și glasul care-l chemase fusese cald. Ca și vîntul se perduse în depărtare, deși venise de aproape. "Nică!... Nică!..." Iar? Și acest glas, care ieșea de supt o copaie răsturnată, era slab, năbușit, tăiat de tuse, bolborosit într-o hîrîială care-l îngheță pînă în măduva oaselor.

- E mama! șopti copilul clănțănind, și se repezi la ușe.

Pe cînd se lupta să deschiză ușea cu mîna stîngă, căci cu dreapta strîngea cît putea sorcova de merișor, iaca și Irina a mamei Arghirița, cu un maldăr de găteje și de viță uscată.

- Mama, dadă Irină, cere apă, deschide-mi, deschide-mi!

Cînd intrară în casă, biata Bălașa se dusese pe lumea ailaltă. Plăpăma și velințele căzuseră jos. O mînă-i odihnea pe piept, iar cealaltă încremenise înfiptă în așternut. Cu ochii pe jumătate închiși, părea că-și caută copilul la sîn. Gura ei căscată, o pată neagră ca întunericul, și, tot ca întunericul, fără fund.

- Dadă Irină, vrea apă, să-i dăm apă, dadă Irină! îngînă bietul copil, căutînd prin odaie cana cu apă.

Dada Irina, în loc să-l asculte, îl luă în brațe și se repezi cu el pe ușă afară.

Cînd îl duse l-alde Arghirița și dădu de căldură, Nică îmbrățișă soba, închise ochii și zise încetinel și dulce:

- Dadă Irină, să faci și mamei foc, că mult e bine la căldură!

Apoi, băgînd de seamă cum șușoteau de tainic Irina cu mama Arghirița, care adusese ș-o lumînărică de ceară galbenă, întrebă cu binișorul:

- Da' ce să faci, dadă Irino, cu lumînarea?

- Să duc la mă-ta foc, lele, îi răspunse Irina.

- Și eu, dupe ce m-oi încălzi, mă duc cu sorcova, să-i aduc pîne caldă, mormăi copilul, atipit lîngă sobă, strîngînd necontenit în mîna dreaptă mănunchiul de merișor și de busuioc.

Dar pe cînd Arghirița vorbea ceva mai tare cu fie-sa, socotind că copilul adormise, Nică deschise sperios ochii săi albaștri, înecați în lăcrîmi, sări de lîngă sobă și strigă, neputîndu-și stăpîni plînsul:

- Dadă Irină, nu vreau s-o dați popii!... De ce s-o bage în groapă?... Mama e a mea, nu e a popii!... Nu vreau să-i dea țărînă în ochi... N-a făcut nimic. Dacă e săracă... cînd m-oi face mare o să fie bogată... O să-i cumpăr scurteică,

rochie și șorț... Să nu mi-o dați popii!... Nu s-a dus la biserică c-a fost bolnavă, dadă Irină... dumneata știi cum se ducea înainte... dumneata știi...

Abia dupe multe făgăduieli se liniști, se culcă d-a curmezișul patului de lîngă sobă și adormi oftînd, nevoind să mănînce decît "o dată cu mama".

A doua zi toate i-au fost d-a surda. S-a rugat, a plîns, a țipat, că popa n-a voit să-l asculte. Pe mă-sa au pornit-o cu picioarele înainte. Degeaba le-a zis tuturor: "Lăsați-o barim pînă s-o muia curtea bisericii!", auzind că pămîntul de groapă e tare ca osul.

Și toată lumea i s-a părut rea d-atunci încolo, mai ales părintele Tudor. Și din mîna popii multă vreme n-a luat nici prescură, nici artos.

Iar mama Arghirița, în loc d-o fată, avu o fată ș-un băiat.

DE AZI ȘI DE DEMULT

Barbu Ștefănescu DELAVRANCEA

În ziua de Crăciun treceam prin Grădina Icoanei.

Tăcere și cărări albe cotite pe dupe copaci fumurii. În spatele meu cineva își suflă zgomotos nasul. Un stol de vrăbii, speriat, se împrăștie în toate părțile. Era omul cu chief, ca la o zi mare. Un bătrîn, cu nasul roșu adus în barba lui albă. Vorbea singur. M-am dat la o parte. S-a dus bombănind: "Ei, viață grea, ani grei..." Un glas blînd. Simții că e om bun.

În fața mea, lunga fațadă, albă și pitorească, a Școlii Centrale. La fereastra din mijloc, o fetiță, în rochie fumurie, cu capul rezemat de geam, privea. În niște ziduri mari, un cap mic și frumos... Și o batistă îi trecu pe la ochi. Încă o ființă fără copilărie. Cine știe de unde-a fi! În orășelul ei, veselie... copiii, fericiți... ea închisă, singură, tristă.

Plecai, cu ochii în jos, mînînd înainte acel tablou simplu și simpatic. E de mirare cîtă energie se perde în căutarea subiectelor. Mai ales cu pictorii nu mă împac. Frumosul, naivul și simpaticul pretutindeni. Oriunde îți întorci ochii, umbră, lumină, formă, vibrînd de farmec și de simpatie. Pe Grigorescu toate l-au emoționat. Încă un poet. Din pînzele

lui, de o elocință uimitoare, poți să-i reconstitui întreaga viață, notînd precis ce a simțit pe toate cărările și prin toate orășelele pe unde s-a oprit cîteva zile, cîteva ore. Între acest tablou și maestrul o apropiere așa de mare, că începu să mi se pară nu cum îl văzusem, ci cum l-ar fi prins el în cadru, ușurel, poetic, într-o lumină limpede și tremurătoare. "O fi sughițînd." Un vechi gînd care tresări din impresiile și credințele copilăriii.

Cum ar fi mai frumos? Cu batista la ochi sau cu privirea neclintită asupra unei lumi depărtate și fericite? Și jos cuvintele: În ziua de Crăciun.

Pe strada Polonă, nimeni. Pomi încărcați de zăpadă. În apropierea unor case mari, o țigăncușe ghemuită într-un palton vechi, cu buzunarele scoase afară. Crezui că e bolnavă. Trecui drumul. Mînca un codru de pîne albă și întindea, cu poftă, de niște costițe de porc. În fața ei un cîne gras și curat. Un danez șoriciu. O privea. Cu ochii dupe friptură.

Frumoasa lui zgardă dovedea că e un... bogătaș... Și ce lacom!...

Fulgii de zăpadă cad liniștiți. Cînele se uită, îi scînteiază ochii. Are aerul d-a-i zice: "Bre! ce lucruri bune mănînci tu!"

- Nu ți-e frig? o întrebai eu.
- Țu...
- Nu ți-e frică de cîne?
- Țu...
- Dacă ți-o lua friptura?
- Poi, slujnica lui mi-a dat-o.
- Ce-o fi vrînd el?
- Carne. Oase, nu vrea oase, că i-am dat oase.

Fetița, murdară, ghemuită, mestecînd repede. Cînele, gras, mîndru, stînd pe picioarele dindărăt. Un bogat care rîvnea la un sărac.

- Fetițo, vrei un franc?
- Un franc?...

Ce ochi mari și frumoși!

- Un franc.
- Hî-hî...

Nu-i venea să creadă. Și binișor, cu o mișcare furișe, îl luă, îl puse în podul palmei, întorcîndu-l și p-o parte, și pe alta. În mîna ei neagră, moneda, ca o lumină albă.

Abia făcui cîțiva pași, și auzii:

- Na, na și ție!

Mi-ntorsei capul. Aruncase cînelui o bucăţică de carne.

Fetiţa deschise pumnul, privi din nou la franc, începu să rîză, se sculă şi o rupse la fugă, dînd chiote. Cînele se uită lung dupe mine şi începu să urle. Ce curios! Era aşa de limpede ce spunea el: "Tu mi-ai gonit-o... de ce mi-ai gonit-o?..."

La sărbătorile mari simţeam nevoia d-a şti lumea copiilor fericită, cel puţin această lume inocentă şi pură încă. Închipuiţi-vă un copil înfomat şi tremurînd în ziua de Crăciun... E ceva mai dureros?

Nu e de loc fantezie. Mi-aduc foarte bine aminte de acum 27 de ani. Poate timpul, ca o perspectivă a impresiilor noastre, să ne poetizeze copilăria, dar nu o schimbă în adevăratul ei fond. Durerile şi fericirile rămîn dureri şi fericiri, oricît s-ar afunda în timp ca într-o ceaţă din ce în ce mai deasă şi mai îndepărtată.

Sărbătorile Crăciunului sînt cele mai mari pentru copii. Moş Ajunul, colindele, steaua, pluguşorul, vicleimul, sorcova... care din noi, cei din mulţimea de jos, nu păstrăm neşterse emoţiuni de traista Moş Ajunului şi de ramura cu trandafiri de hîrtie?

Cîrdurile de Moş Ajun se rînduiau de mai nainte.

Cea mai bună faţă de pernă era a mea. O traistă cît mine de mare, în care mă împiedicai o noapte întreagă, tremurînd, suflînd necontenit în mînele îngheţate. Ce fericire într-o suferinţă reală!

Surorile împleteau zorit la ciorapi, la tîrlici şi mînuşi. Toate trebuiau să fie gata. Ele simţeau un fel de mîndrie ca fratele lor să se ducă departe, departe, cu cîrdurile, şi a doua zi să le spuie tocmai pe unde a colindat.

Parcă mă văz în acel an în care n-am avut noroc.

M-am culcat devreme ca să mă scol la miezul nopţii. Am închis ochii, dar n-am adormit. Ce emoţiune! Aveam cizme noi. Nu le pusesem pînă atunci. Traista în cui, bătul dupe uşe, căciula la căpătîi. Şi căciula era nouă. Îmi tîcîia inima, aşteptînd pe Bănică cu tovarăşii. Am răbdat cît am răbdat în plapămă, dar n-am mai putut. Mulţi poate nu veţi fi ştiind ce va să zică Moş Ajun la 8 ani, ba încă cu cizme noi...

- Mă îmbrac, mamă... vine Bănică!

El era şeful. Voinic, îndrăzneţ şi de 14 ani. Eu, cel mai mic din ceata de şeapte inşi.

Mama, somnoroasă, îmi spune necăjită:

- Dormi aci, mai e pîn'la miezul nopţii.

- Mamă, vine Bănică!

În sfîrșit, să mă îmbrace. Aprinse lumînarea. Pe geamuri, frunze albe și groase. Afară, ger. Trăsei repede pantalonii. Intrai într-un spențer de lînă albastră, apoi într-o scurteică blănită cu oaie. Mă încinse cu o basma roșie. Cizmele! Cizmele nu intrau. Cu picioarele în sus, și trage, și trage, și luptă, pînă cînd mama rămase c-o ureche în mînă. Plîngi eu, rîzi mama. Pînă n-a cusut urechea cizmei, n-am încetat din urlat. Mi-am scos tîrlicii și abia mi-au încăput cizmele. "Nu e semn bun". Ca acum mi-aduc aminte de acest gînd.

- Să nu te muște vrun cîne, păcatele mele...

Vezi? Nu era semn bun...

Am tras căciula pe urechi. Am înhățat bățul și, pînă să vie Bănică, am strigat de vro douăzeci de ori: "Bună dimineața la Moș Ajun!"

Tata se prefăcea că nu știe cine strigă.

- Ia să le aruncăm pisica în brațe... Oameni mari și la Moș Ajun...

Și strigam mereu, îngroșînd glasul, cu ochii la cizme. Mă strîngeau, dar... nu făcea nimic.

Haiti! Bătuse în geam!

- Bănică?

- Bănică.

Și zbughi pe ușe-afară!

Zăpada prinsese, din polei, o coaje tare și alunecoasă. Ceață, ceață, de abia zăreai la doi pași.

Bănică făcu planul. S-o luăm pe la Crucea de peatră, mere, nuci și covrigi, pe la noi mai mult colaci.

Bănică, în frunte. Noi, grămadă, dupe el, ca să nu-l pierdem în ceață. Grăbiți, sperioși și alunecuș. Cădeam p-un capăt. Șeful rîdea.

- Unul la rînd... doi la rînd... trei... Și iar: Unul la rînd...

- Unde suntem, nea Bănică?

Și cînd îi ziceam nea Bănică, îi ziceam cu dragoste și cu respect.

- Dracu să știe... nu văz nimic...

- Unde suntem, nea Bănică?

- Om fi printre vii...

Și suflam greu de tot.

- Ai ostenit, mă... cutare?

- Aș, nu-u-u-u!

- Mai avem, nea Bănică?
- Zău că nu știu... nu văz nimic...
- Om fi la gropi...
- La gropi?... nu văz nimic... stați... băgați de seamă...

Un țipăt desperat și scurt... Mă duceam în jos, în jos, adînc, parcă se scufundase pămîntul sub mine.

- Ce e, mă? strigă Bănică speriat. Unde ești, mă? Gropile!... Radule!

Doi, mai mici, începură să țipe.

Eu nu mă oprisem decît în fundul gropilor. Nu mă durea nimic, dar de frică începusem a clănțăni și nu izbuteam să dau chiot.

- Radule! Radule! strigă Bănică.

Ceilalți doi plîngeau.

- Tăceți, mă!

Și le trase o înjurătură.

- Radule!...

În sfîrșit, îi răspunsei.

- Ce e, nea Bănică?
- În gropi, mă?
- Da, nea Bănică.
- Cum dracu făcuși, mă?
- Nu știu, nea Bănică...
- Ești viu, mă?

Ceilalți doi începură iar să plîngă.

- Mai trăiești, mă?
- Cine?...
- Tu, mă!
- Trăiesc... n-am nimic... ca p-o sanie...

Eu, în fundul gropilor de nisip, mă luptam să sui, și cum suiam doi pași, jiit... și alunecam în fund. Coaja zăpezii, groasă și lustruită. Alunecam ca pe gheață.

- Ei, nu te sui, mă?
- Nu pot, nea Bănică, alunec.
- Apoi ce să facem?
- Eu știu?...

Și începui să plîng.

- Nu plînge, mă!
- Nu plîng.
- Costache, porunci Bănică, pune-te pe vine și dă-ți drumul.

Costache, de 12 ani și băiat inimos.

Jiiit... și odată mă pomenii cu Costache. Îmi veni inima la loc. Mă luă de mînă. Apucarăm în sus; dupe cîțva pași, jiit, amîndoi odată... și iar, și iar, dar degeaba! Ni se umflaseră buricele degetelor.

- Măi, ce faceți, măi? strigă Bănică.
- Nu se poate, nea Bănică, răspunse Costache.
- Apoi ce e de făcut?
- Eu știu?...

Cei doi începură iar să plîngă.

- Tăceți dracului! strigă Bănică. Stați voi aici.

Cei doi începură să țipe.

- Nu ne lăsa, nea Bănică, ia-ne și pe noi...
- Păi vă dați drumu-n gropi, mă?
- Da, nea Bănică, da...

Să nu vă mirați. Cînd suntem mici, facem minuni de eroism din cauza fricii.

Tăcere. Noi doi ascultam din fundul gropilor. Eram ca într-o ocnă, nu vedeam nimic. Bănică, din cînd în cînd: "Așa... stai... tu aici... Dumitru dupe Ion"...

- Ce faci, nea Bănică? strigă Costache.
- La șir, mă... și eu în cap... venim și noi... țineți-vă bine... haiti...

Jiiiiiit... și buf, unul peste altul, rostogol la picioarele noastre.

În depărtare s-auzea încetinel, ca prin vis: "Bună dimineața la... o... ș... a... juuuuu"...

Gropile erau adînci, adînci de tot. Noi abia zăream la doi pași. Ei, ce e de făcut? Bănică luă pe Costache. Să dibuie ei, încet-încet, pînă or da de urma căruțelor, că numai p-acolo putem să scăpăm. Nu mai mi-era frică. Toată grija de cizme, să nu le fi zgîriat. Le pipăiam eu, dar nu vedeam nimic.

Nouă celor mici ne zise:

- Voi să mergeți grămadă, mă, mai în urmă, mai departe, mă, să nu se surpe vrun mal, și cînd oi zice eu: "aici, băieți!", voi să răspundeți: "aici! aici, nea Bănică!"

Să nu se surpe vrun mal? ne înghețară inimile. Eu mă gîndeam la mama... ce-o să facă tata fără mine!... Îmi venea să plîng... ba și începusem.

- Cine plînge, mă?
- Ni-i-meni... mi-am suflat nasul.

Și încet-încet, vîrîți unii într-alții, intrarăm în întunericul adînc. Nu zăream nici pe Costache, nici pe Bănică.

În depărtare s-auzeau cetele strigînd, și strigătul lor s-apropia, se depărta; alteori, numai ca un vuiet de vînt.

- Aici, băieți?

Tresărirăm.

- Aici, aici, nea Bănică!

- Stați, mă... am dat de urma căruțelor.

Ne oprirăm. Nea Bănică, ca o umbră, se apropie de noi și ne puse pe drum. Și, încet-încet, ieșirăm din gropi.

Cît om fi stat acolo nu știu, dar parcă întunericul bătea în fumuriu.

- Cînd s-a revărsa de ziuă, ne zise nea Bănică, am să vă duc la boierul cu fete multe și cu salep, mă.

- Ce, ne dă salep?

- Daaa...

Ce bun băiat nea Bănică! Ce ne-am fi făcut noi fără el?

Tremuram... Salep care frige într-o odaie caldă...

- De ce ne dă salep, nea Bănică?

- Vezi că boier Matei, mă, are opt fete și a avut și un băiat, mă. Băiatul a murit, și d-atunci a rămas el că deschide ușa la toți băieții, la Moș Ajun, la colind, cu steaua și cu sorcova.

Ne umpluserăm ca la jumătate trăistele cu mere, cu covrigi și cu nuci, ba aveam și cîte două pere. Ce mîndru eram... să duc și pere surorilor!

Începuse a se lumina de ziuă.

- Mă, zisc nea Bănică, oprindu-se în dreptul unor case boierești, am ajuns. Suflați-vă nasul. Să sărutați mîna boierului.

Șapte nasuri dodată, șapte mîneci pe la nas, apoi cu toții ne-am dres glasul și am intrat într-o curte mare. Dasupra pimniței, un cerdăc cu geamlîcul luminat. Prin perdelele lăsate se zăreau cei dinlăuntru ca niște umbre. Dupe ce-am strigat, cît am putut de tare și de lung: "Bună dimineața la Moș Ajun!", Bănică ținu discursul următor:

- Să trăiți, coane Matei, și cu dimoazelile d-tale! La mulți ani cu noroc și sănătate cu dimoazele cu tot! Noi, coane Matei!

Tii! ce bine vorbise!

- Voi, băieți?

- Noi, coane Matei.

- Ne cunoaște, nea Bănică?

- Aș, nu, mă, de unde?! Dar așa e obiceiul casei.

Băturăm picioarele în prag, întîi Bănică, apoi toți după dînsul, și suirăm scara cu căciulile în mîni.

În fundul cerdacului, un pat lat. Conu Matei, într-un halat năutiu cu flori roșii, sta grecește. Pe cap, o căciuliță de plisă cu fireturi. Negricios la față, ras, numai cu o dungă de bărbuță albă, de la urechi în jos, încheindu-se la beregată. Și niște ochi mari, negri și buni, cu toate că deasupra lor avea două smocuri de sprîncene scurte și dese. În picioare, lîngă el, trei fetițe... ah! ce frumoasă era cea mai mică!

Conu Matei ne întinse mîna, cu degetele frînte în jos. Noi o sărutarăm, pe rînd, cu sfială și cuminte. Boieru începu:

- Ședeți, băieți... (Noi, în picioare, nu ne mișcam.) Aveam și eu un băiet... (în ochii lui două lacrimi) ar fi fost acum ca tine... (și arătă pe nea Bănică) n-a vrut Dumnezeu... (Eu încremenisem cu ochii la cea mai mică.) După el s-a dus și mă-sa... semăna cu el, dar ochii ei erau albaștri... Vă e frig?... (Și pantalonașii ei, cu o palmă mai lungi decît rochița... cu cerculețe și cu flori cusute în gherghef.) Dar am să vă dau cîte două cești de sălep... (Salep? cum o fi chemînd-o?... ca mine de mare... cu păru pe spate... se uită la mine... plec ochii în jos... ce urît trebuie să fiu!) Linico tată, zi Ancuții de salep... (Linica o cheamă... se învîrtește repede... rochița i s-a umflat... părul îi saltă pe umeri... s-a dus!)

Fiecare cu ceașca de salep.

Nea Bănică suflă, țuguind buzele; înghite, înghite în sec; nu poate încă sorbi; frige. Ceilalți suflă, suflă și ei. Eu simț aburi calzi pe la nas; suflu și eu, dar nu văz unde... Linica se uită la noi... Celelalte, mai măricele, șoptesc și rîd încet. Au băut toți cîte o ceașcă, eu suflu mereu, uitîndu-mă, gîndindu-mă.

- Băiețaș... nu bei? zise boierul.

Odată mă roșii ca focul, și dintr-o sorbitură înghiții tot salepul.

Ne-a mai dat încă unul. L-am băut cu noduri, că n-am mai îndrăznit să-mi ridic ochii din ceașcă. Linica se dusese.

Ne-a dat cîte trei mere și un covrig. Am sărutat mîna lui conu Matei și am plecat. Am colindat încă vro două ceasuri, dar eu nu mai strigam și n-am mai scos nici o vorbă. Mă gîndeam. Ah! da... trădam... trădasem. Dacă ar ști Nicuța popii! Ce rău e omul! Și cum nu bănuiesc cei mari, ce lume de emoțiuni și de imagini se agită în capetele celor mici!

Spuneam încet sor-mi că Linica era așa, era pe dincolo, iar tata, auzindu-mă, căci eu nu-l simțisem cînd intrase în casă, mi-a zis surîzînd:

- Măăă! hoțule!

Am tresărit. Am tăcut. Dar multă vreme n-am uitat pe Linica.

Unde-o fi ca?

Nu vi se pare că unele întrebări tresar în noi, peste zeci de ani cu o melancolie delicioasă?

Pentru mine a fost un an trist, de care mi-aduc aminte cu un sentiment vag de căință... prima mea trădare!

Un singur gînd espiator... să cîștig bani mulți, cu sorcova, și să dau Nicuții, în fiecare dimineață, cîte o plăcintă cu carne de la Kir Gligore, simigiul care trecea, strigînd, pe nas și ascuțit: "Plaținta, plaținzora!"

De cîte șeapte ori pe zi, pînă în ajunul Anului nou am zis mamei:

- Mamă... sorcovă cu beteală!

În ajun:

- Mamă!...

- Bine, bine... cu beteală...

Pe înserate, mama intră cu două sorcove. Una cu patru trandafiri de hîrtie subțirică și cu cîteva fire de beteală, alta, mai proastă, cu trandafiri roșii p-o față și albi pe ceailaltă. A bună pentru mine și a proastă pentru Ionică, un biet copil fără tată, cu un an mai mic decît mine, cu care umblam eu la sorcovăială.

A doua zi, cizmele în picioare (nu mă uitam la ele, se cam învechiseră), căciula în cap și cu Ionică prin mahala.

Ionică, fericit, nu-și mai lua ochii de la sorcova lui.

Lapoviță; noroi; ploua și ningea; ne scufundam în noroi și abia ne scoteam picioarele, pocnind, ca și cînd am fi spart burdufuri de hîrtie.

Un cîne se repede; eu fug; Ionică rămîne în noroi; țipă; se apără desperat cu sorcova; un țipăt și mai tare... l-a mușcat... din sorcovă n-a mai rămas decît bățul. A scăpat. Îl iau de mînă. El plînge arătînd la picior și nu vede că trandafirii i-au picat în mocirlă. Intrăm la noi acasă. Mama îl întreabă: "De un'te-a mușcat?" Ionică vede bățul sorcovei fără trandafiri.

- De sorcovă! răcni el.

Era mai mult învinețit decît mușcat. Mama îmi făcu cu

ochiu și desprinse doi trandafiri de la mine și îi legă de beţişorul lui. Mie îmi venea să plîng... dar mi-era și milă de bietul Ionică.

El tăcu. Se uită la trandafiri...

- Nu mă mai doare...

Parcă pe mine mă durea... Și pe mine mă muşcase cineva de sorcovă. Înghiţii de vro cîteva ori și plecarăm.

An fără noroc.

Ca să nu ne mai apropiem de curtea cu cînele, trebuia să sărim un șanț cu apă. Un fior. De n-ar cădea Ionică. El sări și se clătină pe celălalt mal. Eu, grăbit, ţîști dincolo într-un picior... alunec și bîldîbîc în șanț. Trandafirii mei se umplură de mocirlă.

Mi se înecase sorcova. Lacrămile cădeau, picături mari. De pe mine se scurgea apă murdară și groasă.

Ionică îmi întinse sorcova lui.

Eu îi întorsei spatele și plecai spre casă suspinînd. Acasă începui să plîng, nu glumă. Mi se păru că mama abia se ţinu de rîs. Mă primeni. Mă apucase frigul. Adormii lîngă sobă.

Cam pe la toacă intră pe uşă Ionică, cu un pumn de gologani. Îl trimisese mă-sa să-mi dea și mie. Știu că mama mi-a șoptit la ureche: "E sărac... îţi dau eu ţie"... Și l-a trimes îndărăt acasă.

De unde-a avut, de unde n-a avut, mi-a dat mama o sfănţoaică și mi s-a întors inima la loc.

O săptămînă de zile i-am tot dus Nicuţei cîte-o plăcintă cu carne. Și ea, împărţind plăcinta în două, îmi da și mie jumătate, întrebîndu-mă:

- De la sorcovă?

- Da... și mă uitam în jos.

Dar vezi d-ta,eu eram ameţit: mi se părea că Linichii îi duceam plăcinţile.

. . . . . .

Ce de drame, mici și emoţionale, nu-mi aminti acel chip melancolic din fereastra Școlii Centrale și ţigăncuşa care mînca cu poftă, nevrînd să știe că sub ea era zăpadă și că de sus cădea zăpadă!

Și, tot gîndindu-mă, m-am pomenit la Șosea, fără să știu pe unde am trecut și cînd am ajuns.

Vă rog să mă credeţi că nu este un sentimentalism afectat, ci o rugăciune profundă care, în fiecare an, porneşte din viaţa mea de odinioară: "Doamne, dă, Doamne, copiilor săraci

cizme, scurteici, căciuli de Moș Ajun, și nu lăsa, Doamne, pe nici unul fără sorcovă de Anul nou"...

Domnule Grigorescu, dacă ai fi văzut d-ta acel tablou, ce pagină splendidă ai fi creat!

ÎN AJUNUL CRĂCIUNULUI

Al. VLAHUȚĂ

Pentru a treia oară întîlnesc azi pe bătrîna asta cu doi copilași de mînă. Ce slabă-i, săraca, și de-abia merge. E îmbrăcată într-o cățaveică din petici toată, pe cap - o broboadă de lînă gălbuie, și-n picioare tîrîie rămășițele unor foști șoșoni. Copiii, gătiți în vechituri de căpătat, palizi la față, se uită cu ochi mari, speriați, pe vitrinele pline de jucării.

O, ce milă mi-e de copiii săraci cari n-au jucării de Crăciun și cărora "anul nou" nu le aduce nici o bucurie. Și totuși nu-i aceasta cea mai tristă pagină din viața lor! Cum aș vrea să știu ce gîndesc ei acum! ...Probabil, ce gîndeam și eu la vîrsta lor. Îmi văd așa de bine copilăria mea în privirea lor extaziată, în dorințele și privațiile lor, în paloarea feței și în sărăcia îmbrăcămintei lor. Și merg după ei, lîngă ei; viața mea se amestecă-n clipa asta cu a lor, bătrîna mi-e și mie bunică. E o zi de moină, parcă-i primăvară. Strada-i ticsită de lume. Trăsurile, pe două șiruri, se mișcă încet, ca după mort. Prin prăvălii e o îmbulzeală ș-o zarvă ametitoare. Se miră bătrîna de-atîta sodom... Ne-am oprit în fața unei vitrine mari.

- I, ce frumos e, bunicuță... Eu aș vrea să am arapu ăla călare pe țap... Da' tu, Lizico, tu ce-ai vrea?

- Eu? ...Stai să-ți spui...

Și Lizica se uită ametită; parcă i-ar fi frică să ia așa iute o hotărîre. Sînt atîtea lucruri frumoase, și toate-i plac, toate fac să-i bată inimioara, de surpriză, de dorinți care nu se pot realiza.

- Eu vreau păpușa aia mare cu pălărie roșie.

Și Lizica o arătă cu degetul. Un popor de păpuși, cu brațe întinse, cu obrajii umflați și rumeni par a privi mirate la noi, cu ochii lor de mărgele. În mijlocul lor e una mai

mare; și stă în picioare, și are ciorapi și pantofi de lac, și e gătită în rochie de mătasă... Pe asta o vrea Lizica.

- Auzi, bunicuță, Ionel zice că păpușa asta mare vorbește... Nu-i așa că păpușile nu vorbesc?

- Haideți, copii, nu vă mai uitați, că astea nu-s pentru noi...

- Da' pentru cine-s, bunicuță?

- Ia... pentru cei bogați!

- Da' noi nu sîntem... bogați?...

Și se duc. Lizica mai întoarce capul, ca să-și ia adio de la păpușa ei. Iar eu mă uit pe urma lor, gînditor...

Într-un fund de mahala văd o cocioabă veche, pleoștită, îngropată în pămînt pînă la ferești; geamurile sînt murdare, sparte și cîrpite cu hîrtie; înlăuntru e o lumină vînătă, fumurie; pe pereții umezi sînt cîrîie de ploaie. O rogojină ruptă acopere singurul pat și singura mobilă a acestei vizuini; la căpătîi, lîngă soba care-i mai totdeauna rece, sînt aruncate vraiște țoale vechi, cari miroase-a bolnav.

Acolo văd intrînd pe "bunicuța", c-o pîine la subțioară, și cu cei doi copilași, cari nu știu și nu pot încă pricepe cum se face că nu sînt și ei "bogați". Și n-au de nicăiri nici un ajutor, și nu-i o mînă de bărbat s-aducă o doniță de apă-n casă...

Și mîine e Crăciunul!

UN CRĂCIUN
Amintiri

Al. VLAHUȚĂ

Nu știu cum se pripășise la fița Smaranda, unde sedeam în gazdă, un țigănuș slăbuț și perpelit, în care se încheia tot personalul de serviciu al casei. Știu însă că într-o iarnă fița Smaranda a plecat cu moșu Vasile să facă sărbătorile la o rudă chiabură din Plopana, și pe mine m-a lăsat cu Ionică în bucătărie, pîn-o veni cineva de-acasă să mă ia. Aveam la dispoziția noastră o baniță de făină de popușoi, un căuș de fasole și o traistă de nuci. Ionică era de vîrsta mea; amîndoi la un loc am fi împlinit douăzeci de ani, vîrsta unui flăcău. Eram doar destul de voinici ca să ne facem singuri mămăligă

și o fiertură de fasole. Și ne înțelegeam de minune și la treabă și la joacă. Ziua ne dam cu sania pe Dealu Țuguetei, seara spuneam povești și ne puneam la cale ce-aveam să facem noi cînd om fi mari; uneori luam negreală de pe gura cuptorului și ne zugrăveam mustăți și barbișoane, rîdeam să ne prăpădim; într-un tîrziu ne apuca frica, lăsam tăciunii să se stingă, ne culcam frumușel pe rogojina care acoperea cele patru scînduri ale patului și ne vîram capetele sub lăvicer, ca să ne încălzim. Bine, asta merge-o zi, două, da' eu bag seamă că vremea trece, Crăciunul se apropie, și cei de-acasă se vede c-au uitat că mai au și un băiat...

- Ce să fie asta, mă Ionică?

- Poate că nu mai vine... Da-i departe?

Și iată-ne făcînd planuri, să ne sculăm de mînecate și s-o pornim amîndoi la drum, cu săniuța noastră.

. . . . . .

Văd ca prin vis dealurile acoperite cu zăpadă, copacii în promoroacă, ochii îmi lunecă; e un joc fermecător de scîntei pe netezișul alb, poleit de soare; și în această imensitate pustie, pe un drum luciu ca oglinda, Ionică, înhămat la săniuță, mă duce-n goană; din cînd în cînd sare, și mihonă ca un mînz, care zburdă. Apoi se face el boier, și eu cal; la deal amîndoi sîntem cai, la vale amîndoi boieri, și pe la amiază iată-ne ajunși la Pleșești. Bătrînul Dorogan mă cunoaște de departe, și-mi iese vesel înainte, îmi pune labele-n piept și mă linge pe obraz...

O, căsuța noastră drăgălașă, cu prispa ei lată de jur împrejur, cu strașina ei de stuf, în care aveam cuiburile mele de vrăbii, și în care vara veneau albine și-mi puneau miere în trestii, și mi-o despărțeau frumos în porții mici cu niște căpăcele rotunde, tăiate din primele frunze de vișin! Dar de ce pare ograda așa de pustie?... Și nimeni nu s-arată la fereastră!

Nici nu ne mai scuturăm ciubotele de omăt. Nerăbdători, dăm buzna-n casă. Țaca Frăsina întinde foi de aluat, frate-meu Mihalachi pisează miez de nucă și zahăr; cînd ne văd, se crucesc.

- Cu cine ați venit?

- Cu sania noastră... Da' unde-i mama? întreb eu îngrijat.

- Sunt duși cu toții la Zlătănoaie, fac sărbătorile acolo.

Va să zică, puteam eu să aștept mult și bine!... Ionică se uită cu sfială la lucrurile din casă. Pe mine mă înecă

plînsul, dar mă țin. Mihalachi nu-și mai are astîmpăr de bucurie c-am venit. Lăsăm pe țaca Frăsina să mocosească singură la turte, și noi ne ducem tustrei la bucătărie, unde baba Tăndăroae ni-așază pe-un fund de lemn o strachină cu borș de cartofe, o bucată de azimă, perje afumate și alte bunătăți de post - căci e ajunul Crăciunului și doară sîntem creștini. Și pe cînd eu cu Ionică leorpăim flămînzi din lingurile de lemn, baba își face cruce și se minunează într-una de vitejia noastră, și parcă tot nu-i vine a crede c-am făcut noi singuri atîta drum. "Doamne ferește, vă putea ieși o lighioaie de lup înainte...". Mihalachi ne spune cum îi bate pe ei la școala lui Angheluță de la Chițoc; este unu Bîrzu, care îi arde cu varga la tălpile goale, pînă le dă sîngele; asta se cheamă "la falangă". Frate-meu e cu doi ani mai mare decît mine, nu poate să-nvețe, zice că-i "greu de cap"; și el a venit pe jos, c-o zi înaintea noastră; e cel mai horopsit și mai nenorocit dintre noi toți; nimeni nu-l iubește, și mie mi se rupe inima de milă cînd mă uit la el și-l văd așa de smerit, și știu cîte rabdă!

. . . . . .

- Sculați, băieți, c-a venit Crăciunul.

Mă trezesc, deschid ochii și caut să mă dumiresc unde mă aflu. În odaie, întuneric - numai la vatră se vede o zare de lumină, aud pe cineva rupînd vreascuri, dar nu mai deslușesc nimic.

- Hai, sculați-vă, c-a venit Crăciunul...

Focul se aprinse cu pară, lumina bate în păretele din față, pe care capul lui Mihalachi se proiectează mare cît un hoboroc. Scol și pe Ionică. Toate lucrurile mi se înfățișează curios, parc-aș trăi în basme. Și glasurile noastre somnoroase au un sunet neobicinuit.

- A trecut miezul nopții, acum putem să mîncăm de frupt. Păziți voi focul, să se facă jăratic, că eu mă sui în pod.

Și pînă să ne desmeticim noi bine, Mihalachi se și întoarce c-o harchină de costiță afumată, cu slănina și ciorciul ei; și o taie frumușel bucățele într-o tigaie, și trage cărbuni de pe vatră...

- Ia vezi, Alecule, că este o azimă în dulap, și dă și-o farfurie de-acolo, și niște furculiți... să mîncăm ca oamenii, că doar îi Crăciunu... sătulu. Da'ție poate că nu ți-o fi foame, Ionică.

- Baa mi-i foame!

Afară se crapă de ziuă, iar noi înfulicăm cu lăcomie; ne răzbunăm pe cele șase săptămîni de post. Țaca Frăsina doarme în ietacul de alături, habar n-are de ce se petrece; chiar deșteaptă să fie, și tot n-ar simți, pentru că-i surdă, săraca. Ne așezăm tustrei în genunchi pe lada de la fereastră și radem cu unghiile flori de gheață cari s-au pus pe geam; în fața noastră răsare soarele; troiene mari acopăr cîmpiile, gîrla înghețată bocnă strălucește în curmezișul șesului.

- Măi, Ionică, tu ai potcoave la ciubote?
- Da'de unde?
- Da știi tu să te dai în călcîie pe gheață?
- Știu, cum să nu; și puica... și-ntr-un picior știu...
- Hai și ne-om da...

. . . . . .

La întoarcere, rebegiți de frig, ne abatem pe la Neculai Moraru, să ne mai încălzim. O droaie de copii stau jos pe vine împrejurul unei străchini mari, din care-nfulecă pe-ntrecute turte cu julfă. Gahița ocărăște de față cu noi pe badea Neculai c-a dat crîșmarului bunătate de porc, și n-au bieții copii cu ce-și "înfrupta gura" la o zi ca asta. El stă smerit la vatră și trage din lulea. Pe noi ne ustură ochii de fum, și nu știm cum să ne luăm tălpășița mai degrabă.

Țaca Frăsina ne-a aștepta cu masa. Ea trimite pe Ionică să mănînce cu baba la bucătărie... "noi, chipurile, sîntem boieri!"

Eu îmbuc în silă. Mă umple dorul de cei cari lipsesc; simt, mai mult ca oricînd, nevoia unei mîngîieri, casa mi se pare pustie; biata țaca Frăsina, e așa de ursuză!... mă uit la locurile goale dimprejurul mesei: aici sta mama, colo, tata, dincolo, soră-mea... Un moment mi se pare că-i văd. "Copil nenorocit, nu te iubește nimeni!". Ochii mi se umplu de lacrimi. Mihalachi mă întreabă, cu milă, ce am. Știu eu ce să spun? Îmi întorc fața și-ncep să plîng cu hohot.

PARTEA A II-A

ADEVĂRAT A ÎNVIAT!

Capitolul I

CÎNTĂRILE SFINTELOR PAȘTI

HRISTOS A ÎNVIAT

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd, și celor din morminte viață dăruindu-le.

ZIUA ÎNVIERII

Ziua Învierii, popoare să ne luminăm, Paștele Domnului, Paștile. Că din moarte la viață și de pe pămînt la cer Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cîntăm cîntare de biruință.

DE TE-AI ȘI POGORÎT ÎN MORMÎNT

De Te-ai și pogorît în mormînt, Cel ce ești fără de moarte, dar puterea iadului ai zdrobit și ai înviat ca un biruitor Hristoase Dumnezeule, zicînd femeilor mironosițe: Bucurați-vă! Și Apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cel ce dai celor căzuți ridicare.

ÎNGERUL A STRIGAT

Îngerul a strigat celei pline de dar: Curată Fecioară, bucură-te. Și iarăși zic: bucură-te, că Fiul Tău a înviat a treia zi din mormînt.

Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură, Sioane; iar tu născătoare de Dumnezeu, veselește-te, întru învierea Celui născut al tău.

CU TRUPUL ADORMIND

Cu trupul adormind, ca un muritor Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicîndu-l și moartea pierzînd-o, Paștele nestricăciunii, lumii de mîntuire.

DOAMNE IISUSE HRISTOASE

1. Doamne Iisuse Hristoase
Tu eşti zori prea luminoase,

2. Tu eşti raza cea curată
Şi lumin-adevărată.

3. Dumnezeu fiind din fire
Ai luat chip de-omenire

4. Şi te-ai dat spre răstignire
Pentru a noastră mîntuire.

5. O, Iisuse, nume dulce,
Ne-ai scăpat prin' sfînta-ţi cruce.

ÎNGERUL A ALERGAT

1. Îngerul a alergat
Şi Fecioarei a strigat:
"O tu Cea Plină de Dar
Nu te-ntrista cu amar

2. Că fiul tău cel prea Sfînt
A înviat din mormînt
Şi pre morţi a ridicat
Izbăvindu-i din păcat".

3. Cîntaţi popoare cîntaţi
Şi-n Domnul vă desfătaţi
Acum să ne veselim
Noule Ierusalim.

4. Că mărirea lui Hristos
Ca un soare luminos
Peste tine a răsărit
Şi-a strălucit prea slăvit.

5. Saltă Sioane, glas dînd
Şi te bucură cîntînd
Iar tu, Curată ce eşti
Maica luminii cereşti.

6. Veseleşte-te curat
De al tău fiu înviat
Şi ne mîngîie pe noi
Scoţîndu-ne din nevoi.

COLIND DE FLORII

1. Azi cu toţi să prăznuim
Pe Dumnezeu să-l mărim
Hristos vine-ncetinel
Spre patimă ca un miel
O, minune, O, minune!

2. Azi intră-n Ierusalim
Călare pe un mînz asin
De popor e aşteptat
Ca un mare împărat

3. La poartă e-ntîmpinat
Toţi osana i-au cîntat
Osana dintru-nălţime
Că Hristos împărat vine.
O, minune, O, minune!

4. Prunci cu stâlpării în mînă
Cîntă cu noi împreună
Osana dintru-nălţime
Că Hristos împărat vine.
O, minune, O, minune!

Capitolul II

POEME DE PAȘTI

CRISTOS A ÎNVIAT

V. ALECSANDRI

Cristos, mîntuitorul din morți, a înviat,
Și fruntea-i, ca un soare
Lucind peste popoare,
Flori de nemurire în lume-a-mprăștiat.

Cristos, zeul credinței, ieșit-a din mormînt!
Ș-a sa reînviere
Ne-arată că nu pere
Dreptatea, și credința, și adevărul sfînt!

Cristos e viu! Ca dînsul, o! voi ce suferiți
În lanțuri de robie,
Curînd la viață vie
Din umbra tristă-a morții veți fi cu toți ieșiți!

FLORIILE

V. ALECSANDRI

Iată zile-ncălzitoare
După aspre vijelii
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Copiliță, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii
Cînd Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?

Lumea-i toată-n sărbătoare
Ceru-i plin de ciocîrlii
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Eu ți-oi da de orice floare
Mii de sărutări și mii
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara-ncîntătoare
Scoate iarba pe cîmpii
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Să culegem la răcoare
Viorele albăstrii?
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Păcat, zău, de cine moare,
Și ferice de cei vii
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Iar tu, dulce, zîmbitoare,
Te-i face că te mînii...
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

PAȘTELE

V. ALECSANDRI

De Paști în satul vesel căsuțele-nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostîrcii, înfipți într-un picior,
Dau gîtul peste aripi, tocînd din ciocul lor.

Un scrînciob mai la vale pe lîngă el adună
Flăcăi și fete mîndre ce rîd cu voie bună;
Și-n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se-ntoarce hora lină, călcînd pe verde plai.

Bătrîni cu fețe stinse, români cu fețe dalbe,
Romînce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe-mpregiur copiii se prind la luptă-n joc.

Și scrînciobul se-ntoarce, purtînd în legănare
Perechi îmbrățișate cu dulce înfocare,
Ochiri scînteietoare și gingașe zîmbiri
Ce viu răspund în aer electrice luciri.

ÎNVIEREA

M. EMINESCU

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecură-n tăcere;
Un singur glas îngînă cuvintele de miere,
Închise în tratajul străvechii evanghelii.

C-un muc în mîni moșneagul cu barba ca zăpada,
Din cărți cu file unse norodul îl învață,
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada.

O muzică adîncă și plină de blîndețe
Pătrunde tînguioasă puternicile bolți:
"Pieirea, Doamne sfinte, căzu în orice colț,
Înveninînd pre însuși izvorul de viețe.

Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază mîngîioasă,
În pîlcuri sunătoare de plînsete duioase
A noastre rugi, Părinte, organelor se smulg".

Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte...
Douăsprezece pasuri răsună... miez de noapte...
Deodată-n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo-n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormînt răsare Christos învingător,
Iar inimile toate s-unesc în armonie:

"Cîntări și laude-nălțăm
Noi, ție unuia,
Primindu-l cu psalme și ramuri,
Plecați-vă,' neamuri,
Cîntînd Aleluia!

Christos au înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcînd-o,
Lumina ducînd-o
Celor din morminte!"

LA PAȘTI

G. COȘBUC

Prin pomi e ciripit și cînt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare,
Și sălciile-n albă floare -
E pace-n cer și pe pămînt.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cît e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntîlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și rîde-atîta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare

Și-un vînt de-abia clătinitor
Șoptește prin văzduh cuvinte:
- E glasul celor din morminte
E zgomotul zburării lor!
Și pomii frunțile-și scoboară,
Că Duhul sfînt prin aer zboară.

E liniște. Și din altar
Cîntarea-n stihuri repetate
Departe pînă-n văi străbate -
Și clopotele cîntă rar:
Ah, Doamne! Să le-auzi din vale
Cum rîd a drag și plîng a jale!

Biserica, pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-același gînd, din cer adus:

În fapta noastră ni e soartea
Și viața este tot, nu moartea.

Pe deal se suie încetișor
Neveste tinere și fete,
Bătrîni cu iarna vieții-n plete;
Și-ncet, în urma tuturor,
Vezi șovăind cîte-o bătrînă
Cu micul ei nepot de mînă.

Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile!
Eu știu că și-n aceste zile
Tu plîngi pe-al tău copil dorit!
La zîmbet cerul azi ne cheamă -
Sînt Paștile! Nu plînge, mamă!

E SĂRBĂTOARE

O. GOGA

E sărbătoare pe cîmpie și-n suflete e sărbătoare,
Învie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.

Sînt Paștile cele frumoase și-n fire zvonul lor străbate,
Clopotnița-și îndoaie trudnic încheieturile uscate.

Arama strigă cînd se zbate măiastra clopotului limbă,
Eu simt strigarea ei aprinsă și-n vorbe sufletul o schimbă:

Voi, toți ce suferiți și plîngeți sub larga-ntindere albastră,
Veniți, veniți, căci va să vie curînd împărăția voastră!

Veniți, voi, obidiții lumii cu buzele înfrigurate,
Voi, chinuiții de arsura unei tăceri îndelungate

Voi, osteniți fără nădejde, voi, slujitorii fără plată,
Voi, căror vremea v-a dat veșnic numai porunca blestemată

Voi, ce muncirăți pentru alții trudind cu mîinile-amîndouă,
Veniți, căci zvonul meu acuma vestește învierea, vouă!

Voi, cei cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude,
Eu cerului vă strig durerea și Dumnezeu din cer aude!

Aduc lumina care sparge și sfarmă capiști de păcate,
Zăvoarele mucegăite din temnițe întunecate!

Eu celor orbi desleg azi taina înfricoșată de-a vedea
Și prăznuiesc, că-n al lor suflet învie învierea mea!

Ascultă mintea mea supusă, genunchii mei se pleacă-ncet
Și-aduc prinosul închinării celui de neam din Nazareth.

DE PAȘTI

I. PILLAT

Peste noapte a
Înflorit mălinul.
Peste noapte s-a
Luminat seninul.

Puișori de puf
A clocit găina.
Berzei cuib de stuf
A-ntocmit vecina.

Zmeii pe uluci
Zbîrnîind se-nalță.
Rațele-n papuci
Galbeni se încalță.

Rîuri mici și mari
Spun de ape-albastre.
Sate date-n var
Rîd privirii noastre.

Rîndunele mici
Ciripesc în țară.
Pluguri ca furnici
Au ieșit pe-afară.

În zăvoaie au
Coborît sitarii.
Pe la hanuri s-au
Cuibărit cobzarii.

Peste cîmp o iau
Cîinii ca nebunii.
Peste cap se dau
Vîntul și lăstunii.

Flori de ghiocel
Vînd țigănci cu coșu,
Dă-mi de Paști un miel
Alb și un ou roșu.

NOAPTEA ÎNVIERII

N. CRAINIC

Din spuma de vișini răsare conacul
Sub nemărginitul safir înstelat.
Aprins de-așteptare, pîndește buimacul
Strîngîndu-și toporul sub brațu-ncordat.

Troianul de floare l-ascunde ca norul
Ce-ar sta să se spargă în trăznet cumplit.
Din sînge rachiul, din minte amorul
Străpung cu duhoare văzduhu-nflorit.

E noaptea-nvierii. Tresaltă făptura,
Tămîie e-n codri și smirnă-n grădini.
Spre marea minune se-nalță natura
Cu ierburi și arbori schimbați în lumini.

Un clopot răsună, răspund celelalte,
Talazuri cîntate rotind în eter,
Se umplu de vuiet tăcerile-nalte
Și sufletul lumii se suie spre cer.

Buimacul înjură păruta zăbavă
Cu care creștinii se duc spre altar
Pur, crinul credinței se leagănă-n slavă
Să-l miruie roua cerescului har.

Conacul e singur. Ai casei plecară.
Zăvoarele astăzi pe uși nu se pun,
Deschisă e poarta oricărui de-afară
În noaptea-nvierii tot omul e bun.

Acasă rămase bunica oloagă.
Iisus înviatul lucește-n iatac.
Bătrîna-n fotoliu, sub candeli, se roagă
Cînd intră năvală tîlharul buimac.

Alături e lada crezută c-o sumă
Ce face un diavol din omul-mărunt,
El strînge toporul de parcă-l sugrumă
Smucindu-l în aer, sălbatic și crunt.

Bătrîna se uită la el fără frică
Cu chipu-n văpae de candeli nimbat.
Ea crede că omul o cruce ridică,
Și glasul ei cîntă: "Christos a-nviat!"

Ce caldă blîndețe, ce miere cerească
E-n glasul bătrînei că omu-a-mpietrit?
Se năruie brațul ce vru să lovească,
Toporul îi cade cu zgomot icnit.

Se mișcă nălucă Iisus în icoană
Și-nvăluic-n aur tăcutul iatac,
Podeaua răsună de stranie zvoană
De parcă-n adîncuri ar geme un drac.

Atît a fost totul. Acum se frămîntă
Ca noru-ntre vînturi de nord și de sud,
Cu mintea trezită și-asupra-și răsfrîntă,
Se vede deodată nemernic și crud.

Cu spaimă zărește, surprinse-n trezire,
Dihănii de beznă ce-n suflet s-ascund
Precum într-o apă cînd e străvezie
Vîscoase jivine tîrîndu-se-n fund.

Sub bolta-nstelată, ce stă-n sărbătoare,
Pămîntul se-ntinde smălțat ca un preș,
Tot omul lumină, tot pomul o floare,
Doar el, pîngăritul, se simte un leș.

Bătrîna-l privește de parcă-l răsfață,
Străină cu totul de zbuciumul lui
Ea pare bunica lui însuși de față
Ca-n vremea cînd, fraged, era doar un pui.

Mergea împreună cu sfînta bătrînă
În nopți ca și asta la Domnul Christos,
Rîdeau ghioceii în chita din mînă
Și inima floare s-o ducă prinos.

O, glasuri de clopot și ropot de toacă,
Odraslă de înger rămasă-napoi,
Cascadă de munte căzută-n băltoacă,
Zăpadă de suflet topită-n noroi!

Zdrobit îngenunche și geme : "Iertare,
Iertare, iertare", cu grai sugrumat.
Bătrîna-l privește cu-adîncă mirare,
Iar glasul ei cîntă : "Christos a-nviat!".

DE PAȘTI

T. ARGHEZI

La toate lucarnele și balcoanele
Au scos din cer îngerii icoanele
Și-au aprins pe scări
Candele și lumînări.

Orașele de sus, în sărbătoare,
Au întins velințe și covoare
Și ard în potire
Mireasmă subțire.

Și din toate ferestrele odată,
Mii și sute de mii,
Heruvimii fac cu mîna bucălată
La somnoroșii noștri copii.

PE CRUCE

V. VOICULESCU

Iisus murea pe cruce. Sub arșița grozavă
Pălea curata-i frunte ce-o sîngerase spinii
Pe stîncile Golgotei tot cerul Palestinii
Părea că varsă lavă.

Și chiar în clipa morții huliră cărturarii
Cu fierea otetită îl adăpau străjerii...
Rîdea cu hohot gloata de spasmele durerii
Și-l ocărau tîlharii.

Zdrobită, la picioare-i zăcea plîngînd Maria
Și-adînc sbucnea blestemul din inima-i de mamă
Alături Magdalena, în lunga ei maramă,
Tipa văzînd urgia.

Departe ucenicii priveau făr' de putere...
Cu el se năruise nădejdea lor întreagă
N-aveau decît să fugă în lumea cea pribeagă
Și fără mîngîiere.

Tîrziu, porni mulțimea în pîlcuri spre cetate
Pe drumurile-nguste cu lespezi pardosite
Trecură fariseii cu fețele smerite
Și bărbile-argintate.

Măslini fără de frunze dormeau mocniți pe coaste
În vale, ca-ntr-o pîclă, dormea Ierusalimul,
Pe cruce somnul morții dormea de-acum sublimul
Iisus, vegheat de oaste.

LUMINĂ VIE

A. MANIU

Au fost aruncate coji de ou în rîu
să vestească blajinilor, subt pămînt, Învierea.
A început să cînte ciocîrlia-n grîu,
s-a risipit în lumină tăcerea.

Numai un cîrd de copii, bocind,
duc spre fîntîni păpușa de lut,
plîngînd pe împăratul, zeu necunoscut,
în descîntece sfîrșite, chiuind.

Pe arături proaspete picături de cer:
pîlcurile nesfîrșite de albăstrele.
Sus, departe, au venit rîndunele,
jos, păianjeni mari, se tîrăsc grape de fier.

Iar soarele, din ce în ce mai dogoritor,
dezmiardă pământul greu, care trudnic naște
din frunze putrede și glodul iernilor,
în sunetul clopotului de Paște.

Și numai împăratul îngropat de copii
se odihnește lîngă blajini pentru veșnicii.

SOLUL GOLGOTEI

M. CODREANU

Iisus veni și-n casa mea-ntr-o seară:
Era-ntr-un tainic și suav apus...
Și-am stat în casă singur cu Iisus...
Și-afară era blîndă primăvară.

Atunci mi-a spus cu vocea Lui cea clară
Că oamenii sînt buni, deși L-au dus
Să-L bată-n cuie pe Golgota, sus,
Fiindcă i-a iubit din cale-afară.

Și mi-a mai spus că poate fi iertat
Chiar Iuda ce-L vîndu cu-n sărutat,
Ca să-și sporească cu treizeci, arginții.

Apoi, plecînd, din prag mi-a spus așa:
Comoara sufletului ca și a minții
E să iubești, pentru-a putea ierta.

OUĂ DE PAȘTI

C.Z. BUZDUGAN

De Paști, copil cu ochiul clar,
Trei ouă iată-ți dau în dar:

Întîiul este de culoare
Albastră - floare de cicoare -
Albastrul blînd de farmec plin
Al viselor sub cer senin.

Al doilea-i galben ca o rază
Din soarele ce scînteiază
Și crește grîul pîn' la brîu
O, blondul spicelor de grîu!

•

Al treilea-i roșu. El răsfrînge
Culoarea nobilului sînge
Ce-a curs în lupte pentru țară
Cînd dușmanii ne-amenințară.

Pe-albastru-am scris: "Victorie!"
Pe galben scris-am: "Glorie!"
Pe oul roșu: "Vitejia!"
Și pe tustrele: "România!"

(adaptare după poetul francez Jaques Normand)

PAȘTILE ÎN SAT

R. NIGER

Azi în sat,
Parcă-i ziua mai frumoasă
Și șoseaua mai voioasă.
Am plecat acum cu toții,
Și bunicul și nepoții,
La altar, la închinat!

Bucuroși
Ne-am întors, apoi, acasă,
Și ne-am așezat la masă.
Apoi mult ne-am veselit
Și la masă am ciocnit
Ouă roșii!

PAȘTILE

M. POPESCU

S-aude-al clopotelor cînt
Prin firea, care se renaște
Și falnic iese din momînt,
Cu biruință Domnul Sfînt,
Și azi e Paște.

Și după slujbă ies la rînd
Bătrîni, cu spatele-aplecat,
Bărbați cu chipul luminat,
Și-n urmă ies copii cîntînd;
"Hristos a înviat".

S-așază-apoi cu toți la masă,
Și toți sînt astăzi bucuroși,
Și obiceiul din strămoși,
S-arată în fiecare casă,
Cu ouă roșii.

Ș-apoi în urmă, după-amiazi
Se strîng flăcăii, plini de foc,
Femei și fete la un loc,
Și toți cei tineri se prind azi
În vesel joc.

În jur, pe margini, stau cei mari,
Privind la falnicii feciori,
Din mîndrul șir al mîndrei hori;
Și-n mijloc cîntă lăutarii,
Din cobze și viori.

Sînt veseli toți și bucuroși,
Și toți cu sufletu-nălțat;
Oriunde se-ntîlnesc în sat,
Își zic cum zis-au moși strămoși:
"Hristos a înviat!"

PAȘTILE NE VIN

I. I. ONU

S-au topit nămeții.
Veseli ies băieții
După ghiocei;
În luncă, vîlcele
Numai floricele!

Blînde-s cele zile
Mîndre ies copile
De strîng clopoței,
De strîng brebenei.
Printre rămurele,
Numai păsărele.

Cîntă păsări lin,
Paștile ne vin
Aducînd cununi
La copiii buni,
Roșioare ouă
Și hăinuțe nouă.

SCRISOARE LUI ISUS

E. ZEGREANU

Coboară-te, o, Doamne, din lumină
Să hoinărești din nou la noi prin sate
Să vezi cît lumea-i plină de păcate
Și s-o mai certi cu vorba Ta senină.

Iar cînd vei rătăci peste ogoare
Ca cerșetor răzmat într-un gătej
Să te oprești și pe la Ocna Dej
Că Te aștept cu casa-n sărbătoare.

Demult îți caut pașii pe pămînt
De multă vreme-n prag Te-așteaptă mama
Să-Ți ia sudoarea feții cu năframa
Iar Tu, s-o-nvrednicești cu chipul sfînt.

Ne-aprinde-n suflet candele stinse
Căci le-a încins rugina necredinţii
Fă să tresară tainele fiinţii
În flăcările harului cuprinse.

Binecuvîntă sîngele din vie
Şi grînele de aur şi apoi
Tu chemă-ne, o, Doamne, şi pe noi
La Cina cea de taină din vecie.

CLOPOTELE DE PAŞTI

C. Z. BUZDUGAN

Miezul nopţii, e-o tăcere peste tot oraşul, sfîntă...
Dar deodată glas de clopot tot văzduhul îl frămîntă!

Dă semnalul, ca un tunet, primul, clopotul cel mare,
Grav, măreţ vuind în noapte, - o războinică chemare

Răspîndind talaz de sunet ca talazurile mării,
Tot mai grav, tot mai departe, în adîncurile zării.

Deşteptat din somn, răspunde clopotul cel mijlociu,
Cam dogit, bătrînul clopot, dar sfătos, cucernic, viu...

În sfîrşit, cu ritmul vesel, clopotele mici şi ele
Bat sonor în noaptea clară sub albastru plin de stele;

Iar metalicele note revărsate val cu val
Par o grindină de aur pe-o cupolă de cristal.

De departe-n lungi ecouri, mii de sunete de clopot
Îşi amestecă-armonia în acest feeric ropot.

- "Primăvară" lung răsună prin văzduhuri, cadenţat,
Iar ecoul blînd răspunde: "Adevărat a-nviat!"...

Şi cînd templele sfinţite deschid vechile lor porţi
E-ntr-un gînd întreg pămîntul: "A-nviat Christos din morţi!"...

Fraților, cînd voci de clopot spun minunea lui Isus,
Ridicați-vă din țărnă, vă-nălțați mai sus, mai sus!

Deșteptați-vă și-aprindeți iarăși candela vegherii
Salutați în mîndre cînturi sărbătoarea primăverii.

Uniți glasurile voastre cu al clopotelor cor
Înnoiți-vă viața la al vieții sfînt izvor!...

PARTEA A III-A

"Lăsat-au puternicul Dumnezeu iscusită oglindă minții omenești, scrisoarea..."

("Cuvinte potrivite" ale scriitorilor români la sărbătorile de cuget și de suflet)

ÎNVĂȚĂTURILE LUI NEAGOE BASARAB CĂTRE FIUL SĂU THEODOSIE

Cartea sa începe pentru cinstirea icoanelor

Fătul mieu Theodosie şi voao cinstiților şi dulcilor miei domni, care veți fi în urma noastră domni şi biruitori țării aceştiia, aşijderea şi dumneavoastră, iubiții miei boiari, aşa vă învăț: întîiu să cinstiți cinstitele şi sfintele icoane, pentru că icoanele cu adevărat sîntu semnul şi chipul Domnului nostru Iisus Hristos şi pecetea lui. Deci, de va iubi omul chipul Dumnezeului nostru şi va cinsti semnul şi pecetea lui cu toată inima să va îndulci (- pururea -) de Domnul nostru. O, iubitul mieu fiu, cîte iaste de bine a lăcui omul tot cu Dumnezeu şi a petrece cu dînsul şi a fi cu el în veci! O, Doamne, eu robul tău şi fiiul roabei tale, căutai cu plecăciune asupra milei tale şi ziş către prea iubitul mieu fiiu şi către alți domni, către toți carii vor fi în urma noastră, cu toată inima: O, iubiții miei frați, voi să vorbescu către voi puținele cuvinte şi să vă spuiu; deci vă rog cu dragoste să mă ascultați ca să poci spune şi eu cu dragoste.

Ia aduceți-vă aminte, fraților, cum dentîi ş-au aţîţat Dumnezeu mîniia asupra noastră, pentru păcatele noastre, şi fața sa cea dulce şi blîndă şi-o au întorsu de către noi, de carea noi în toată vremea şi în tot ceasul ne îndulceam. Şi fum goniți de hrana raiului şi di împărăţiia ceriului ne dăpărtăm. Şi, în locul feței sale cei dulci, ne-au dat fața satanii cea groaznică şi întunecată şi, în loc de hrana raiului, ne-au dat muncile cele de veci; iar în locul împărăției ceriului, ne-au dat adîncul şi temniţile iadului, de unde nu mai avem noi nădejde să ne mai izbăvim niciodată dintr-acel întunerec împuţit, şi de groaznica faţă a satanei, şi de muncile cele de veci, şi den temniţile iadului. Iar apoi el numai pentru una a lui mumă şi născătoare de Dumnezeul nostru îşi luo urgiia despre noi şi-şi întoarse mila către noi şi iarăşi ne dete fața sa cea bună, să ne îndulcim de dînsa şi ne dăschise porțile raiului şi ne dărui împărăţiia cerească, iar iadul îl sparse şi-l robi şi pre satana cu adevărat îl rușină şi-l urgisi.

PSALTIRE
Psalmul 97 (fragment)

Mitropolitul DOSOFTEI

Cîntați Domnului în strune
În cobuz de viersuri bune,
Și din ferecate surle
Viersul de psalomi să urle,
Cu bucin de corn de bour
Să răsune până-n nour
La-mpăratul de nainte,
Că ni-i domn ca de mainte.
Marea cu unde să salte
Să rădice valuri nalte.
Lăcuitorii din lume
Să-i audză sfîntul nume.
Păraole n-toate locuri
Să facă ghoară și ghiocuri.
Și măgurile să salte
Npreună cu dealuri nalte,
Și să-și facă voae bună
Cu cîmpiia depreună
De sfînta Domnului față,
Că ne vine cu dulceață,
De va giudeca pămîntul,
Vine cum ș-au dat cuvîntul
Să giudece-n dereptate
Toată lumea după faptę.

DE NEAMUL MOLDOVENILOR, DIN CE ȚARĂ AU IEȘIT STRĂMOȘII LOR
Predoslovie

M. COSTIN

... Lăsat-au puternicul Dumnezeu iscusită oglindă minții omenești, scrisoarea, dintru care, dacă va nevoi omul, cele trecute cu multe vremi le va putea ști și oblici. Și nu numai lucrurile lumii, straturile și-ncepăturile tărîlor lumii, ce și singură lumea, ceriul și pămîntul, că sîntu zidite după cuvîntul lui Dumnezeu celui puternic. Crezu, din Scripturi știm și din Scripturi avem și sfînta credință a noastră creștinească și mîntuirea noastră cu pogorîrea fiiului lui Dumnezeu și împielițarea cuvîntului lui, cel mai denainte de veci în firea omenească (den afară de păcatu). Scriptura ne deschide mintea, de ajungem cu credința pre Dumnezeu, duhul cel nevăzut și necoprinsu și neajunsu de firea noastră, Scriptura de parte lucruri de ochii noștri ne face de le putem vedea cu cugetul nostru. Să nu pomenim de marile Moisi, carele după 2400 de ani au scris letopisețul de la zidirea lumii, că acela au avut pre însuși Dumnezeu dascăl, rostu cătră rost. (...)

CUVÎNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS
A. IVIREANUL

"Că nu pre îngeri cîndva au luat, ci sămînța lui Avraam au luat", zice fericitul Pavel în 2 capete către evrei.

Doao firi mai alese și mai de cinste au făcut Dumnezeu, adecă cea îngerească și cea omenească; căci că pre înger și pre om i-au făcut Dumnezeu după chipul său, precum zice la capul cel dintîi al Facerii: "Să facem om după chipul nostru și după asămînare". Însă nu pentru trup ci pentru suflet iaste făcut omul după chipul lui Dumnezeu, căci că Dumnezeu nu are trup, ci iaste duh, după cum zice Hristos: "Duh iaste Dumnezeu". Îngerul încă iaste duh, că așa zice prorocul David: "Cela ce face pre îngerii săi duhuri". Și sufletul omului iaste duh, că iarăș acestaș proroc zice: "Lua-vei duhul lor și să vor sfîrși și în țărînă sa să vor întoarce".

Dumnezeu iaste nevăzut și sufletul omului iaste nevăzut. Dumnezeu iaste nemuritoriu, îngerul iaste nemuritoriu și sufletul omului iaste nemuritoriu.

Dumnezeu are înțelegere și voe, îngerul are înțelegere și voe și sufletul omului are înțelegere și voe.

Deci amîndoao firile acelia era căzute, pentru trufiia: îngerul pentru căci a pohtit să fie asemenea lui Dumnezeu, după cum zice la Isaia în 14 capete: "Sui-mă-voi deasupra norilor și voiu fi asemene celui de sus înalt", și pentru aceia l-au înbeznat Dumnezeu întru prăpastiile iadului și omul iară vrea să fie asemene lui Dumnezeu, că auzind din gura șarpelui că în ce zi va mînca dm lemnul cunoștinții să va face Dumnezeu; și pentru căci au mîncat, fu izgonit și el din grădina desfătării și luo blestem ca să între în pămîntul dintru carele s-au luat.

Iar acum Dumnezeu dăruiaște omului mila sa, că au luat spre sine firea lui cea căzută, iar îngerului nu va să-i arate acea milă; și pentru aceia n-au luat spre sine firea lui, după cum zice fericitul Pavel: "Că nu pre îngeri cîndva au luat, ci sămînța lui Avraam au luat".

Drept aceia am a zice înaintea dragostei voastre, în vorba ce voiu să fac astăz (patru) pricinile pentru ce au luat Dumnezeu firea omenească și n-au luat cea îngerească; așijderea și pentru ce au luat spre sine Fiiul lui Dumnezeu firea omenească și n-au luat altă față a dumnezeirei, adică Tatăl, sau Duhul Sfînt, care pricini le vom spune foarte pre scurt, pentru ca să

nu vă dăm supărare. Ci mă rog lui Dumnezeu să-mi dea ajutoriu şi pre dumneavoastră vă pohtesc să ascultaţi cu dragoste.

Pricina cea dintîi, pentru care au luat Dumnezeu spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească iaste că îngerii n-au perit toţ, ci au rămas din ei mulţi, iar oamenii era căzuţ toţ, pentru păcatul născutului celui dintîi. Şi ne putem încredinţa de aceasta din pilda ce zice Domnul Hristos la Luca, în 15 capete, zicînd: "Care om dintru voi, avînd 100 de oi şi, pirzînd una dintr-însele, au nu va lăsa cele 99 în pustie şi va merge după cea pierdută, pînă o afla; şi, aflînd-o, o pune pe umărul lui, bucurîndu-să?"

Omul acela să înţelege a fi Domnul Hristos. Că aşa zice prorocul David: "Eşi-va omul la lucrul său şi la lucrarea sa pînă în seară". Iar cele 99 de oi să înţeleg cele 9 cete de îngeri pre carii, lăsîndu-i Hristos în ceriu, au venit pre pămînt să caute oaia cea rătăcită, adecă firea cea omenească, care era depărtată de Dumnezeu, pentru păcat şi era rătăcită în lume. Că aşa zice David către Dumnezeu: "Rătăciiu ca o oae pierdută, cearcă pre robul tău".

Aflat-au Hristos pre acea oae rătăcită şi au luat-o pre umerele sale, adecă au luat firea omului, după cuvîntul apostolului Domnului (CARE) zice: "Să arată în trup". Încă putem înţelege aceasta şi dintr-altă pildă a lui Hristos, carele zice: "Care muiare avînd 10 bani şi va piiarde unul dintr-înşii, au nu aprinde lumînare şi mătură casa şi caută cu dinadinsul, pînă-l găseşte?"

Muiarea aceia să înţelege a dooa faţă a dumnezeirii carele lăsînd în ceriu 9 bani, adecă 9 cete de îngeri, s-au pogorît pre pămînt să caute banul cel pierdut, adecă firea omenească, cu lumînarea aprinsă, adecă cu învăţăturile cele dumnezeeşti. Că aşa zice David: "Luminătoriul picioarelor mele iaste legia ta şi lumina cărărilor mele".

Aflat-au banul acela al doilea chip al dumnezeirii, adecă Fiiul lui Dumnezeu, că s-au îmbrăcat cu trup omenesc după cuvîntul evanghelistului Ioan: "Şi cuvîntul trup s-au făcut".

Drept aceia îngerii n-au fost perit toţ, căci că au mai rămas din cei 9 cete din ceriu, iar firea omenească era toată pierdută, carea să înţelege oaia şi banul cel pierdut şi Hristos l-au aflat.

A dooa pricină pentru care au luat Dumnezeu spre sine firea omenească iar nu cea îngerească, căci omul au greşit din slăbiciune, avînd pre sine trup, carele l-au plecat pre lesne la păcat. Iar îngerul au greşt din firea cea rea, neavînd trup pre sine. Că în trei chipuri greşaşte omul: sau din slăbi-

ciune, sau din neștiință, sau din firea cea rea. Deci păcatul din slăbiciune iaste împotriva lui Dumnezeu Tatăl, căci că Tatăl să chiamă întru tot puternic.

Păcatul dintru neștiință iaste împotriva Fiiului, că Fiiul lui Dumnezeu să chiamă înțelepciune.

Păcatul din firea cea rea iaste împortiva Duhului Sfînt, căci că Duhul Sfînt să chiamă bun.

Deci care om va greși din slăbiciune, sau din neștiință, îl va erta Domnul mai lesne, de să va pocăi. Că așa zice David: "Păcatul tinerețelor mele ș-a neștiinței mele nu-l pomene". Iar cine greșaște din firea cea rea împotriva Duhului Sfînt, omului aceluia nu-i iartă Dumnezeu lesne păcatul. Că așa zice Domnul Hristos: "Tot păcatul și hula să vă erta oamenilor, iar hula care iaste Duhul Sfînt nu să va erta oamenilor".

Și sînt păcate de moarte 7, carele sînt împotriva Duhului Sfînt, făr'de nici o greșeală, de vreme ce sînt neertate, deaca nu să va face la dînsele căzuta vindecare; păcatul cel dintîi iaste **trufiia,** dintru carele să naște semețiia și neascultarea; al doilea iaste **zavistiia,** dintru carele să naște vrășmășiia și uciderea; al treilea iaste **iubirea de argint,** carele să numește a doua închinare la idoli, dintru carele să nasc toate relele; al patrulea iaste **călcarea de lege,** adecă nebăgarea în seamă celor hotărîte și așăzate în legi și pravile, dintru carele să naște necredința și lepădarea de Dumnezeu; al cincilea iaste **sămînarea de vrajbă** între frat și între priiateni, care păcat l-au aflat singur satana; și cine are acel nărav iaste asemenea diiavolului; al șaselea iaste **nădiajdia cea necuvioasă** ce are neștine la multe mila lui Dumnezeu și nu să părăsește de păcate, socotind că-l va erta, dintru carele să naște netemerea de Dumnezeu și toată necurățiia; al șaptelea, cel mai de pre urmă și mai mare și mai rău decît toate iaste **oceaania, adecă deznădăjduirea de mila lui Dumnezeu,** socotind că nu-l va erta nici cu un mijloc, dintru carele să naște moartea cea sufletească și munca cea vecinică a iadului.

Și cine va avea vreunul dintr-aceste păcate și nu va vrea să se părăsească de dînsul, mai bine să nu-l fie născut mumă-sa, că "îi iaste cerbicea lui vînă de hier și fruntea lui de aramă", după cum zice Isaia în 48 de capete.

Și pentru aceia au luat Domnul spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească, căci omul au greșit din slăbiciune împotriva lui Dumnezeu Tatăl iar îngerul au greșit din firea lui cea rea, împotriva Duhului Sfînt.

A treia pricină pentru care au luat Domnul spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească iaste că îngerul au greşit de bună voia lui, iar pre ticălosul om l-au înşălat şarpele. Că a dooa chipuri iaste păcatul cel striin, care îl face pe alt om şi rămînem şi noi părtaş acelui păcat strein. Şi ne ceartă Dumnezeu şi pentru păcatele cele striine, precum iaste şi în trupul omenesc. Că pentru un mădular, cînd iaste bolnav, pătimesc toate mădulările, aşijderea şi în lumea care să chiamă trup, adecă beserica lui Hristos, creştinii, pentru un om rău pre mulţi oameni buni îi ceartă Dumnezeu, precum se vede aceasta în multe cărţi şi în multe istorii, că s-au făcut de multe ori, în bogate locuri. Că după cuvîntul apostolului ce zice că "puţin aluat toată frămîntătura dospeşte", aşa şi răutatea şi păcatul unuia pricinuieşte la mulţi mare pacoste.

Drept aceia prorocul David să roagă lui Dumnezeu să-l cruţe de păcatul cel strein. Pentru aceia au luat Dumnezeu spre sine firea omenească, iară nu cea îngerească, căci că îngerul a greşit de bună voia sa, iară omul au greşit dintru înşelăciune a cărui păcat iaste păraş şi îngerul cel rău, adecă diavolul, pentru că el au înşălat pre om, prin mijlocul şarpelui.

A patra pricină pentru care au luat Dumnezeu spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească iaste căci că îngerul era mai de cinste decît omul, pentru aceia era datoriu şi mai tare să se ferească de păcat. Că cine iaste mai de cinste i se cade să fie mai cu omenie; că îngerii sînt stele, iar omul iaste putrejune. Că aşa zice în cartea lui Iov în 25 capete: "Stelele sînt necurate înaintea lui, dar cu cît mai vîrtos omul, fiind putrejune şi feciorul lui viiarme". (Drept aceia să cade omului celui sufletesc, adecă celui besericesc) să fie mai cu omenie decît mireanul, pentru ca să ia pildă şi învăţătură fieşcine de la el, văzînd faptele lui cele bune.

Pentru aceia şi Hristos, pre oamenii cei sufleteşti îi numeşte sare, zicînd: "Voi sînteţi sarea pămîntului"; deci de să va strica sarea, cu ce să va mai săra? Îi numeşte lumină, zicînd: "Voi sînteţi lumina lumii". Şi iarăşi: "Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor,ca, văzînd faptele voastre cele bune, să mărească pre părintele vostru cel ceresc". (Îi numeşte cetate, zicînd: "Nu se poate ascunde cetatea lui în vîrful muntelui". Îi numeşte făclie aprinsă, zicînd: "Nimeni nu aprinde făclie să o pue supt oboroc, ci în sfeşnic, ca să lumineze tuturor celor ce sînt în casă").

Că nu să mînie Dumnezeu atîta pre omul cel prost cînd

face păcat, cît să mînie pre omul bisericesc şi pre omul cel de cinste. Şi pentru aceia li să cade să fie mai cu omenie şi nu li să cade să facă păcat.

Deci pentru aceste patru pricini, ce-am zis, au luat Dumnezeu firea cea omenească, iar nu cea îngerească. Iar pentru ce au luat Fiiul lui Dumnezeu firea omenească, iar nu altă faţă a dumnezeirii, adecă Tatăl, sau Duhul Sfînt, încă sînt patru pricini. Una, pentru căci să chiamă Fiiul lui Dumnezeu înţelepciune au luat chipu omului ca să vindece nepriceperea omului, prin care au căzut în păcat.

A dooa, ca cela ce iaste Fiiul lui Dumnezeu, făr' de ani, să se facă şi fiiu omului supt ani.

A treia, precum s-au făcut Fiiul lui Dumnezeu fiiul omului, să se facă şi fiul omului Fiiul lui Dumnezeu, după cuvîntul lui Ioan: "Şi dee lor putere a fi fii lui Dumnezeu".

A patra, fiind fiiul faţa cea de mijloc, s-au făcut mijlocitoriu de au făcut pace între Dumnezeu şi între o m, după cum zice fericitul Pavel: "Că unul iaste mijlocitoriu lui Dumnezeu şi oamenilor, omul Hristos Iisus".

Iar pentru naşterea domnului Hristos, ce prăznuieşte astăzi luminat sfînta biserică, în ce chip s-au născut Fiiul lui Dumnezeu din tată făr' de mumă şi cum s-au întrupat din mumă făr' de tată, nu trebuieşte iscoadă, de vreme ce iaste taina foarte mare, adîncă şi peste fire, ci numai cu credinţă şi cu măriri de cuvîntări să ne închinăm lui, ca unui soare al dreptăţii ce au răsărit din pîntecele Fecioarei, noao celora ce şădem întru întunericul şi umbra morţii; şi din călduroasa inimă să-i mulţemim pentru multa şi nemăsurata milă ce au făcut cu noi, de-am înnoit firea noastră cea căzută, cu naşterea sa, căruia şi eu mă rog, nevrednicul, ca unuia ce iaste unul născut Fiiu al lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat, să dăruiască prealuminatului sănătate, viaţă norocită şi bună întemeiare, întru cinstit şi luminat scaunul măriei-sale, împreună cu toată luminata casă măriei-sale şi împreună cu dumneavoastră cu toţ şi cu tot norodul creştinesc ca de pururea să prăznuiţ în mulţi ani, luminat, cu toate cele bune şi de folos.

ADEVĂRUL

Iancu VĂCĂRESCU

Oglindă Adevărul
E, Doamne, a ființii-ți!
Într-însul stă tot Darul:
Virtute nu e,
Care nu strălucește
În Adevăr.
În Adevăr stă chipul tău,
Stă fapta-ți, puterea,
Și lauda-ți-ntr-însu
A fost, și este, ș-o să fie
Precît stă vecinicia,

Și cîți l-ascultă
Din el s-adapă;
Îmbilșugată hrană
Și vindecare,
Iau de la dînsul:
Creștinii și românii
Cu el s-armează.

Izbînda se cîștigă
În orice luptă.

Pe mîndrul îl voi face
A fi om!
Semeț el cu dreptate
Atunci va fi,
Cînd învălit de Adevăr,
Va străluci ca soare.
Pe Dumnezeu
În sine va simți!
Și lutul său, ușor
Va ști să-l poarte;
Va fi în viață viu,
De moarte nu s-o teme!

E ceasul să strigați gata,
Domnul va fi în voi!
Voi sînteți oameni!!
Și omul are
În plămada lui
Plămada a luminei.

Legea a ta Adevăr este.
Și evanghelia-ți ca dînsul
Trebuință
De taine nu are,
Spre propoveduire.
A tainelor vreme
Am trecut-a.
Gol e frumos, o, Doamne!
Adevărul
Viteaz el e,
Și folos face,
La cîți îl văd.

Ascunze-se minciuna
În **umbra tainelor!**
Gura mea, Doamne,
Și mintea mea, și mîna,
Și simțirea,
Umple de adevăr!
Puternic eu voi fi,
Nu mă voi teme
De mii de milioane!
Pe toți voi îmblînzi.

Și după moarte
În cuget viu va fi!
Cîți sînteți părticele
A lanțului român,
Vedeți și auziți;
Taină nu e!!!

De față vă vorbesc.
E vremea care strigă,
Lovire să luați!
Cu inima curată,
Cu de om cuget,
Luați aminte!

Lumina voastră
Se va aprinde
Din lumina mea;
Veniți să ardem vecinic
Ca lumina
Și-n veci să luminăm.

RUGĂCIUNE

Iancu VĂCĂRESCU

Stăpîne al luminii!
Eu văz în Adevăr
Voința ta cea sfîntă!
Pre om bogat dorit-ai!
Slobodă i-ai dat mintea!
Cei nesupuși poruncii-ți
Lui dau ticăloșia.
Din calea nebuniei
A lor mă voi abate,
Întru înțelepciune
Voi da eu slavă ție!
Cît mă iubesc pre mine

Atît iubesc pre oameni.
Vistierul tău e **vremea,**
N-oi pierde-o eu nici mie,
Nici altora n-oi pierde-o!
Cu drepții ș-nțeleptii
Cu drag m-oi înțelege,
Sărac să nu se afle
Și rob a nu fi nimeni!
Tu, Doamne, mă ferește
De orice tiranie!
Dă-mi întru cuget viața,
În el dă-mi nemurirea.

CORUL ÎNGERILOR

I. H. RĂDULESCU

Sînt! sînt! sînt este Domnul al puterii,
De trei ori sînt e Domnul provederii!
Între cei de sus lui Iehova glorie!
Pace-ntre români, celor buni victorie!
Cu noi fii, Doamne, Domnul al puterilor,
Pîinea dă la toți, Doamne al averilor.

Celor mari blîndețe,
Celor mici știință,
L-avuți haritate,
La săraci virtute,
Văduvei credință,
Verginii candoare,
Patria drept mater
Micului orfan,
Și din prestiința-ți
Știință exactă.
Repaos și pace,
Lină conștiință
Dă celor bătrîni,
Iar pentru junețe
A ta prestiință
Reverse științe,
Arte creatoare.
Cherubi cu ochi mulți,
Focuri de viață
Spre a-ntări mintea,
A-ntări și corpul,
Inima-ncălzind.
Cursieri de fulger,
Drumuri tunătoare,
Răsărit și-apusuri,
Norodului lumină
Facă să răsaie.
Punturile Crucei,
Punturi cardinale,
Aibă d-al lor centru,
Centru de unire,
Inima lui Crist.

Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul al puterii,
De trei ori sfînt e Domnul prevederii;
Întru cei de sus lui Iehova glorie,
Pace-ntre români, celor buni victorie!

SCRISORI CĂTRE VASILE ALECSANDRI

Școala acum 50 de ani

I. GHICA

București, fevruarie 1880

Iubite amice,

Pe cînd în școala de la Măgureanu vestiții elinișți Lambru, Comita, Vardalah și Neofit, emulii lui Corai, predau tinerilor greci și feciorilor noștri de boier **Memorabiile** lui Hipocrate, Fedon și **Metafizica** lui Aristot; pe cînd Brîncoveanu discuta cu puristul Duca în limba lui Tuchidid **Apoftegmele** lui Hipocrat și **Ariometria** lui Arhimed și se munceau să izgonească din limba greacă toate cuvintele cîte nu erau curat atice, precum unii din învățații noștri caută să curețe limba română de tot ce nu se termină în **-ciune**, la biserică la Udricani, la Sfîntul Gheorghe și la Coltea se auzea glasul ascuțit al cîtorva copii cari strigau în gălăgie pe:

on, mislete, ucu: omu[1]

pocoi, on, mislete, ucu: pomu.

Băieții mai înaintați la învățătură, cînd voiau să-și zică ceva care să nu fie înțeles de profani, comunicau între dînșii astfel:

az, iotă, lude, az, pocoi, rîță, ucu, naș, est: Ai la prune (n.a.)

naș, est, buche, az, tferdo, est, pocoi, on, pocoi, az: Ne bate popa (n.a.)

Cei de la bucoavnă rîvneau la dînșii cum vorbeau păsărește.

Dascălul Chiosea, bătrîn cu antereu de calemcheriu, la cap cu cauc de taclit vărgat cu cearșaf alb, se plimba pe dinaintea băieților înarmat c-o vargă lungă, arzînd cînd pe unul, cînd pe altul, după cum i se părea; se oprea dinaintea fiecăruia, la unii le asculta lecția, la alții le mai adăuga cîte un ucu scurt pe ici, pe colea, sau cîte o aruncătură, două pe

---

1 Pronunțarea literelor în alfabetul slavon

deasupra, ca să fie slova mai ciocoiască. Apoi să fi dus sfîntul pe vreunul să nu-şi ştie lecţia, că dacă nu-i ajungea cu nuiaua, apoi scotea imineu din picior şi-l azvîrlea după dînsul cu un:

"Fir-ai al dracului cu tat-to şi cu mă-ta, că n-ai învăţat matima".

Dascălul Chiosea nu era om rău, dar se necăjea, pentru că-l durea inima cînd vedea că nu se silesc copiii la învăţătură. El nu era civilizat ca să nu-i pese dacă elevii învaţă sau nu. Pentru el şcoala nu era o chiverniseală, nu se gîndea la: treci, zi, treci, noapte, apropie-te, leafă. Nu sta cu ceasornicul deschis pe catedră ca nu cumva minutarul să treacă peste semn.

La Chiosea, ca la Chiriţă, ca la Stan, lucrurile mergeau altfel; viaţa lor era cu copiii din şcoală, nu ştia nici şosea, nici cafe-şantan, nici deputăţie. Dimineaţa buchiile, Oftoicu şi Psaltirea, după prînz psaltichia. Chiosea avea un pa, vu, ga, di[2] care-i ieşea pe nas cale de o poştă.

De pe la de-alde Chiosea ieşeau dieci de visterie şi calemgii; la de-alde el au învăţat să scrie româneşte logofătul Greceanu, Văcăreştii, Anton Pann, Nănescu, Paris Momuleanu etc.

Acei bieţi dăscălaşi, cari au fost depozitari limbei şi naţionalităţii noastre, duceau o viaţă zbuciumată, plină de privaţiuni şi de coate-sparte, fără bene-merenti şi fără recompense naţionale, fără pensii şi parapensii; plătiţi ca vai de ei cu un codru de pîne, trăiau şi mureau necunoscuţi; fără să bănuiască măcar că erau patrioţi, împinşi numai de un instinct bun şi generos, îşi făceau cu sfinţenie datoria, fără să aibă conştiinţă de binele ce făceau ţării lor.

Ei se delectau mai mult cu citirea întîmplărilor lui Alexandru Machedon, care s-a bătut cu furnicile şi cu păsările cu ciocu de fier decît cu citirea mîniei lui Peleu. Oile, cînii şi fluierul păstorului întristat al lui Văcărescu le erau mai dragi decît Afrodita şi Bacus a lui Anacreon. Se pomenise de la tată şi de la mamă români neaoşi din moşi-strămoşi. Limba şi urechea le spunea că nu erau nici tătari, nici greci, nici slavi; purtau noblefea neamului în inima şi în spiritul lor, fără să

---

2 Notele muzicale în limba slavonă

se preocupe de arborele genealogic, nici de fărtalele de nobleță. Scriau românește fără filologie și fără morfologie, fără să știe dacă sunt etimologiști, fonetiști sau eclectici; dar scriau cum vorbeau, și scrisul îl numeau icoană, crezînd că el trebuie să fie reproducțiunea esactă a vorbei; puneau cît mai puține buchi, ba pe unele le mai aruncau și pe deasupra ca să facă economie de timp și de hîrtie. Unde să le dea lor prin gînd că avem două limbi, una în gură și alta pe hîrtie, și că trebuie să vorbim într-un fel și să scriem într-altfel; vorbeau toți aceeași limbă. Acum lumea s-a subțiat, fiecare vorbește și scrie limba sa proprie și știe că suntem strănepoții lui Traian. Dar mulți cred că de la venirea acestui împărat în țară pînă la sosirea în viață, nu s-a mai petrecut nimica pe pămîntul strămoșesc; nu încep însă a socoti toți de la aceeași epocă. (...)

Dar să ne întoarcem la școala noastră de la Udricani, școala sub albastrul cerului pe prispa bisericii, unde cînd ploua copiii se ghemuiau în odaia tîrcovnicului jos pe cărămizi, sau în clopotniță; citeau și scriau pe genunchi și pe brînci.

Prinprejurul bisericii, în mahala, pintre livezile de meri, de peri și de duzi, se zăreau vreo zece-cinsprezece învelișuri cu streașină ieșită ca o umbrelă, sub cari locuiau cîțiva cavafi, croitori, ișlicari și cojocari; aceștia, cînd plecau la prăvălie, își trimeteau copiii la dascălul Chiosea, ca să nu strengărească pe uliță și ca să învețe să cananarchisească, să ție isonul cîntăreților în strană, să citească Apostolul, să zică Tatăl nostru și Crezul și să meargă de-a-ndărătelea cu sfeșnicul într-o mînă și cu cădelnița în cealaltă, dinaintea preotului cînd ieșea cu sfintele daruri. Le plăteau ce pe apă nu curge; dascălul Stan, de exemplu, cel mai bine plătit din toți, avea cîte douăzeci de parale de copil pe lună și mai avea și de la biserică tain de mălai, de fasole și de lemne.

Din aceste școli își recrutau bisericile preoți și cîntăreți, acolo boierii căutau băieți pe cari îi luau în casă pe procopseală, de acolo a ieșit Chiru de la biserica Enii, Dumitrache Bondoliu, tata răposatului vlădică Calistrat, Unghiurliu de la Sărindar, Costache Știrbu de la Sf. Ioan de lîngă pușcărie și Petre Efesiu, care mai în urmă a ajuns cîntăreț în strana din dreapta la Patriarhie. Acolo au fost dați la învățătură Anton Pan, Petrache Năneșcu, Nicolae Alexandrescu, Paris Momuleanu, Marin Serghiescu etc.

Pe Nicolae Alexandrescu, cum l-a auzit Grigore Ghica l-a luat în casă, îl plimba cu dînsul noaptea în butcă dinainte, de-i cînta cîntece de lume. Cînd Grigore Ghica s-a făcut domn, Nicolae Alexandrescu a ajuns cafegi-başa.

Pe Marin Serghiescu l-a luat Alecache Villara cîntăreț la Biserica Negustorilor, l-a primblat cu dînsul pe la Petersburg, cu Regulamentul; dar mai pe urmă, molipsindu-se de boala patriotismului, a fost arestat cu Mitică Filipescu, cu Nicolae Bălcescu și cu Telegescu, trimis la ocnă, unde și-a spășit păcatele șapte ani, pînă a venit de l-a scos revoluția din patruzeci și opt, ca să-i procure dulcile fericiri ale unei proscripțiuni de zece ani. El a fost cunoscut mai mult sub numele de Marin Național. Vodă Cuza îl iubea, îl avea adesea la masă și-l mîngîia cu numele de moș Marin.

Cînd a venit în București dascălul Lazăr, băieții de la Udricani, de la Sfîntu Gheorghe, de la Coltea și de la toate bisericile, au golit acele școli și au alergat la "Sfîntul Sava" cu Petrache Poenaru, cu Eufrosin Poteca, cu Simion Marcovici, cu Pandele, cu Costache Moroiu și cu mulți alți tineri din școala grecească; mai în urmă, unii au fost trimiși în străinătate la Pisa, la Viena, la Paris și s-au ilustrat ca profesori și ca înalți funcționari, alții s-au făcut cîntăreți; Anton Pan a devenit Anton Pan, și cei mai mulți s-au adăpostit prin curțile boierești ca grămătici, vătafi de curte, stolnici.(...)

ROMÂNII SUPT MIHAI-VOIEVOD VITEAZUL

N. BĂLCESCU

Sunt 18 secoli și jumătate de cînd Hristos întreprinse a răsturna lumea veche, civilizația păgînă, ce reprezenta principiul dinafară, obiectiv al naturei și al silei, substituind în loc o altă lume, o altă civilizație, întemeiată pe principiul subiectiv, dinlăuntru, pe dezvoltarea absolută a cugetării și a lucrării omenești în timp și în spațiu, și, prin identitatea între esența naturei spirituale a omului și esența naturei divine, el descoperi fiecărui individ legea libertății, a demnității, a moralității și a perfectibilității absolute.

După ce, în Evanghelie, Mîntuitorul ne arată legea morală, absolută, nemărginită, legea dreptății, și aruncă omenirea pe calea nemărginită a unei dezvoltări regulate, progresivă, supuind

natura, sila, lumea dinafară supt preponderența absolută a minții și a cugetării, prin sîngele său vărsat, prin moartea sa, el ne arată legea practică, legea lucrării, legea jertfei, a iubirii și a frăției, chipul cu care ne putem mîntui, putem învinge răul și îndeplini menirea morală a omenirei, adecă mai întîi prin cuvînt, prin idee, pe urmă prin lucrare, jertfindu-ne invidia familiei, aceasta patrici, patria omenirei, viitorului.

Legea evanghelică, descoperind spiritului cauza absolută, proclamînd menirea omenirei și a lumei, împinse mintea omenească la demonstrarea și realizarea ei. De atunci știința nouă, întemeindu-se pe conceptul legilor spiritului, pe observație, pe esperiință, calcul, a continuat zdrobirea lumei vechi, revoluționarea sau perfecționarea religiei, moralei, politicei, societății întregi, nimicind orice domnie individuală, supuind acția omenească legei absolute și universale a libertății și a științei, căutînd realizarea în omenire a dreptății și a frăției, aceste două temelii a ordinei absolute perfecte, a ordinei divine. De atunci omenirea a intrat în calea care o duce gradat către perfecțiunea sa, către absolut, către nemărginit, către Dumnezeu.

IMN RELIGIOS

V. ALECSANDRI

cîntat la serbarea junimei academice române, dată în memoria acestui domn (Ștefan cel Mare) la monastirea Putna, în 15/27 august 1871

Etern, Atotputernic, o! Creator sublime,
Tu ce dai lumei viață și omului cuvînt,
În tine crede, speră întreaga românime...
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!

Sub ochii tăi în lume lungi valuri de-omenire
Pe marea veciniciei dispar ca nori în vînt,
Și-n clipa lor de viață trecînd strigă-n uimire:
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!

Tu din sămînța mică înalți stejarul mare,
Tu junelor popoare dai un măreț avînt,
Tu-n inimile noastre ai sacre, vii altare.
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!

În tine-i viitorul, trecutul și prezentul!
Tu duci la nemurire prin tainicul mormînt
Și numele-ți cu stele lumină firmamentul.
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!

Etern, Atotputernic, o! Creator sublime,
Tu care ții la dreapta pe Ștefan, erou sfînt,
Fă-n lume să străluce iubita-i românime...
Glorie ție-n ceruri, glorie pe pămînt!

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

M. EMINESCU

Pe cînd nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sîmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mîne, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una;
Pe cînd pămîntul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rîndul celor ce n-au fost niciodată,
Pe cînd erai Tu singur, încît mă-ntreb în sine-mi:
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-a nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scînteii,
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenirii izvor de mîntuire:
Sus inimile voastre! Cîntare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi împlut-au cu farmecele milei,
În vuietul de vînturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cîntec simții duiosu-i viers,
Și tot pe lîngă-acestea cerșesc înc-un adaos:
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blesteme pe-orcine de mine-o avea milă,
Să binecuvînteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rîdă
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,

Ș-acela dintre oameni devină cel întîiu
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune căpătîiu.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pîn' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrime e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o -
Cînd ura cea mai crudă mi s-a părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și făr' de lege de voi muri - atunce
Nevrednicu-mi cadavru în ulița l-arunce,
Ș-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să amuțe cînii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpîne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Și cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te înduplec,
Și simt că de suflarea-ți, suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!

ODĂ
(în metru antic)

M. EMINESCU

Nu credeam să-nvăț a muri vr'odată;
Pururi tînăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Cînd deodată tu răsărișI în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pîn-în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sîn, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

DUMNEZEU ȘI OM

M. EMINESCU

Cărții vechi, roase de molii, cu pereții afumați,
I-am deschis unsele pagini, cu-a lor litere bătrîne,
Strîmbe ca gîndirea oarbă unor secole străine,
Triste ca aerul bolnav de sub murii afundați.

Dar pe pagina din urmă, în trăsuri greoaie, seci,
Te-am văzut născut în paie, fața mică și urîtă,
Tu, Christoase,-o ieroglifă stai cu fruntea amărîtă,
Tu, Mario, stai tăcută, țeapănă, cu ochii reci!

Era vremi acelea, Doamne, cînd gravura grosolană
Ajuta numai al minții zbor de foc cutezător...
Pe cînd mîna-ncă copilă pe-ochiul sînt și arzător
Nu putea să-l înțeleagă, să-l imite în icoană.

Însă sufletul cel vergin te gîndea în nopți senine,
Te vedea rîzînd prin lacrimi, cu zîmbirea ta de înger.
Lîngă tine-ngenunchiată, muma ta stetea-n uimire,
Ridicînd frumoasă, sîntă, către cer a sale mîne.

În pădurile antice ale Indiei cea mare,
Printre care, ca oaze, sunt imperii fără fine,

Regii duc în pace-eternă a popoarelor destine,
Închinînd înțelepciunei viața lor cea trecătoare.

Dar un mag bătrîn ca lumea îi adună și le spune
C-un nou gînd se naște-n oameni, mai puternic și mai mare
Decît toate pîn-acuma. Și o stea strălucitoare
Arde-n cer arătînd calea la a evului minune.

Fi-va oare dezlegarea celora nedezlegate?
Fi-va visul omenirei grămădit într-o ființă?
Fi-va brațul care șterge-a omenimei neputință
Ori isvorul cel de taină a luminii-adevărate?

Va putea să risipească cea neliniște eternă,
Cea durere ce-i născută din puterea mărginită
Și dorința făr' de margini?... Lăsați vorba-vă pripită,
Mergeți regi spre închinare la născutul din taverną.

În taverną?... 'n umilință s-a născut dar adevărul?
Și în fașe d-înjosire e-nfășat eternul rege?
Din durerea unui secol, din martiriul lumii-ntrege
Răsări o stea de pace, luminînd lumea și cerul...

Sarcini de-aur și de smirnă ei încărcară pe cămile
Și pornesc în caravană după steaua plutitoare,
Ce în aerul cel umed pare-o aschie din soare,
Lunecînd pe bolta-albastră la culcușu-eternei mile.

Ș-atunci inima creștină ea vedea pustia-ntinsă
Și prin ea plutind ca umbre împărați din răsărit,
Umbre regii și tăcute ce-urmau astrul fericit...
Strălucea pustia albă de a lunei raze ninsă,

Iar pe muntele cu dafini, cu dumbrave de măslin
Povestind povești bătrîne, au văzut păstorii steaua
Cu zîmbirea ei ferice și cu razele de neauă
Ș-au urmat sființita-i cale către staulul divin.

. . . . . .

Azi artistul te concepe ca pe-un rege-n tronul său,
Dară inima-i deșartă mîna-i fină n-o urmează...
De a veacului suflare a lui inimă e trează
Și în ochiul lui cuminte tu ești om - nu Dumnezeu.

Azi gîndirea se aprinde ca și focul cel de paie -
Ieri ai fost credința simplă - însă sinceră, adîncă,
Împărat fuși Omenirei, crezu-n tine era stîncă...
Azi pe pînză te aruncă, ori în marmură te taie.

MELANCOLIE

M. EMINESCU

Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă. -
O, dormi, o dormi în pace printre făclii o mie
Și în mormînt albastru și-n pînze argintie,
În mausoleu-ți mîndru, al cerurilor arc,
Tu adorat și dulce al nopților monarc!
Bogată în întinderi stă lumea-n promoroacă,
Ce sate și cîmpie c-un luciu văl îmbracă;
Văzduhul scînteiază și ca unse cu var
Lucesc zidiri, ruine pe cîmpul solitar.
Și țintirimul singur cu strîmbe cruci veghează,
O cucuvaie sură pe una se așează,
Clopotnița troznește, în stîlpi izbește toaca,
Și străveziul demon prin aer cînd să treacă,
Atinge-ncet arama cu zimți-aripei sale
De-auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.
Biserica-n ruină
Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrînă,
Și prin ferestre sparte, prin uși țiuie vîntul -
Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvîntul -
Năuntrul ei pe stîlpi-i, pereți, iconostas,
Abia conture triste și umbre au rămas;
Drept preot toarce-un greer un gînd fin și obscur,
Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.
. . . . . .
Credința zugrăvește icoanele-n biserici -
Și-n sufletu-mi pusese poveștile-i feerici,
Dar de-ale vieții valuri, de al furtunii pas
Abia conture triste și umbre-au mai rămas.
În van mai caut lumea-mi în obositul creer,
Căci răgușit, tomnatec, vrăjește trist un greer;
Pe inima-mi pustie zadarnic mîna-mi țiu,
Ea bate ca și cariul încet într-un sicriu.

Și cînd gîndesc la vieața-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură,
Ca și cînd n-ar fi vieața-mi, ca și cînd n-aș fi fost.
Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost
De-mi țin la el urechea-și rîd de cîte-ascult
Ca de dureri străine?... Parc-am murit de mult.

NU L-AU CUNOSCUT

Nicolae IORGA

Oricît de sfînt era Iisus
Și cît de lămurit prin lut
Vedeai pe cel venit de sus
Și ai săi nu l-au cunoscut.

A trebuit ca trupul său
De mucenic să-l bată-n cuie
Ca să se-arăte Dumnezeu
Și ca la ceruri să se suie.

CHRISTOS A ÎNVIAT

A. VLAHUȚĂ

I

Și-au tremurat stăpînii lumii
La glasul blîndului profet
Și-un dușman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazareth!...

El n-a venit să răzvrătească
Nu vrea pieirea nimănui;
Descult, pe jos, colindă lumea
Și mulți hulesc în urma lui.

Și mulți cu pietre îl alungă
Și rîd de el ca de-un smintit:
Iisus zîmbește tuturora -
Atotputernic - și smerit!

El orbilor le dă lumină,
Și muților le dă cuvînt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormînt.

Și tuturor de o potrivă.
Împarte darul lui ceresc -
Și celor care cred într-însul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă lui de ura lor?
El a venit s-aducă pacea
Și înfrățirea tuturor!

Din toată lumea asupriții
În jurul lui s-au grămădit
Și vijeliile de patimi
La glasul lui au amuțit:

"Fiți blînzi cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce-n contra voastră
Cu vrăjmășie se pornesc"...

II

Cît bine, cîtă fericire,
Și cîtă dragoste-ai adus!
Și oamenii drept răsplătire
Pe cruce-ntre tîlhari te-au pus.

Au rîs și te-au scuipat în față
Din spini cunună ți-au făcut,
Și în deșarta lor trufie
Stăpîni asupră-ți s-au crezut...

Aduceți piatra cea mai mare
Mormîntul să-i acoperiți
Chemați sutașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rînduiți...

III

S-au veselit necredincioșii
C-au pus luminii stăvilar,
Dar ea s-a întărit în focul
Durerilor de la Calvar.

Și valurile-i neoprite
Peste pămînt se împînzesc,
Ducînd dreptate și iubire
Și pace-n neamul omenesc.

Voi toți, ce-ați plîns în întuneric
Și nimeni nu v-a mîngîiat,
Din lunga voastră-ngenunchere
Sculați... Christos a înviat!

APOSTOLUL

O. GOGA

Ca o vecernie domoală
Se simte zvonul din dumbravă,
Pleoapa soarelui-și închide
Sus, pe-o căpiță de otavă.
Norodul a cuprins podmolul
Lîngă frăgarul din uliță -
De cîrje sprijinit răsare
Bătrînul preot la portiță.

Moșneag albit de zile negre,
Așa îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lînă
Purtînd un ban de la împăratul.
Domol, în mijloc se așază,
Și, sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte,
Începe-a povesti moșneagul.

Întreg poporul ia aminte,
Ascultă jalnica poveste,
Și fusul se oprește-n mîna

Înduioșatelor neveste.
Moșnegii toți fărîmă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinși, feciorii strîng prăseaua
Cuțitului la cingătoare.

Atîtea patimi plîng în glasul
Cuvîntătorului părinte,
Și-atîta dor aprind în inimi
De clipa răzbunării sfinte.
Bătrînul mag înalță fruntea,
Ce sfînt e graiul gurii sale:
Din el va lumina norocul
Acestui neam sfîrșit de jale!

Același dor tresare-n piepturi
Cînd glasul strigător răsună,
Și geamăt înfioară firea
Prelung și greu, ca o furtună.
Frăgarul își îndoaie coapsa,
Iar de prin văi purcede vîntul,
Prin largul albelor văzduhuri,
Să ducă cerului cuvîntul.

Din cetățuia strălucirii
Coboară razele de lună,
Pe-argintul frunții lui boltite
Din aur împletesc cunună.
Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor ție
Drept-vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie!

APOSTOLUL

O. GOGA

Văzduhul'îl despică iarăși sinistrul țipăt de aramă,
Pe cîmpul blestematei Pajuri un proaspăt regiment se cheamă.
Din oceanul plin de lacrimi și din pădurea de blesteme,
Din patima întunecată ce urlă, chiote și geme,
Din plînsul românesc ce-aude nemilostivul cer de vară,

Se smulge mîndră şi-nghețată cîntarea aspră de fanfară,
Poruncitoare şi semețe străine goarne prind să sune:
Spre Dumnezeul rece-al morții trimit străină rugăciune...

Se toarce tainic umbra morții din joc de raze diafane:
Cu frunțile încovoiate ascultă tristele cătane.
Prin rînduri a trecut fiorul şi peste capete se duce,
Cutremurată şi învinsă întreaga oaste-şi face cruce.

Doar tunul singur stă la colțu-i cu cuget îndrăznet spre soare,
Pe față are scrisă toată durerea lui fulgerătoare,
Îl arde flacăra aprinsă din visul nopților de trudă,
Şi-nțelegînd că-n clipa asta s-a isprăvit povestea crudă,
El nemişcat străpunge cerul cu ochiul lui de Prometeu
Şi murmură încet în barbă: "Ardealul n-are Dumnezeu".

DASCĂLUL

O. GOGA

Moşneag senin, eu tîmpla ta curată
O cer pe veci nădejdii mele pază.
Din soarele copilăriei mele
Pe fruntea ta mai licăreşte-o rază.
În suflet simt cum negura se sfarmă
Şi se-mpleteşte albă dimineață
Cînd ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de gheață.

Azi, ca un sfînt dintr-o icoană veche,
Blînd îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zîmbet bun, cu ochi cuminți şi limpezi,
Strălucitori de lacrimi şi lumină.
Cu tine-aduci atîtea nestemate
Din îngropatul vremilor tezaur,
Şi amintirea-n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...
O casă-n deal, cu streaşine plecate,
Unde-asculta de sfaturile tale

Atîta rîs și-atîta sănătate.
În frunte, tu păreai un mag din basme
Cînd soarele, trecînd peste fîntînă,
Blînd pătrundea prin strașina de paie
Și lumina bucoavna ta bătrînă.

A fost demult. - O rază care luptă
Zadarnic cu cîmpiile de gheață.
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și-nțelepciunea altei lumi mă-nvață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus, în satul de sub munte,
Unde și azi zîmbește, împăcată
Curata cinste-a pletelor cărunte.

Bucovna ta, subt pragul de pe grindă,
Își hodinește-nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,
Toată povara greului o poartă.
Pierdut ascult troparul tău din strană
Și tainică și sfîntă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m-atinge,
În zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind pe fumul de tămîie
Sfințenia cîntării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și-n ochii tăi văd strălucind scînteia
Din focul mare-al dragostei de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

LA GROAPA LUI LAIE

O. GOGA

Am venit să-ți spun o vorbă
Azi, cînd pleci în țări mai bune,
Niculaie, Laie Chioru,
Cîntăreț din patru strune;
Du-l cu tine meșteșugul
Care ne-ntărea soborul,
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul
În lăcaș de mărgărint,
Șede Domnul cu Sînpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Să-ți apeși domol obrazul.

Și să cînți un cîntec, Laie,
Cum se cîntă-n sat la noi,
Cînd se tînguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Înălțimilor albastre
Vremea lungă cîtă jale
Scris-a-n sufletele noastre.

S-ar întuneca pămîntul,
C-ar veni, veni, țigane,
Toate stelele s-asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blînd zîmbire-ar Milostivul...
Iar din geana lui de-argint
Lacrim-ar cădea-n adîncul
Norilor de mărgărint.

Ni s-ar stinge-atunci necazul
Ce de mult ne petrecea:
Între stelele de pază
Am avea și noi o stea!

BISERICUȚA DIN ALBAC

O. GOGA

Bisericuță din Albac,
Tu ești al vremurilor semn,
Tot bietul nostru plîns sărac
E-nchis în trupul tău de lemn.

Din ce-am cerut, din ce-am gîndit,
Atîtea rugăciuni cuprinzi,
Și-atîta vis neizbîndit,
Subt vechiul tău tavan de grinzi...

Tu știi cum ne-am trudit stingher,
De-a pururi fără crezămînt
La Dumnezeu, acolo-n cer,
Și la-mpăratul pe pămînt...

De-aceea, ostenit-acum
De zile rele cîte-au fost,
Bătrînă te-ai pornit la drum
Să-ți deie frații adăpost...

Rămîi aici, fă-ți un popas,
Fii sfetnic bun din veac în veac
Și spune-acasă ce-a rămas,
Bisericuță din Albac!

RUGĂCIUNE

O. GOGA

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpîne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orînduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește-n brațul meu de-a pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cîntecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

– Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frînge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plînge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plîngă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atîtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
De mult gem umilții-n umbră,
Cu umeri gîrbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă
În smalț de fulgere albastre,
Încheagă-și glasul de aramă:
CÎNTAREA PĂTIMIRII NOASTRE.

SOCRATE ȘI ISUS

D. NANU

Ah, din sbuciumul de veacuri
Ce-a cules, rodind, ideea?
O cucută în Athena
Și o cruce în Iudeea.

PSALMI MODERNI

OH! DOAMNE

Al. MACEDONSKI

Oh! Doamne, rău m-ai urgisit,
În soarta mea m-am împietrit:
Rămîn ca marmura de rece...
Să plîng, să sufăr am uitat.
Am fost un cîntec care trece,
Şi sunt un cîntec încetat...
Rămîn ca marmura de rece...
Uscat e tot ce-a înflorit,
Entuziasmul a murit,
Şi a mea inimă a-nghețat...
Am fost un cîntec care trece
Şi sunt un cîntec încetat.

ŢĂRÎNA

Al. MACEDONSKI

Ţărînă - suntem toţi ţărînă,
E de prisos orice trufie...
Ce-a fost, în veci are să fie...
Din noi nimic n-o să rămînă.
Zadarnic falnice palate
Sunt în pămînt rădăcinate:
Nici o pieire nu s-amînă.
Despoţi, cu frunţi încoronate,
Poeţi, cu harpe coronate,
Filozofi, oameni de ştiinţă,
Păgîni, vestiţi prin necredinţă,
Nici o pieire nu s-amînă...

Ţărînă, sîntem toţi ţărînă.

IERTARE

Al. MACEDONSKI

Iertare! Sunt ca orice om:
M-am îndoit de-a ta putere,
Am rîs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om.
Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă o-ntristare
De toți se crede prigonit,
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...

Sînt om ca orice om - iertare.

ZBURAM

Al. MACEDONSKI

Zburam pe aripi strălucite...
Copilul cel de altădată
Nevinovat ca și o fată
Neveștejită de ispite.
E azi mocirla noroioasă
Cu adîncime-ntunecoasă
Și cu miasme otrăvite.
Sunt eu de vină, sau nu sunt,
Oh! Dumnezeule preasfînt,
Auzi-mi glasul pocăinței,
Redă-mi puterea biruinței,
Refă-mă omul care-am fost
Sau dă-mi obștescul adăpost...

Zburam pe aripi strălucite.

ȘI-AU ZIS...

Al. MACEDONSKI

Și-au zis: - e singur - e pierdut;
Asupra mea se năpustiră...
Onoarea mea o nimiciră,
Am sîngerat, dar am tăcut.
Mă înjosiră, mă loviră,
Cu mici, cu mari mă răstigniră;
Din inimă nu mi-au lăsat
Un singur colț nesfîșiat.
Frați, rude, toți mă dușmăniră,
Pe cît plîngeam, pe-atît rînjiră,
O țară-ntreagă s-a-ntrecut
Să-mi dea venin - și l-am băut.

Dar, Doamne, nu te biruiră.

DOAMNE, TOATE...

Al. MACEDONSKI

Doamne, toate sunt prin tine:
Și averea, și puterea,
Fericirea, mîngîierea:
Ce ne trebuie știi bine.
Dai cu dreaptă socotință
Mulțumiri și suferință:
Lui Isus i-ai dat o cruce
Căci știai c-o poate duce;
Cînd dureri ne dai și nouă,
Ne dai plînsul ca o rouă;
Cînd dai marilor putere,
Nu le dai nici o plăcere,
Cînd dai rănilor cruzime,
Dai blîndețe la victime.
Ești puterea înțeleaptă
Și justiția cea dreaptă;
Fă oricînd ce vrei din mine.

Doamne, toate sunt prin tine...

EXCELSIOR

Al. MACEDONSKI

Sub luna plină,
Cu farmecul ce-n jos se lasă,
Ori coperiș de casă
E baltă de lumină.

Albastra noapte
E toată ploaie argintie,
Un vis de-naltă poezie,
De cîntec și de șoapte.

Din lumi astrale
Magia înfășurătoare
Coprinde în a ei splendoare
A plîngerilor vale.

Sub pulberi de aur,
Sub stele, flori schinteietoare,
Ce griji pot fi predomnitoare,
Și ce destin, balaur?

O! cer, natură,
O! Dumnezeu, mister albastru,
M-ai ridicat peste dezastru,
Peste blestem și ură.

PROVIDENȚA

Al. MACEDONSKI

Un boier o adusese de la țară. - O-nșelase,
Și la urmă, în noroiul de pe strade-o aruncase!
Își schimbase biata fată, prașă, sapă, casă, port,
Mumă, tată și logodnic pentr-o inimă de mort!
Cum s-ar mai întoarce-acasă cînd rușinea o pătează?...
Ducă-se unde se duce frunza pe un tulbur val,
Ea, ce și-a schimbat zevelca pentr-o fustă de percal!
Tatăl său n-ar mai cunoaște-o, pe cînd mă-sa, ce oftează,
Dac-ar mai primi s-o vază s-ar uita la dînsa rău,
Tatăl său nu-i mai e tată, Niță nu mai este-al său!
Văile cele-nflorite n-are să le mai revadă... -
Și ea plînge... - și, desculță, goală-pușcă, prin zăpadă
Rătăcind prin mahalale, umblă făr-a se gîndi
Încotro are s-apuce, singură și părăsită...
N-are-n București pe nimeni, și de dînsul e zgornită...
Plînge... - Trebuia din vreme lacrimile a răspîndi!

Cîte ceasuri alergase searbădă și înghețată
Nu să știe, însă noaptea coborîse înstelată,

Și la poarta unei case ce avea pe zid un semn,
Căruia de multe veacuri se închină mic și mare,
Crucea, semn de răstignire, iar acolo: "De vînzare", -
Biata fată amorțise pe o lavită de lemn!
De la dreapta ei, în albe, și bătînd din aripi late,
Gata ca să zboare-n ceruri, sfîntul înger păzitor,
Pleoapele-i învinețite le-nchidea pe jumătate,
Cînd pe ulița deșartă se ivi un trecător.
Ea-l văzu sub felinare c-o nădejde-ntremătoare...
Apăru-mbrăcat în negru pe zăpada lucitoare
Și, oprindu-se în dreptu-i, ea-l recunoscu pe loc;
Era fața unui preot ce de-a patimelor spadă
Lămurită ca tămîia ce se arde pe altar
De sub barba-i înălbită de a timpului zăpadă,
Strălucea însuflețită de al cerurilor dar!
El deschise poarta curții, și atunci, biata copilă
Zise: - "Mor de ger și de foame!" -
Iar cuprins de-o sfîntă milă
Bunul preot, auzind-o, să întoarse către ea:
"Dumnezeu n-o să te lase! Aibi nădejde, fata mea!"
Și rostind aceste vorbe trase poarta dupe dînsul
Și se zăvorî-n odaie ca să nu-i audă plînsul!

Crivățul să ridicase ascuțit pe țuțuroaie
Ce-atîrnau cristalizate în fantastice figuri
Pe sub streșinile sure încleștate-n crăpături; -
Pleoapele-i să închisese și a lacrimilor ploaie
Înghețase-n gerul aspru pe al genelor lung fir,
Licărind în întuneric ca mărgele de safir,...
Înclinîndu-se asupră-i cu un zîmbet plin de taină,
Alb ca marmora la față, sub a negurilor haină,
Îngerul care veghează printre cruci de cimitir
Cu o mînă înghețată buzele-i le atinsese
Și părea că-nsuflețirea pe obraz i să stinsese!...
Dar din somnul veciniciei, care gata stă să-nceapă,
Niște vorbe-armonioase auzi făr-să priceapă,
Și-i părea că e purtată pe-aripi de serafimi
Printre coruri de fecioare și de mîndri heruvimi...
Iar scăldată-n raze de-aur, dintre raiuri auzea:
"Dumnezeu n-o să te lase! Aibi nădejde, fata mea!"
Cînd se deșteptă, sărmana, se afla-ntr-o casă mare...

FILOZOFIA MORȚII
(Toast purtat la un banchet)

Al. MACEDONSKI

Eu nu voi zice Morții c-o voce nențeleaptă:
"Din mersul tău o clipă mai stai și mă așteaptă!"
Să-mi dau a mea suflare, oricînd, sunt pregătit!
În ea e libertatea, și-n viață, e robia...
Cu brațele deschise ne-așteaptă Vecinicia...
Reintri iar în sînul din care ai ieșit!

Ea nu e-ngrozitoare cum unii vor să fie;
Privirea sa e lină ca bolta albăstrie.
În ea se oglindește întregul Ne-nceput!
Pe granița lumească e o poartă triumfală,
Și flacăra din preajma-i de patime ne spală,
Iar sufletele noastre le curățâ de lut!

De s-află vreun spirit lipsit de-a ei credință,
Atunci e demn de viață și demn de suferință!
A nu mai fi-nsemnează a nu mai suferi!
Pe legea mea! Mi-e silă să dorm, să beau și iară
Să-ncep același lucru din zi și pînă-n seară,
Să pot trăi, nu însă, să pot a și muri!

Dar ce e după moarte?... Mai este altă viață
Cînd sîngele s-oprește de frigul ce-l înghează?...
Un NU ca să rostească ce om ar îndrăzni?...
Și moartea ce e oare?... - Un somn de-odihnă sfîntă,
În care lutul nostru, prin lut iar se frămîntă,
Suprema preschimbare să-și poată înlesni!
Hîrtia dacă arde, cenușă este-o parte,
În fum ușor pe dată cealaltă se desparte;
Așa și corpul nostru din două e-ntocmit:
La lut, rămîne lutul, de flori ca să-l brăzdeze,
Iar gazele prin aer se duc să-nvioreze
Aceleași elemente din care au ieșit!

Sfintelor umbre cari-ați trecut
Nu, voi prin moarte nu ați murit,

Trăiți în totul ce e văzut
Din nevăzutul unde-ați pierit;
Al vostru suflet este-n tot locul,
Zboară cu vîntul, arde ca focul,
Se află-n frunza care-nverzește,
Șoptește-n apa ce șerpuiește,
Respiră-n floarea ce-mbălsămează,
În noi trăiește, trăim într-însu.
Mume cernite, ștergeți-vă plînsu,
Copiii voștri sunt tot cu voi!

Nu, nu se pierde-n lume nimic,
Nimic nu trece, totul e viu:
Firul de iarbă oricît de mic
Ca și țărîna care-o să fiu!
Zadarnic piatra cea mormîntală
Ne ține sub umezeală;
Paseri pe dînsa vin de s-adapă;
Vîntu-o izbește, ploaia o sapă!
Mușchiul o roade, timpul o crapă;
Cade-n rugină lacăt și toarte:
Soldați ai țării, mergeți la moarte,
Veți fi-n tot locul, veți fi și-n noi!

Nu mă voi duce-n iad ca să caut
Pe cîți din lume nălucă pier,
Și-n rai îmi pare prea depărtat,
Că-i lungă scara pînă la cer!
Ci-n două vițe tînăr unite
Voi afla inimi îndrăgostite,
Iar în răchite lăcrămătoare,
Poeți cu harpe dezmierdătoare,
Amante june în orice floare!
Mume,-ntr-acele tulpini puternici,
Și în stejarii de munți - eroi!

De moarte să se teamă ființa mărginită
Ce pune, ca să scape de-o vecinică ispită,
Sfîrșitul veciniciei l-al traiului hotar;
Dar dincolo de groapă acei ce pot să vadă, -
De-ar fi pe-ale ei margini și gata ca să cadă, -
Ca mine, pentru Moarte, deșerte-acest pahar!

LA ICOANĂ

Al. VLAHUȚĂ

Noaptea s-a lăsat pe vale, și cătunu-i adormit.
În bordei sărac, la vatră, suflet trist și chinuit,
Fără somn, tînăra mamă copilașu-și ține-n poală,
Și plîngînd îl netezește pe obrajii arși de boală.
De cu sară mititelul încetase să mai țipe:
Se ducea, văzînd cu ochii, viața-i fărîmită-n clipe.
Peste ochii mari și tulburi cad pleoapele-obosite,
Somnu-l biruie - adoarme. Suflări repezi, ca gonite
De al morții frig, din urmă, trec mai slabe, mai curmate...
Ea tresare; cum le-ascultă, șir de fulgeri îi străbate
Întunericul din suflet. - Pe pereți, în bezna rece,
Fîlfîind ca o aripă, para focului se trece.

Iat-o scoborînd la vale, galbenă și istovită.
Cu odorul strîns la sînu-i; cu privirea ațintită
Spre biserica cu sfînta, ea-și silește încetu-i pas.
De trei nopți și două zile bate drum făr' de popas;
Ș-ar fi ocolit pămîntul făr-a se simți trudită:
Ea credea profund, orbește... Mare și nenchipuită
E credința ce-ntr-un suflet înnoptat și trist încape!

"Nu se poate făcătoarea de minuni să nu mi-l scape,
Își zicea mereu în gîndu-i, inimă de piatră fie,
Și-ncă s-ar zdrobi de milă. Toată jalea mea pustie
Mi-oi preface-o-n rugăciune la picioarele preasfintei;
Ș-în cucernică-nchinare, și plîngînd sta-voi nainte-i,
Pîn'ce l-oi vedea din somnu-i ochii mari blînd deschizîndu-și,
Zîmbitor cătînd spre mine, și mînuțele tinzîndu-și...
Cum să nu-nțeleagă sfînta glasul sfintei mele plîngeri?
Eu atîta am pe lume, pe cînd ceru-i plin de îngeri!"
Blîndă, cu Isus în brațe, din argint, Fecioara cată
Cu iubire spre spășita mamă, jos îngenuncheată:
Parc-ascultă și-nțelege... - O, îndură-te, privește-l,
Și din ochii tăi c-o rază de viață încălzește-l
Căci tu știi ce farmec dulce-i să-ți lipești pruncul de piept,
Ațintit să-ți steie-asupră-i, și prin somn, ochiul deștept,
Și cum inima-ți tresare, c-un scîncit cînd el te cheamă

Să-l acoperi cu iubirea și cu paza ta de mamă.
Vezi-l, tînjitor, cum doarme-n frumusețea-i îngerească...
Cum putear-ar fără dînsul mama lui să mai trăiască?
Te îndură - din văpaia vieții tale dă-i viață,
Să-mi cuprindă iar grumazul cu micuțele lui brațe.
Ca și mine strîngi la pieptu-ți lumea-ntreagă-n fiul tău...
O, de-ai ști cu ce-ntuneric copere sufletul meu
Ochiu-i stins - și ce pustie mi-ar fi viața fără dînsul,
N-ai putea să stai, o clipă, rece, ascultîndu-mi plînsul!...
Dar deodată-și rupe vorba - limba-i amuțise-n gură.
Spre copil și-ntoarce iute lacoma-i căutătură...
Era mort. - Înmărmurită, stătu drept, cu pruncu-n brațe,
Cu ochi groaznic de mînie ea privi icoana-n față...
- Cum? Tu n-ai simțit, preasfînto, milă de cumplita-mi jale?
Eu, sărmana, plîng, cerșindu-ți raza îndurării tale,
Și tu, rece și cu pumnii încleștați, mi-l dai vederii?...
Astfel înțelege cerul lacrima, limba durerii?
S-a sfîrșit orice nădejde!... Și privirea ta de lemn
Ațintită stete-asupră-mi, fără ca să-mi dea un semn
C-a mea rugă-i ascultată și durerea mea-i crezută!...

Ia-ți și lutul... Ca și dînsul împietrită ești și mută!...
Și - c-un hohot lung - cadavrul îl aruncă-n fața sfintei,
Care, huruind greoaie, la pămînt căzu-nainte-i.
Și durerea i se sparse-n neagra deznădăjduire,
De mînie-i scapăr'ochii - ea strigă în aiurare:
- O, desigur, n-ai fost mamă, și de porți un prunc la sîn,
E-o minciună!... Ce smintită-s unei scînduri să mă-nchin!
Și izbind icoana-n față cu piciorul, "e-o minciună!"
Mai răcni-ntr-un rîs sălbatic, și porni... Era nebună...

HRISTOS A'NVIAT

Alexe MATEEVICI

Se așternuse piatra pe proaspătul mormînt
Și noaptea coborîse, acoperind cetatea.
Se liniștise neamul vînzării. Pe pămînt
Era o taină mare... minune-apropiată.

Au stat tăcuți de pază cei doi ostași străjeri
Ne-atinși de măreția adîncurilor firii,

Nepresimțind venirea minunii celei mari
Ce-avea să schimbe fața și rostul omenirii.

Și iată miezul nopții, de stele-mpodobit:
Un tunet lung s'aude, pământu-n el vuește.
Adînci puteri îl mișcă, izbindu-l. Sguduit
Mormîntul se deschide: scriptura se-mplinește.

Lumini lucesc la gura mormîntului deschis,
Întunecimea piere o clipă'n toată firea...
Hristos învie!... Paznici, să fie vouă vis,
Lumina vă orbește, v'a înlemnit uimirea!

Lumină din lumină cerescului cuprins
Lucește-acum pe chipu-i. Îl'nalță biruința.
Și, lepădînd pământul, îi lasă foc nestins
Pe calea mîntuirii: nădejdea și credința.

Cu moartea Sa, pe cruce murind nevinovat,
Ne-a dat El nouă pildă a marei jertfi de Sine,
Cu moartea Sa pe moarte călcînd a înviat
Spre învierea vieții în faptele de bine.

Cîntați cu bucurie acelui Ce-a scăpat
Pe om și omenirea de moarte sufletească.
E Paștele! Vieață! Hristos a înviat!
Iubire între oameni și pace să domnească.

ÎN DIMINEAȚA DUMINICII

A. MATEEVICI

S'au dus dintîi acele două
Mironosiți cu mirul lor:
Era'ntuneric și prin rouă
Mergeau cu pasul grăbitor.

Vorbiau de cele petrecute,
De zile pline de dureri,
În pacea dimineții mute,
În ziua sfintei Învieri.

Și le era o groază mare
Rușinea crucii s'amintească,
A jidovilor blestemare,
Nemulțumirea omenească.

Batjocorirea relei goane,
Și plînsul celor credincioși,
Ș'a crucii lui Hristos pîroane,
Și ghimpii frunții sângeroși...

Își aduceau apoi aminte
Cum L-au luat de la ostași
Și în mormînt fără cuvinte
L-au pus departe de oraș.

Trecut-a Sâmbăta'n mâhnire,
Și noua zi în cer zorește:
Acum prin tainica scârbire
Un gând dorit le mângâește...

De prin desimile grădinii
Din rourateca verdeață,
Le rîd voios de-acuma crinii
Ascunși în scutece ce ceață.

Dar ce-i aceasta? Ceață deasă
Ca printr-un poruncit se pierde
S'o strălucire luminoasă
Aprinde 'mprejurimea verde...

Ce strălucire minunată!
Venit-au. Iată și mormântul...
Dar piatra lui îi răsturnată
Și iar i se trezește gândul...

O, unde-i El? 'năuntru nime...
Ce oare s'a fi săvârșit?
Tăcere prin împrejurime...
Vestmântul numai l-au găsit.

O, unde-i El? unde-s străjerii?
Măcar o veste să aducă!
Și presimțirea învierii
Le face înapoi să fugă.

Credința inimii le spune
Că Cela ce nu L-au aflat,
Prin cea mai mare-a sa minune,
Acum din morți a înviat!

ÎNĂLȚAREA LA CERURI A DOMNULUI IISUS HRISTOS

Alexe MATEEVICI

Nu în măria ta Ilie,
Nu cu toiagul lui Moisei,
Nu'n tunete și strășnicie
S'a lepădat iubiții săi;
Și nu pe căi scânteietoare
S-a înălțat la cer Hristos,
Ci'nvățături îmblânzitoare
Adus'a Blând și Luminos
Învățătorul sfânt al păcii,
Al dragostei și al iertării
Și întemeietorul legii
Ce-a dat putința învierii.
Lucea ca o steluță blândă
În înălțimea necuprinsă,

Ce'ncepe seara să s'aprindă
Când ziua în Apus îi strânsă,
Căci El în valea cea de plîngeri
Venit-a nu cu războire.
Nu ca al răsplătirii înger,
Ce duce dreapta pedepsire
În fumuri și în fulgerare.
Venit-a Micl Nevinovat
Ca jertfă de răscumpărare
S'a fost cu spini încununat...
Venit-a pentru răbdăciune,
Smerire-a tot biruitoare:
Venit-a pentru iertăciune
Și mila'n veci nepieritoare...

INTRAREA DOMNULUI IISUS HRISTOS ÎN IERUSALIM

Alexe MATEEVICI

Glăsuiri de bucurie,
Laude și rugăciuni
Din cântarea gurii vie
Ș'a chimvalurilor struni...
Iudeia slobozită
Poate-și cânta izbăvirea?
Roma poate-i biruită
Și venitu-i-a pieirea?
Împăratul cel puternic,
Așteptat cu nerăbdare,
Poate vine falnic, mare
Pe asinul său nemernic?
Drumul dinspre Galileia
Tună'n vuete de glasuri,
Parcă toată Iudeia
A uitat a ei necazuri...
Și mulțimea zgomotoasă
Merge'n valuri de lumină.
Așternînd pe căi pietroase
Ramurile de măslină...
Poarta mare din cetate
S-a deschis de dimineață,
Gloate vii și bucurate
Ies în mâne cu verdeață.
Ș'a lor veselă "osană"...
Prin împrejurimi răsună...
Calea cea galileană
Cu - Împăratul le'mpreună...
"Bucure-se Cel ce vine
Întru Dumnezeu la noi,
Cel ce lumea cu-a Lui mână
Slobozește de nevoi:
Și-n blagosloviri trăiască
Al Davidului Fecior,
Ce-a venit să izbăvească,
Ce-a venit Mântuitor!"

Glăsuiri de bucurie,
Laude și rugăciuni,
Din cîntarea gurii vie
Ș-a chimvalurilor struni.
Ele oare ce înseamnă?
Din măria pământească
Nu-i căzută Roma-Doamnă,
Și pieirea vrăjmășească
Îi departe. Împăratul
Păcii, nu al biruirii,
Vine Blînd acuma, iată-L,
Spre măria răstignirii.
Nu-i înconjurat de slava
Pământească, pieritoare,
Ci prin sînge cîștiga-va
Slava-n veci judecătoare.
Izbăvi-va nu moșia
Iudeilor de danii: -
Lumea toată - de robia,
De-njosirile Satanii.
Vine un voinic, cu gloată
De vînjoși legionari. -
Merge-ncet, smerit, în roata
Ucenicilor pescari;
Și cetatea, ce-L primește
Nu cu scaun de-mpărat,
Cruce, spini Îi pregătește,
Chipul cel însîngerat...
Dar și răstignit pe cruce
El trăi-va-n veșnicie:
Ucenicii lui vor duce
Pretutindeni veste vie
De iubire și dreptate,
Și de mila cea frățească
Și vor boteza noroade,
Țările să le sfințească...

Glăsuiri de bucurie,
Laude și rugăcuni
Din cîntarea gurii vie
Și-a chimvalurilor struni...

Drumul dinspre Galileia
Tună'n vuete de glasuri,
Par'că toată Iudeia
A uitat a ei necazuri;
Și mulțimea zgomotoasă
Merge-n valuri de lumini,
Așternînd pe căi pietroase
Rămurele de măslini...

ÎNGERUL ȘI MIRONOSIȚELE

Alexe MATEEVICI

Pe cine-l caut'acuma'n grădină
Cu vasele de mir umplute?
De lacrimi inima li-i plină...
Zorește ziua nouă. Îi răcoare,
Dar cerul se însenineză
În ciripituri cântătoare.

De ce Îl caută aicea pe Hristos?
De ce-a venit aici să-l plângă?
Pe piatr'un înger luminos...

El șade'n haine albe, strălucite...
Vestind cerească bucurie
Mironosițelor scârbite:

"Hristos a înviat! Și nu vă mai mîhniți
Și nu-L mai plângeți ca pe mort
Căutîndu-L între cei muriți!

A iadului putere-i birpită,
Zădarnică îi răutatea:
De-acuma lumea-i izbăvită.

Întunecimea în lumină piere,
Mărirea ei i s'a surpat
Și fug vrăjmașii în durere.

Grăbiți-vă cu vești de veselie
Și spuneți veștile-n Sion:
'Hristos e viu și'n veci învie!'"

Dorm florile. Grădina moartă tace,
Iar primprejur - albastre umbre,
Nisip, zori aurii - și pace.

GETHSEMANI

D. ZAMFIRESCU

Sub cerul plin de idealuri,
În limpezimea străvezie,
Răsare luna de pe dealuri
Iradiind melancolie.

E ceasul tainei. Ziua moare
În depărtările senine.
Se vede vremea trecătoare
În geâna ultimei lumine.

Cînd cedrii vîrfu-și încununã
Cu mlădieri de albe flamuri,
Pe sub copacii prinși de lună
Se mișcă umbrele pe ramuri.

Nedeslușită se ivește
În luminișul din grădină
Statura unui om. Ea crește,
Înaintează în lumină

Și stă. Apoi pornește iară,
Și iarăși stă. În două rînduri
Se vede, galben ca de ceară,
Cu ochi albaștri, plini de gînduri,

Cum îndelung brațe întinde
Spre bolta albelor misteruri,
De care sufletu-i se prinde
Cu dor neistovit de ceruri:

"Părinte, tu, ce toate cele
Le duci pe dreapta lor cărare,
Ce cîrmuiești prin haos stele,
Talazuri pe pustiu de mare;

Tu, cel ce legi de lumi create
Pe cele ce vor fi să fie
Prin arcuri de singurătate
Și temelii de armonie;

Părinte, tu, ce-ai pus în mine
Senin din sfînta ta ființă,
Mărește-mi sufletul spre bine,
Puterile spre suferință."

Și cade pe genunchi. Eteric
Sclipește luna peste dealuri,
Lăsîndu-i chipu-n întuneric,
Iar gîndul sus, în idealuri.

CÎNTEC DE LEAGĂN

Șt. O. IOSIF

Hai, odor, hai, păsărică,
Dormi, o, dormi, fără de frică,
Să te-alinte
Moș cuminte
Și să-ți cînte-ncetinel:
"Mugur, mugur, mugurel..."

Îngeri vin tiptil și-alene
Să te mîngîie pe gene,
Și mi-ți leagă-n
Dulce leagăn
Fraged trupușor de crin,
Ca s-adormi frumos și lin...

Ce tresari?... Nu-i nime, nime...
Liniște și-ntunecime.
Doar zefirul,
Musafirul
Cel șăgalnic și pribeag,
A trecut pe lîngă prag...

Și-a trimis o gîză mică
Să-ți aducă-o scrisorică
Și să-ți spună
Noapte bună,
Că și el, sătul de drum,
Merge să se culce acum...

CÎNTEC SFÎNT

St. O. IOSIF

Cîntecul ce-ades ți-l cînt
Cînd te-adorm în fapt de sară,
Puiule, e-un cîntec sfînt,
Vechi și simplu, de la țară.

Azi te-adorm cu dînsul eu,
Ieri - el m-adormea pe mine,
Și-adormi pe tatăl meu
Cînd era copil ca tine...

Mama mi-l cînta și ea,
Și la viersul lui cel dulce,
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Mîne, cînd voi fi pămînt,
Nu uita nici tu - și zi-le,
Zi-le doina, cîntec sfînt,
La copiii tăi, copile!

CÎNTEC

St. O. IOSIF

Nu mai sunt pe luncă flori
Văile-s deșarte, -
Țipă cîrduri de cucori
Pribegind departe!...

Și văzduhul s-a-nnorat
Ninge sus la munte -
Trec pe vale, la iernat,
Turmele mărunte...

Plîng tilinci, tălăngi răspund,
Soarele apune, -
Glas de bucium sună-n fund
Ca o rugăciune...

COSAȘUL

St.O. IOSIF

Noapte, tu ne-ndrumi în sat,
Oaspete binevenit,
Dumnezeu ni te-a lăsat
Pentru gîndul apăsat,
Pentru brațul ostenit...

Lași ca să ne fure lin
Somnul binecuvîntat,
Dai uitării orice chin,
Casa bietului creștin
Tu i-o schimbi într-un palat.

CERȘETORII

Șt.O. IOSIF

Nedespărțiți de ani întregi,
Părtași de-aceeași soartă,
Cerșetoresc doi bieți moșnegi
La catedrală-n poartă.

Munciți de-același gînd dușman
Și lacomi, răi de gură,
Același mizerabil ban
Le dă prilej de ură...

Ci unul s-a plătit de bir:
S-a dus la el acasă -
Un colț uitat de cimitir,
De cel rămas ce-i pasă?

Acesta poartă-acu stingher
A vieții grea osîndă,
Și-ntinde, amorțit de ger,
O mînă tremurîndă...

Se simte-așa străin, neavînd
Cu cine să se certe...
Doar murmură din cînd în cînd,
"Eh, Dumnezeu să-l ierte!"

ÎN PORT

D. ANGHEL

E cald, și vîntul bate acuma de la sud,
De pretutindeni glasuri grăbite se aud,
Cum urcă și se cheamă, pe cheiul alb de soare,
În scăpărări de geamuri și-alămuri lucitoare,
Duc trenurile-aiurea prisosul țării noastre...
În zare ceru-i una cu apele albastre,
Iar portul tot e galben de aurul luminii,
Două clipite nu vezi pe cer aceleași linii;
Pornește-un vas acuma, mișcîndu-și tricolorul,
Și-abia de-și întregește privelișlea decorul,
Și-ncepe o batistă, un semn de cale bună,
Un steag turcesc înscrie pe cer o semilună
Și peste tot mișcarea cobolzilor pe schele
Se-nalță mîni trudite spre cer, cu sarcini grele,
Grăbesc pe punți și-n urma acestor fețe pale,
Un lung miros de smoală, de flori, de portocale,
De țări de mult văzute, ca-n vis odinioară,
Se-nprăștie-n tot portul și stau pîn'în de seară,
Cînd farul își aprinde lumina subt pleoape,
Și pare-n întuneric un Crist umblînd pe ape...

PLÎNSUL LUI ADAM

P. CERNA

Arcași îndemînateci, semeți, cu pași de lei,
Doi fulgeri smulși din noapte-mi erau copiii mei;
Și parcă-i văd ș-acuma în faptul dimineții,
C-un strigăt de izbîndă, dînd sbor nebun săgeții,
Și cum se pierd cu turma în zarea purpurie,
Făcînd din largul lumii imensă-mpărăție...
Sau cum se-ntorc agale, zîmbind și mînă-n mînă,
Buni, fericiți ca mine, pe cînd eram țărînă...
Iar Eva lăcrăma.

Dar nu-i iertat, se vede, norocul ce-am avut -
Cuibau dureri ascunse în cel dintîi născut;
Iar jertfa lui, Prea-Bune, n-ai vrut să o primești,
Vrînd rătăcirea noastră mai greu s-o pedepsești...
Un gînd veni de-aiurea - ucigătorul gînd -
Și-n Cain, bunul Cain, pătrunse-ntunecat.
... S-a năruit cu blestem altarul fumegînd
Și s-a tîrît o pînză de fum, în lung și lat,
Ca o imensă-aripă de vultur săgetat...
Iar de atunce, fumul crescu mereu, ș-a pus
Zid negru între mine și slava ta de sus -
Azi, gîndurile mele cu greu pot să le-adun,
Să le trimit la tine, Părinte vesnic bun;
Căci se întoarnă pururi, sbătute, risipite,
Ca fumul fără pace al jertfei neprimite...

Și cum aș vrea și astăzi, ca-n vremile senine,
Pe aripile rugii să mă ridic la tine:
Să-nving robia humii!...
Nu mi-ai dat Tu lumina și farmecele lumii?
Pămîntului meu tînăr nu-i dai nectarul sevei?
Și nu-mi pleci Tu auzul la graiul sfînt al Evei?
O rugă, da, un cîntec ți se cuvine Ție...
Îl simt vibrînd... nimica nu poate să-l reție -
Dar, cînd să pui într-însul îngenunchiata-mi viață
Uit vorbele măririi și buzele mi-nghiață,
Căci geamătul lui Cain din noapte se desface

Și-mi risipește clipa de rugă și de pace.
E plînsul lui... Din noaptea cărărilor pierdute,
El inima-mi de tată o cheamă, să-l ajute;
Dar n-am puteri... - și spada grădinilor divine
O simt cum se înfige fulgerătoare-n mine.
Tu-l vezi și-l dai uitării... Ce s-a făcut, Părinte,
Cu mila ta, podoaba puterii tale sfinte?

Nu-i moarte pentru Cain, nici alinare nu-i -
Ce vrei să faci, Tu, Doamne, cu suferința lui?
O, dacă spre urzirea unei cerești podoabe
Îți trebue durerea făpturii tale slabe,
Ridică de pe viață-i povara, că-i a mea,
Și pune-mi-o pe umeri, de vrei, cu mult mai grea;
Mi-aș duce-o fără murmur, chiar de m-ar frînge-n cale,
Căci inima-mi cunoaște și darurile tale...
De-a fost păcat iubitul, mărire cui l-a scos,
El a făcut păcatul atîta de frumos:
Un farmec, o beție ce-n veci în tine-o porți -
Pe clipa rătăcirii îndur și mii de morți...
Dar prea e crudă legea, ca fiul să spășească
De-a pururi, fără vină, greșala părintească...

...O, sfînt copil al Evei! Cînd noi te-am zămislit,
Era prin rai lumină, și flori, și ciripit,
Plutea o voluptate-n văzduhul primăverii -
Miresmele grădinii părtașe-au fost căderii...
Să cadă însă plumbul osîndei pe-amîndoi,
Dar tu, de ce să suferi, copile, pentru noi,
De ce să-ți blestemi mama, gemînd prin rîpi sihastre
Tu, singura lumină a gîndurilor noastre?

Găsi-vei tu vre-odată liman nemîngîierii,
Să-i ierți pe-aceia care te-au hărăzit durerii?
Noi nu știam, copile, că tu ai să plătești
Cu chinuri clipa noastră de vrăji sărbătorești!
De-ar ști vr-odată floarea de pom, din paradis,
Că-n fructul ei un vierme dușman va sta închis,
'Nainte ca să lege, s-ar scutura-n noroi -
O, sfînt copil al Evei! Îndură-te de noi...

CEL CE M-A ÎNVĂȚAT SĂ CITESC ȘI SĂ SCRIU

G. GALACTION

Era un neprofesionist. Absolvise seminarul inferior de la Curtea-de-Argeș (în zilele episcopului Ghenadie Petrescu) și voia să se preoțească, precum a și făcut mai tîrziu. Cum a ajuns acest seminarist dascălul meu de abecedar nici azi nu știu precis.

În satul meu natal nu exista școală primară. Cînd a fost aproape să împlinesc șapte ani, tatăl meu - arendașul moșiei - s-a gîndit să facă un lucru bun, și pentru copiii săi și pentru copiii satului.

Biserica noastră era biserica unui fost schit de călugări, pierdut în pădurile Teleormanului. Împrejur avea chilii și zid înalt. Aceste chilii erau acum magaziile conacului. Una, de lîngă clopotniță, fusese poate, chilia clopotarului, sau prescurăria...

Tata a prefăcut această fostă chilie în clasă de școală. A pus în ea trei bănci, o tablă neagră, o masă albă și o sobă de fier - iar restul, adică învățătorul, a fost, probabil, contribuția ministerului.

Așa se face că ne-am pomenit într-o zi (cred de toamnă) vreo 20-30 de tovarăși de joacă, printre noi și cîteva fete, adunați laolaltă, în cele trei bănci, proaspăt ieșite de sub rindea. Mai fusese înainte de noi ceva analog în acest sat valah? Părinții călugări - goniți de Cuza-Vodă - își bătuseră vreodată capul cu tainele abecedarului chirilic (ori grecesc) și cu copiii satului? Poate că era întîia oară cînd se ivea, în aceste părți adînc ignorate și pline de păduri, luminița tremurătoare a ideii didactice.

Seminaristul Ilie R. Popescu, de fel din județul Olt, comuna Floru, n-avea prea multe însușiri pedagogice. Cred că în primul loc n-avea nici o dragoste către școlari. Se pregătise omul pentru altceva și ca dascăl făcea, probabil, un stagiu plictisitor, în așteptarea gospodăriei parohiale. Nu-mi aduc aminte să ne fi dat vreodată vreun sfat prietenesc, să fi căutat cîndva să vorbească inimilor noastre, sau să ne fi mișcat vreodată cu vreo lectură sau cu vreo poveste.

În schimb, de la început, ne-a trimis să-i căutăm și să-i confecționăm, din salcîmii și din cornii din preajma fostului schit, o provizie de nuiele, pe care apoi i-o primeneam săptămînal.

Eu știam alfabetul de acasă. Cum au ajuns să-l știe colegii mei, după cîte nuiele rupte, după cîtă văicăreală - e un jalnic capitol pedagogic. Cei mai mulți dintre băieții schingiuiți au fugit ca puii de potîrniche. Au rămas vreo zece copii, cîțiva mai isteți, doi-trei mai părtiniți și restul: cu pielea palmelor groasă și rezistentă.

O singură mîngîiere țin minte că aveam în școala lui Ilie R.Popescu, anume mîngîierea ceasului de muzică vocală. Absolventul seminarist adusese cu el un carnet în care își notase, cu note de psaltichie, cîteva cîntări școlare și naționale, curente pe la 1886. Cîntam cu toții, obscur încălziți de melodia unui text în veci neînțeles și cu ochii bolditi, dacă nu la poarta cea nouă, dar la nuiaua cea proaspătă care făcea viraje deasupra capetelor noastre.

Singurele evenimente din acele zile de școală sălbatică erau extra-școlare. Dascălul ne îngăduia uneori să ne ducem la Merișani, comuna vecină, și să cumpărăm de la o dugheană anilină de cerneală violetă. Călătoria aceasta, cu doi-trei camarazi, proiecta asupra școalei noastre un farmec pe care ea, sărmana, nu-l avea.

Aceeași plimbare la aceeași comună am mai făcut-o în ajunul împărțirii premiilor, tot la îndemnul dascălului, ca să aducem de la cutare gospodar cunoscut cîteva steble de merișor, pentru împletirea cununelor de a doua zi.

În sfîrșit, altă dată, toată școala cu dascălul în frunte am fost la Merișani și am cercetat prietenește școala de acolo, fraternizînd școlarii între ei și dascălii de asemeni. Această vizită ne-a fost înapoiată și țin minte - era pe vremea fragilor - cum ne-am risipit, băieți și fete, din două sate, prin falnica noastră pădure, zisă "Ceretul" cea troienită pe malurile Vezii.

Am făcut, în satul meu natal, două clase primare. Am luat de două ori cununa de merișor (poate și pentru că eram băiatul "boierului"). Am trecut prin cele patru operații cu numere întregi, ca gîsca prin apă. Am învățat cîțiva psalmi și - din șoaptele camarazilor - o mulțime de lucruri profane...

Cînd, după ani și ani de zile, am auzit de școala lui Rabindranath Tagore, am auzit de școala lui J.H.Fabre, mi-am adus aminte de pădurile și de plaiurile noastre, mi-am dat

seama de barbaria şcoalei prin care trecusem şi am suspinat din rărunchi împotriva lui Ilie R.Popescu!... Dar bietul om cum era să-mi dea mie ceea ce lui nu-i dăduse nimeni...

Mai tîrziu, am ajuns să reconstitui şi să înţeleg viaţa lui de seminar, de la Curtea-de-Argeş, şi de la toate celelalte curţi episcopale şi mitropolitane, ornate cu şcoli pentru leviţi...

După doi ani de funcţionare, şcoala noastră s-a desfiinţat. Pentru ce, nu ştiu nici azi. Vreo trei elevi ai şcoalei, între care şi eu, am mers mai departe, prin alte şcoli; ceilalţi s-au înapoiat la păzitul vitelor, la plug şi la seceră.

Dascălul nostru, după escapada sa pedagogică, a cerut hirotonia şi a obţinut-o, însă tare mă tem că suspinele noastre i-au înjumătăţit darul şi i-au strîmbat cărarea vieţii. O dată, o singură dată, l-am văzut în port preoţesc... Un preot firav, spînatec, sfios, pare că ruşinat că a ajuns ce ajunsese...

Cînd eram prin clasa a patra secundară, am primit o epistolă, cu ştampila unei comune din Dobrogea... Îmi scria că se bucură foarte mult de silinţa mea la învăţătură şi de cinstea pe care i-o fac - lui, primului meu luceafăr... Dar era cam trist şi-şi cerea umile iertăciuni că a pierdut mult din caligrafia de odinioară şi din vioiciunea duhului...

FRAŢII JDERI
UCENICIA LUI IONUŢ
M.SADOVEANU

Capitolul I

Despre Hramul Sfintei Mănăstiri Neamţu, la anul de la Hristos 1469 şi despre o istorisire a lui Nechifor Căliman, Starostele Vînătorilor Domneşti

De Sfînta Înălţare, hram al ctitoriei Neamţu, se strînsese în preajma zidurilor şi în ogrăzile călugărilor mare număr de norod. Unii veniseră s-asculte slujba, alţii ca să ieie binecuvîntare ori naforă, alţii pentru scrisori de friguri, alţii cu femei lunatice, ca să le supuie sub patrafir la ieromonahi cu darul cetitului. Mai ales prea sfinţitul Iosif, starеţul, era vestit întru această bună tămăduire, nu numai în Moldova, ci şi în Ţara Leşască şi cea Rusească. Toţi cei sosiţi ştiau deasemeni

că se vor îndestula cu mîncare și vin, faima de primire de oaspeți a mănăstirii fiind întru totul neștirbită. Osîrdia boierilor și mila voievozilor înzestraseră îndestulător acest sfînt lăcaș; din turmele de la munte, din podgoriile de la dealuri, din cîmpiile arate de la apa Prutului, cu mila lui Dumnezeu, era de unde sătura și mai mari mulțimi decît cele strînse acolo, în acea luminată zi de mai a anului 1469.

În livezile mănăstirii mai erau încă meri înfloriți; Soarele îi pătrundea de o aburire trandafirie. Slujba dintăi se mîntuise la biserica cea mare din cetățuie, cînd toaca bătu din nou în turnul de la poartă, după care clopotul cel bătrîn începu a suna rar, numai într-o dungă.

Grămezile de oameni prinseră a se mișca neliniștite. Se întrebau întăi din ochi, apoi din glas. O parte umplură medeanul de dinaintea intrării, în jurul fîntînii și a foișorului unde se slujea, iarna, sfințirea apelor. Prea puțini, și numai dintre cîrmuitorii mănăstirii și ai ținutului, cunoscuseră din vreme vestea care se vădea acum. Cîțiva slujitori aflaseră știrea cu două zile mai nainte și o ținuseră tăinuită de poporul care se îmbulzea la hram. Cu două zile în urmă, marți, sosiseră doi călărași de la Suceava cu carte pentru vlădica Iosif. Unul poposise la mănăstire; al doilea trecuse mai departe spre Cetate, spre Vînători și spre herghelia domnească de la Timiș la apa Moldovei, unde era rînduit de multă vreme, în slujba de comis, bătrînul Manole Păr-Negru, prietin de demult al răposatului Bogdan-Voievod, părintele măriei sale Ștefan-Vodă.

Cartea pe care o cetise cu destulă greutate prea sfințitul Iosif, punînd între dînsa și ochii sfinției sale o făclie de ceară, cuprindea vestea sosirii măriei sale Ștefan-Vodă la hramul sfintei mănăstiri Neamțu. Acum vestea asta o aflau și noroadele. Pe cînd dădea sunet greu și prelung, din cînd în cînd, chimvalul cel mare, monahii își purtau ici-colo rantiile mohorîte și-și aplecau bărbile spre urechile oamenilor. Ca și cum s-ar fi aprins pulbere de pușcă, murmurul trecu dintr-o latură în alta, apoi se revărsă în ogrăzi. Muierile, care niciodată n-au destulă minte, prinseră a se tîngui cu mîinile la tîmple și a-și căuta pruncii.

Dacă bate clopotul și vine măria sa, cine știe ce are să se întîmple. Au să se iște puhoaie, are să reverse apa Moldovei, are să pornească iar vreun război!

PSALMI

T. ARGHEZI

Tare sînt singur, Doamne, și piezișl
Copac pribeag uitat în cîmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș
Țepos și aspru-n îndîrjire vie.

Tînjesc ca pasărea ciripitoare
Să se oprească-n drum,
Să cînte-n mine și să zboare
Prin umbra mea de fum.

Aștept crîmpeie mici de gingășie,
Cîntece mici de vrăbii și lăstun
Să mi se dea și mie,
Ca pomilor de rod cu gustul bun.

Nu am nectare roze de dulceață,
Nici chiar aroma primei agurizi,
Și prins adînc între vecii și ceață,
Nu-mi stau pe coajă moile omizi.

Nalt candelabru, străjă de hotare,
Stelele vin și se aprind pe rînd
În ramurile-ntinse pe altare -
Și te slujesc; dar, Doamne, pînă cînd?

De-a fi-nflorit numai cu focuri sfinte
Și de-a rodi metale doar, pătruns
De grelele porunci și-nvățăminte,
Poate că, Doamne, mi-este de ajuns.

În rostul meu tu m-ai lăsat uitării
Și mă muncesc din rădăcini și sînger.
Trimite, Doamne, semnul depărtării,
Din cînd în cînd, cîte un pui de înger,

Să bată alb din aripă la lună,
Să-mi dea din nou povața ta mai bună.

*

Ruga mea e fără cuvinte,
Și cîntul, Doamne, mi-e fără glas.
Nu-ți cer nimic. Nimic ți-aduc aminte.
Din veșnicia ta nu sînt măcar un ceas.

Nici rugăciunea, poate, nu mi-e rugăciune.
Nici omul meu nu-i poate omenesc.
Ard către tine-ncet, ca un tăciune,
Te caut mut, te-nchipui, te gîndesc.

Ochiul mi-e viu, puterea mi-e întreagă
Și te scrutez prin albul tău veștmînt
Pentru ca mintea mea să poată să-nțeleagă
Ne-ngenunchiată firii de pămînt.

Săgeata nopții zilnic vîrfu-și rupe
Și zilnic se-ntregește cu metal.
Sufletul meu, deschis ca șapte cupe,
Așteaptă o ivire din cristal,
Pe un ștergar cu brîie de lumină.

Spune tu, Noapte, martor de smarald,
În care-anume floare și tulpină
Dospește sucul fructului Său cald?

Gătită masa pentru cină,
Rămîne pusă de la prînz.
Sînt, Doamne, prejmuit ca o grădină,
În care paște-un mînz.

*

Nu-ți cer un lucru prea cu neputință
În rece mea-ncruntată suferință.
Dacă-ncepui de-aproape să-ți dau ghies,
Vreau să vorbești cu robul tău mai des.

De cînd s-a întocmit Sfînta Scriptură
Tu n-ai mai pus picioru-n bătătură
Și anii mor și veacurile pier
Aci sub tine, dedesubt, subt cer.

Cînd magii au purces după o stea,
Tu le vorbeai - și se putea.
Cînd fu să plece și Iosîf,
Scris l-ai găsit în catastif •
Și i-ai trimis un înger de povață -
Și îngerul stătu cu el de față.
Îngerii tăi grijeau pe vremea ceea
Și pruncul și bărbatul și femeea.

Doar mie, Domnul, veșnicul și bunul,
Nu mi-a trimis, de cînd mă rog, nici unul...

*

Te drămuiesc în zgomot și-n tăcere
Și te pîndesc în timp, ca pe vînat,
Să văd: ești șoimul meu cel căutat?
Să te ucid? Sau să-ngenunchi a cere.

Pentru credință sau pentru tăgadă,
Te caut dîrz și fără de folos.
Ești visul meu, din toate, cel frumos
Și nu-ndrăznesc să te dobor din cer grămadă.

Ca-n oglindirea unui drum de apă,
Pari cînd a fi, pari cînd că nu mai ești;
Te-ntrezării în stele, printre pești,
Ca taurul sălbatec cînd s-adapă.

Singuri, acum, în marea ta poveste,
Rămîn cu tine să mă mai măsor,
Fără să vreau să ies biruitor.
Vreau să te pipăi și să urlu: "Este!"

*

Pentru că n-a putut să te-nțeleagă
Deșertăciunea lor de vis și lut,
Sfinții-au lăsat cuvînt că te-au văzut
Și că purtai toiag și barbă-ntreagă.

Te-ai arătat adeseori făpturii
Și-ntotdeauna-n haine de-mpărat,

Amenințînd și numai supărat,
Că se sfiiau de tine și vulturii.

În Paradisul Evei, prin pădure,
Ca și în vècii triști de mai tîrziu,
Gura ta sfîntă, toți Părinții știu,
Nu s-a deschis decît ca să ne-njure.

Doamne, izvorul meu și cîntecele mele!
Nădejdea mea și truda mea!
Din ale cărui miezuri vii de stele
Cerc să-mi înghețe o boabă de mărgea.

Tu ești și-ai fost mai mult decît în fire
Era să fii, să stai, să viețuiești.
Ești ca un gînd, și ești și nici nu ești,
Între putință și-ntre amintire.

PSALM

L.BLAGA

O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă
Dumnezeule, dar ce era să fac?
Cînd eram copil mă jucam cu tine
și-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie.
Apoi sălbăticia mi-a crescut,
cîntările mi-au pierit,
și fără să-mi fi fost vreodată aproape
te-am pierdut pentru totdeauna
în țărînă, în foc, în văzduh și pe ape.

Între răsăritul de soare și-apusul de soare
sunt numai tină și rană.
În cer te-ai închis ca-ntr-un coșciug.
O, de n-ai fi mai înrudit cu moartea
decît cu vieața,
mi-ai vorbi. De-acolo unde ești,
din pămînt ori din poveste mi-ai vorbi.

În spinii de-aci arată-te, Doamne,
să știu ce-aștepți de la mine.

Să prind din văzduh sulița veninoasă
din adînc azvîrlită de altul să te rănească sub aripi?
Ori nu dorești nimic?
Ești muta, neclintita identitate
(rotunjit în sine a este a),
nu ceri nimic. Nici măcar rugăciunea mea.

Iată stelele intră în lume
deodată cu întrebătoarele mele tristeți.
Iată e noapte fără ferestre-n afară.
Dumnezeule, de-acum ce mă fac?
În mijlocul tău mă dezbrac. Mă dezbrac de trup
ca de-o haină pe care-o lași în drum.

LINIA

L.BLAGA

Linia vieții mele,
printre morminte șerpuind,
mi-o dibuiesc, mi-o tîlcuiesc
pe jos - din flori, pe sus - din stele.

Nu-n palma mea,
ci-n palma ta
e scrisă, Doamne,
linia vieții mele.
Ea trece șerpuind
prin veri de foc cu grele poame
prin ani-dumineci, sfinte toamne.

UMBRA LUI DUMNEZEU

L.BLAGA

Umbra lui Dumnezeu e tot ce vezi,
ce-n spațiu se desparte și s-adună,
pămînt e ea, și prund și undă,
un drum cu călătorul dimpreună,
fîntînă-adăpostind o lună.
Umbra lui Dumnezeu e mai vîrtoasă în lumină,

mai grea ca alte umbre. Și nu-ți scapă.
Și poți s-o strîngi sub chip de holdă și grădină.
Și poți s-o bei în chip de apă.

PSALM

L.BLAGA

Iubind - ne-ncredințăm că suntem. Cînd iubim,
oricît de-adîncă noapte-ar fi,
suntem în zi,
suntem în tine, Elohim.

Sub lumile de aur ale serii
Tu vezi-ne - cutreierînd livezile.
Umblăm prin marea săptămînă
gînd cu gînd și mînă-n mînă.

Și cum am vrea să te slăvim
pentru iubirea ce ne-o-ngădui, Elohim!
Dar numai rană a tăcerii
e cuvîntul, ce-l rostim.

LAUDA SUFERINȚEI

L.BLAGA

Atîția dintre semeni nu prea știu
ce să înceapă-n zori cu suferința.
Ei nu-și dau seama nici spre seară de prilejul
chemat să-nalțe mersul, cunoștința.

Suferința poate fi întuneric, tăciune în inimă,
pe frunți albastru ger,
pe coapsă ea poate fi pecete arsă cu fier,
în bulgăre de țărînă
o lacrimă sau sîmbure de cer.

Nu mai calcă pe pămînt
cine calcă-n suferință.
Ea schimbă la față argila, o schimbă în duh
ce poate fi pipăit, duios, cu știință.

Tată, carele ești și vei fi,
nu ne despoia, nu ne sărăci,
nu alunga de pe tărîmuri orice suferință.
Alungă pe aceea doar care destramă,
dar nu pe-aceea care întărește
ființa-ntru ființă.

Fă ca semenii noștri,
de la oameni la albine,
de la-nvingători la biruiți,
de la-ncoronați la răstigniți, să ia aminte
că există pretutindeni și această suferință,
pînă astăzi și de-acum înainte
singura legătură între noi și Tine.

TROIȚA

E.BUCUȚA

E vară, înainte de coasă, coasta-i plină
De flori, de stele-albastre, de globuri de lumină,
De deși bănuți de aur, de măzăriche albă,
De stropi de sînge, pîlcuri și salbă lîngă salbă.

Și, cînd ridici piciorul, din gheată parcă scuturi
De-atlaz ori catifele, cînd iuți, cînd leneși fluturi,
Și scotocite-n iarbă sau chiar în mierea cănii
De floare, sar cu zumzet lăcuste și gîngănii.

Ne ducem pe aproape, alături, umbre două,
Rotunde, plutitoare în jur, sclipind de rouă,
De parcă ni se-ncheagă pe creștete acèle
Mari discuri de văpaie ce le-am adus din stele.

Urcăm și, la răstimpuri, cînd poposim, în zare,
Mereu, tot altă dungă de piscuri ne răsare;
Și-n bietele mărgele, ce satu-n văi întinde,
Bisericuța numai diamantul și-l aprinde.

Atunci pe-un dîmb, supt codru, la o cărare, poate
Ce-au înecat-o floarea și ierburile toate,
Cu brațe ce mai poartă o ștearsă iconiță,
Stingheră, naltă, neagră, ne-ntîmpină-o troiță.

Și tu tresari la gîndul ce-i groaza mea de-acuma!
Mă chemi din ochi, tai iute la flori pe-acolo spuma,
Desfaci cutii, vopsele alegi, speli bine lemnul
Și-n Soare, liniștită, ți-asculți acum îndemnul.

Eu stau alături, caut cum pensula ta mută
Colori din tubulețe pe scîndura temută,
Și cum s-aleg prin sînge cununa grea cu spinii,
Cum, tălpile-n piroane, durerile luminii.

Furnici grăbite, șoareci de cîmp rod fără teamă
Merindele din traiste, dar nu-i mai luăm în seamă.
Se-ntinde umbra, crește și susurul de greieri,
Dar lumea de afară nu mai se-oglindă-n creieri.

Subțire ca o sîrmă de-argint stă luna nouă
Opaiț sus la Cruce pe brațele amîndouă,
Și cerul plînge-n taină o lacrimă fugară
Luceafăru-n adîncuri, cu foc de piatră rară.

Și cînd te dai deoparte, cu capul mic pe spate,
Și rîzi cu drag de toate nuanțele curate,
Eu, tremurînd pe-alături, abia mă uit, cu groază,
La trupul alb ce arde de-o nentreruptă rază.

Strîng tot ce-avem, pe tine te iau pe sus, în goană
Ne pierdem pe pripoane de tainica icoană.
Tu-ntorci întruna capul, răscrucile să numeri,
Și gîfîind prin noapte cu stelele pe umeri.

Căci sus, acolo-aproape de Cer, subt codru, 'n joacă,
L-am ridicat pe Domnul pe Cruce pe la toacă,
Și îl lăsarăm singur, în flori, pe culmi, să moară,
Pe lemn, și în piroane, de noi, a doua oară.

PSALM

E.BUCUȚA

Cînd erai în lumea ta
Nu știai ce e cuvîntul,
Ci o harfă doar cînta
Cînd intra prin coarde vîntul.

Un arhanghel potrivea
Glasul orelor, din cuie;
Fiecare cui o stea,
Coarda, foc de sori ce suie.

Psalm pornea prin ceruri plin,
Într-un vînt de aripi albe,
Și pe urmă-i, cristalin,
Și voi, îngeri, salbe, salbe.

SONETE CORINTIENE

I.PILLAT

Amarillis

Amurgul înfloreşte prin ramuri de măslin...
Fecioara Amarillis, cu trupul ca zăpada,
Zăreşte de pe munte Corintul alb, Hellada,
Ce-adoarme mîngîiată de golful cristalin.

Şi-a păstorit poporul de capre prin livada
Cosită, înflorită cu cimbru şi pelin.
Acum cînd o aşteaptă în vale iar ograda,
Îşi simte, fără vrere, de lacrimi ochiul plin.

Caci a băut, la şipot, din cofa ei aseară,
Din apa nencepută sub cer de primăvară,
Theocritos, poetul, de cer îndrăgostit...

Pe buza lui suspină distih nemuritor,
În pieptul ei mai plînge nemîngîiat de dor,
Şi visul de iubire rămîne despărţit.

BISERICA LUI HORIA

I.PILLAT

Mai stai visînd la munții ce șoimi și aur poartă?
Pe vale Arieșul șoptind îl mai auzi?
Pribeagă lîngă Argeș, vădană printre duzi,
Biserică pustie și fără brazi la poartă.

Cioplită din puterea molidului și din
Credința strămoșească legată-n bîrnă dură,
Ce meșter vechi, de țară, cu greaua lui secură
Ți-a hotărît altarul lui Horia destin?

În jurul tău cresc duzii cu fragedă verdeață
Și iarba crudă-ntinde la soare plase verzi,
Să prindă rîndunele de umbră. Tu îți pierzi
Deasupra lor, în frunze, clopotnița-ndrăzneață.

Pe morții tăi zadarnic îi mai aștepți, și nici
Un preot nu-ți mai cîntă, bătrîn, din psaltichie...
Dar azi, cu primăvara, cerească și pustie,
Slujești botez la granguri și nuntă la furnici.

CAPELA

I.PILLAT

De ce te-au dus, bunico, într-o chilie rece
Și te-au lăsat cu toții sub lespezi de cavou?
Cînd lunca e un cîntec și dealul un ecou
Crescînd mereu, pe vreme ce primăvara trece,

Cînd gîza cea mai mică din soare ia un strop
Și cînd lumina calcă prin aurite ganguri
În crîngul plin de cintezi, de mierle și de granguri...
Te-așteaptă iasomia și-albastrul heliotrop;

Albi, trandafirii-n floare întreabă toți de tine.
De ce nu vii ca-n vremuri, cu secatoru-n mîni?
Grădina te dorește de-atîtea săptămîni!
Dar nu mai vii... chiar ziua s-a stins... și noaptea vine.

O pulbere de lună albește pe livezi,
Și iar se face iarnă, ca-n ziua îngropării;
Florica ta se pierde în umbrele uitării,
Capela ta rămîne pe dealuri de zăpezi.

BISERICA DE ALTĂDATĂ

I.PILLAT

Biserică de altădată, ce ctitor mi te-a scos în cale
Cu zarzării din curtea veche și năpădită de urzici,
Sub coperiș lăsat pe-o rînă, la margine de mahalale,
Sub turnul mîngîiat în aripi de raze și de rîndunici...

Cu chipul șters în zugrăveală: Matei și Marcu, Ion și Luca,
Evangheliștii de pe vremuri, tuspatru, predică-n pustiu -
Amurgul doar și toamna, singuri, dau să pătrundă prin uluca
Grădinii Domnului, pe care azi credincioșii n-o mai știu...

Biserică de altădată, din nou primește să-ți calc pragul,
Ca-n noaptea primăverii mele cu zarzării-nfloriți pe cer.
În somnul veșnic bunu-ți preot de mult și-a lepădat toiagul,
Și întru Domnul odihnește bătrînul său paracliser.

Stau singur în amurg de toamnă azi, singur eu cu patimi multe,
Și nimeni nu mai toacă seara prin suflet și prin mahala,
Nu-i nimeni să se roage-n tindă, și taina nimeni s-o asculte,
Și la icoane să aprindă sfînt lîngă sfînt, stea lîngă stea.

SPRE SCHIT

I.PILLAT

Mesteacănii, în vînt, pe dealuri bat mătănii
La troița cu nori de aur învechit,
Poteca i-a lăsat pe marginea poienii,
Și împletind lumini da fuga pîn' la schit.

Egumenul bătrîn de pe pridvor privește
La apele din stînci scăpînd argintul viu,
La turma, sus pe plai, ce iarba-n flăcări paște,
La omul, în amurg, pornit la drum tîrziu.

Clopotnița de lemn pîndește peste curpeni,
Și clopotele vechi înalță glasuri mari,
Să cheme prin păduri, cu sufletul în cumpeni,
Pe călătorul stînd la crucea din hotar...

Dar drumul povîrnit la vale duce umbră
Cînd, pîlcuri, mieii albi pe culmi mai duc zăpezi -
De-acum e foșnet lung ce-a fost sclipiri de undă,
De-acum tu simți adînc ce nu mai poți să vezi.

MAICA ȘI PRUNCUL

I.PILLAT

În odaia scundă moare focu-n vatră,
Colo, pe firidă, pîlpîie opaiț.
Pe un drum de țară cîini zadarnic latră...
Nici un sfînt de noapte n-o să stea pe laviți.

Singură cu pruncul, singură cu focul
Cc-și desface-n umbră coada de păun,
Maica se gîndește, cumpănind norocul
Pruncului ce-ntinde mîna la ceaun.

Ochii lui albaștri cum e inu-n floare
Maica îi sărută, mîngîie bălai
Părul ca mătasea de porumb, și-o doare
Sufletul deodată năpădit de scai...

Lacrimi șterg în gene brațele cămeșii:
A venit țiganca de i-a dat cu ghiocu,
Și pe drum de munte au plecat lăieșii...
Dar Isus zîmbește blînd, urmîndu-și jocul.

BOCETUL

I.PILLAT

Fiul meu, copilul meu,
Mlada sufletului meu,
Haide, maică, să vorbim
La poartă de ţintirim,
Căci de-acum nu mai vorbim.
Tu eşti, ori e vîntu-n spini?
Bate vînt de miazănoapte,
Dragul mamei, zi-mi în şoapte,
Bate vînt de miazăzi,
Zi-i, măicuţă, pîn-e zi.
Zi-i ca-n vremuri, zi-i mereu,
Fiul meu, copilul meu.
Fiul meu, copilul meu,
Mlada sufletului meu,
Ce drum negru ţi-ai ales,
Nici pe deal şi nici pe şes,
Căci vezi, maică, te-au trimis,
Fără şea şi fără cal,
Pe sub şes şi pe sub deal.
Pe şuierul vîntului,
În fundul pămîntului,
Şi sub paza sfîntului,
Somnul greu să-l dormi mereu,
Fiul meu, copilul meu.

Fiul meu, copilul meu,
Mlada sufletului meu,
Moartea, moartea rea mai este,
Vine, hoaţa, iepureşte,
Pune mîna jos pe masă,
Şi ne face larg prin casă,
Pune mîna sus pe grindă,
Şi ne face larg în tindă,
Pune mîna şi pe scară,
Şi ne face larg pe-afară,
Goale sunt poienele,
Împînzite gencle,
Sub pămînt e somnul greu,
Fiul meu, copilul meu.

Fiul meu, copilul meu,
Mlada sufletului meu,
Nici o noapte nu-i amară
Ca moartea de primăvară,
Pe-nfrunzitul codrului,
Pe cîntatul cucului,
Pe ieşitul plugului,
Cînd vin berze albe-n ţară
Cu senin de primăvară
Şi cînd rîndunele zboară...
Scoală-te din somnul greu,
Fiul meu, copilul meu!

Fiul meu, copilul meu,
Mlada sufletului meu,
Roagă-te la săpători,
Groapa să ţi-o facă-n flori,
Uşa groapei de mătasă,
Ca să vii şi pe acasă,
Căci te duci pe altă lume,
Unde-i satul fără nume,
Unde nu cunoşti pe nime.
Dragul mamei, să vezi bine,
Căci ţi-e drumul lung şi greu,
Ca şi somnul tău de greu,
Fiul meu, copilul meu.

SEARĂ LA VORONEȚ
(poem într-un vers)

I.PILLAT

"La sfinți-n zugrăveală amurgu-ngenunchea."

PROLOG LA UN POEM PĂRĂSIT

I.PILLAT

În casa veche, părintească,
Stau iarăși, singur, la Miorcani,
Dă tot trecutul să m-oprească,
Dar vremea fuge ani de ani.
Ce am făcut - o, Doamne, spune -
Cu ziua mea, cu ziua ta?
Ca mîine sufletu-mi apune,
Și umbra morții va fi grea.
În miezul vieții mele, iată,
Smerit eu vreau să ctitoresc
Lăcaș de slavă-adevărată
În grai curat și cîmpenesc.
Știu bine, Doamne, n-o să vie
Să calce pragul ce-l visez
Decît puțini - e nerozie
În stihuri să mai crezi.
În ea tot cred cu-nverșunare!
Otravă dulce mi-a turnat,
Și boala sfîntă leac nu are...
De secetă a fost crăpat
Pămîntul lanurilor mele,
Și-acuma nori aduși de vînt
Revarsă ploaia-n picuri grele,
Sorbită lacom pe pămînt.
O, Doamne, îți adună norul
Și fulgeră în pieptul meu,
Îmi luminează drumul, dorul,
De-aicea pîn' la Dumnezeu.

Dă-mi graiul ce-l vorbesc ciobanii
Și cei ce merg cu plugu-n pas,
Dă-mi cîntecul ce-l spun tufanii
Cînd vîntu-n frunză le-a rămas.
Atît îți cer, și mai cer încă
- Eu, slab și păcătos zidar,
Să pot zidi un viers de stîncă -
Drept ajutor să-mi dai în dar
Tot ce-am iubit în ea năpraznic
De cînd întîi o am privit
Pe masa lumii ca un praznic
Dumnezeiesc și liniștit:
Întreaga țară pîn' la mare
Și pîn' la munții ei bătrîni -
Să-mi fie-n suflet vin și soare,
Să-mi fie pită caldă-n mîni!
De-acum cu seara lîngă lampă,
Cînd zilele în toamnă scad,
Cînd stă la geam ca într-o stampă
Pustiul parc cu foi ce cad,
Mi-oi duce vremea doar cu dînsul,
Cu Dinu Arbore megieș,
Și pomenindu-i păsul, plînsul,
Voi spune viața-i de răzeș.
Iar, cititorule de versuri,
Prietene neașteptat,
Ce crezi în bietele eresuri
Ce-n sufletu-mi au tremurat,
Eu te poftesc cu cinste multă
În casa mea să-ți iei cvartir -
Te-așează, bea tutun, ascultă
Cum leg povestea fir cu fir...

FLORII

V.VOICULESCU

Era o vreme dulce cu aburi pe zăvoaie
Și dangăte de clopot în turlele de fier,
Cîntau în prag cocoșii prevestitori a ploaie
Cu gîturile-ntinse spre apele din cer.

Pe măgurile negre cu poalele jilave
Mijea un fir de sate răznite de la drum,
Ieșeau pe brînci din iarnă cătunele buhave
Și își scoteau la soare căciulile de fum.

Departe pe pîrloage, bătenărind uitate,
Un pîlc de capre albe îngenunchea umil;
Suind spre grinduri, cîrduri de vite-ngîndurate
Pășeau ascultătoare de-un cîine și-un copil.

O pașnică tristețe punea fără de știre
În orice coș de piepturi un suflet ne-ncăput;
Lumina sta pe uliți, rîdea prin cimitire,
Dar se sfia să intre în casele de lut!

Pe Domnul primăverii îl aștepta pămîntul,
Isus venea cu iarba. Și sălciile-n vad
Din bumbi de muguri proaspeți își deschciau vestmîntul
Și-n cale ploconite i-l așterneau, plocad.

BISERICUȚĂ VECHE

I.ILIEȘIU

S-aude glas de rugăciune și sue-țară ca un val -
În satul meu e ruinată bisericuța de pe deal.

Nici clopotele nu mai cîntă, nici toaca-n turnul vechi de lemn,
Doar crucea stărue în zarea stralucitoare de îndemn.

Bătrîni cu capete plecate, cînd trec cu pasul legănat,
Își șterg o clipă ochii umezi și-și spun: Christos a înviat!

Copiii au ieșit la soare, dar chipul lor e ofilit,
Cuprinși de jalea ce-i umbrește, privesc mereu spre Răsărit.

Așteaptă parcă să sosească un sol iubit din alte țări,
Un sol ce rătăcește singur pe-ndepărtatele cărări.

Aleargă dorul, călătorul, spre frații care au plecat...
Jar mamele cu ochii tulburi își spun: Christos a înviat!

Cojiți de vreme și furtună pereții-abia mai dăinuesc,
Altarul, cu parfum de smirnă, a fost și este românesc.

Visează îngerii-n icoane îndurerați și lăcrimînd,
Iar sfinții vechi de la Nicula se tot întreabă: pînă cînd?...

L-AM VĂZUT PE ISUS

I.Th.ILEA

În Maramureș, sus
m'am întîlnit cu Isus.

Drum de piatră pe hotar,
stelele ne cad în dar.

Timpul duce gînduri mari,
pe la porți de opincari.

Străjuiesc opaițe mici
pentru țară de voinici.

Praf de pușcă sus în hău
pentru suflet de călău.

Primăvara pe colnic,
răului îi face dric.

Ogoarele de după hat
așteaptă grîu de semănat.

În Maramureș, sus
m'am întîlnit cu Isus.

TĂRII

V.VOICULESCU

Lipsesc atîția, dar nu plînge
Azi calea jertfei o-ncheem:
Deși schilozi, stropiți cu sînge,
Intrăm și noi în Bethleem.

Spre el țineau cutezătorii,
Mihai cu aprigu-i topuz,
Toți înainte-mergătorii
Și cei de-acum dela Oituz.

Nu plînge, morții tăi aflară
Căci vestea-n cer a răsunat,
Și-n rînd cu îngerii coboară
Să-ți vadă noul împărat.

Azi magii stelele-și închină
Și bucuroși ciobanii vin
Și ieslea-i plină de lumină
Din Tisa pînă la Hotin!

ROMANȚA MORȚII

I.MINULESCU

Răsună-n poarta veche trei lovituri
Ce par
Trei nențelese vorbe desprinse dintr-un vers...
Răsună-n poarta veche trei lovituri
Ce par
Trei nențelese versuri din noul calendar!...

Pe verdea balustradă a naltului balcon
Te pleci spre călătorul necunoscut ce bate,
În timp ce două brațe se-nalță spre balcon
Ca două negre umbre de turnuri crenelate.

Spre verdea balustradă a naltului balcon
Se-nalță două brațe;
Iar umbra lor pe zid
Se leagănă ca două chei negre, descîntate,
Cu care Vrăjitorii
Și Parcele
Deschid
Zăvoarele-ncleștate în porțile-ncuiate...

Pe verdea balustradă a naltului balcon
Te pleci spre călătorul necunoscut ce bate
Și-ntrebi:
- Cine-i acolo?
De unde vii?
Ce vrei?...
Dar vocea-ți la vederea demonicelor chei
Se stinge cu sfiala luminii pe-nnoptate...
- Cine-i acolo?
- Nimeni...
- De unde vii?
- Nu știu...
- Ce vrei?
- Nimic...

Și vocea ce-ți răspunde timidă, deși-ți pare
Că-i vocea ta,
Simți totuși că nu are
Nici zborul,
Nici căldura din vocea de om viu.
E vocea ta -
E vocea tăcerii ce cuprinde
Întreaga balustradă a naltului balcon,
Ca și o funerară făclie ce s-aprinde
În mîna unui rege
Și-n preajma unui tron.

Și-n timp ce-n poarta veche trei lovituri te cheamă
Ca trei refrenuri triste de cîntece uitate -
În timp ce-ai vrea să afli în poartă cine-ți bate -
Adormi, proptindu-ți fruntea pe cheile de-aramă
Păstrate-n negre turnuri de piatră, crenelate...

STROFE PENTRU CEL DE SUS

RUGA PENTRU ZIUA SCHIMBĂRII LA FAȚĂ

I.MINULESCU

Doamne!...
Lasă-mă să stau de vorbă cu tine,
Nu fi tată vitreg cu copilul tău,
Care n-a făcut în viață decît bine,
Și n-a fost plătit în schimb decît cu rău...

Lasă-mă să-ți spun că nu se poate
Să rămîi mereu așa cum ești,
Cînd puterea ta se-ntinde peste toate
Și cînd toate sunt așa precum voiești...

Lasă-mă să-ți spun c-alcătuirea
Celor ce le crezi fără prihană
A-nceput să răzvrătească omenirea,
Dornică de-o viață mai umană...

Fă să fie-așa precum se spune
C-ai fi vrut să fii cu lumea toată -
Rău cu cele rele,
Bun cu cele bune -
Fii măcar acum ce n-ai fost niciodată...

Fă să fie bine pentru bine
Și, la fel, frumos pentru frumos
Și să fim și noi la fel cu tine -
Cel-de-Sus la fel cu cei de jos.

RUGĂ PENTRU IERTAREA PĂCATELOR

I.MINULESCU

Știu că-s vinovat, Părinte...
Știu că vina mea e mare -
Vină fără de iertare;
Că-mi bat joc de cele sfinte
Și nesocotesc **Scriptura**
Cînd păcătuiesc de-a rîndul
Și cu fapta,
Și cu gîndul,
Și cu ochii,
Și cu gura...

Știu că-s vinovat, Părinte...
Dar cu mult mai vinovat
Este-acela care minte!...

Eu nu mint -
Eu sunt ca tine!...
Nu știu dacă-i rău sau bine,
Dar nu cer să fiu iertat,
Fiindcă tu trăiești în mine -
Și cum tu faci numai bine,
Ce fac eu la fel ca tine
Nu-i păcat...

RUGĂ PENTRU ULTIMA RUGĂ

I.MINULESCU

Dă-mi, Doamne, binecuvîntarea ta,
Să pot intra-n Ierusalim și eu, cîndva,
Ca și Cristos, călare pe măgar,
În înflorita lună-a lui florar!...

Dă-mi bucuria să mă văd trădat
Ca fiul tău...
De Iuda sărutat!
Și, ca să-mi pot îndepărta sfiala,
Dă-mi buzele Mariei din Magdala...

Cum nu sunt decît scribul cărturar,
Dă-mi, Doamne, spor la minte -
Nu lipsă la cîntar...
Ia-mi inima și-aruncă-mi-o la cîini,
Și-n locul ei dă-mi patru ochi
Și zece mîini ..

Dă-mi zborul rîndunicii peste mări,
Să-mi ducă scrisul dincolo de zări,
Și-n ciocnetul de cupe -
La betie -
Dă-mi darul să schimb vinu-n apă vie.

Dă-mi învierea morților din mine
Să-mi pot lega viața, prin ea, numai de tine -
Nu să-mi reneg stăpînul, ca Petre-n sărbători,
Cînd va cînta-n ogradă cocoșul de trei ori.

Iar dac-o fi să mor și eu, ucis
De cei care n-au înțeles încă ce-am scris,
Dă-mi, Doamne, binecuvîntarea ta,
Să pot muri, ca și Cristos, pe Golgota!...

A XI-A PORUNCĂ

I.MINULESCU

Ascultă, privește și taci!...
Ascultă, să-nveți să vorbești,
Privește, să-nveți să clădești
Și taci, să-nțelegi ce să faci...
Ascultă, privește și taci!

Cînd simți că păcatul te paște
Și glasul Sirenei te fură,
Tu pune-ți lacăt la gură
Și-mploră doar sfintele moaște -
Cînd simți că păcatul te paște!

Cînd simți că dușmanul te-nvinge,
Smulgîndu-ți din suflet credința,
Așteaptă-ți tăcut biruința
Și candela minții nu-ți stinge -
Cînd simți că dușmanul te-nvinge!
Cînd brațele-ncep să te doară!...

Cînd brațele-ncep să te doară,
De teamă să nu-mbătrînești,
Rămîi tot cel care ești -
Acecași piatră de moară -

Iar cînd cu ochii spre cer,
Te-ntrebi ce-ai putea să mai faci,
Ascultă, privește și taci!...
Din brațe fă-ți aripi de fier
Și zboară cu ele spre cer!...

DRUM CRUCIAL

I.MINULESCU

Pe scara sufletului meu
M-am întîlnit cu bunul Dumnezeu -
Eu coboram mîhnit din conștiința mea,
Iar el urca surîzător spre ea!...

Și ne-am oprit la jumătatea scării
Încrucișîndu-ne în clipa-ntîmpinării
Săgețile perechilor de ochi ca de-obicei -
Ah! ochii lui cum semănau cu ochii mei!

Pe scara sufletului meu
M-am întîlnit din nou cu Dumnezeu -
El cobora solemn din conștiința mea
Iar Eu urcam surîzător spre ea!...

RUGĂCIUNE

N.CRAINIC

Ca un miros suav de micșunea
Străbate-mi iar cu harul Tău, Iisuse,
Îngenuncherea inimii supuse,
Lumina mea și mîntuirea mea.

Cu simțurile sub zăvoare puse,
Deșert de lume te voi aștepta,
La mine intri în cămara Ta,
Lumina mea și dorul meu, Iisuse.

Tu, care vremuiești în omul dornic
Nemărginirea Ta de Dumnezeu,
Ca-ntr-o pădure sunetul de gornic,

Sau aurul în grunj de minereu,
Rămîi în mine să te simt statornic
Contemporanul sufletului meu.

CÎNTECUL POTIRULUI

N.CRAINIC

Cînd holda tăiată de seceri fu gata,
Bunicul și tata
Lăsară o chită de spice-n picioare
Legînd-o cucernic cu fir de cicoare;
Iar spicele-n soare sclipeau mătăsos
Să-nchipuie barba lui Domnu Cristos.

Cînd pîinea-n cuptor semăna cu arama,
Bunica și mama
Scoțînd-o sfielnic cu semnele crucii,
Purtau parcă moaște cinstite și lucii
Că pîinea, dînd abur cu dulce miros,
Părea că e fața lui Domnu Cristos.

Și iată potirul la gură te-aduce,
Iisuse Cristoase, Tu jertfă pe cruce,
Hrănește-mă, mamă de sfînt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin tine,
Tu, pîinea de-a pururi a neamului meu.

Din coarda de viță ce-nfășură crama
Bunica și mama
Mi-au rupt un ciorchine, spunîndu-mi povestea;
Copile, grăiră, broboanele-acestea
Sînt lacrimi de mamă vărsate prinos
La casnele Domnului nostru Cristos.

Apoi, cînd culesul de struguri fu gata,
Bunicul și tata
În joc de călcîie zdrobind nestemate
Ce lasă ca rana șiroaie-nspumate,
Copile, grăiră, e must sîngeros
Din inima Domnului nostru Cristos.

Și iată potirul la gură te-aduce,
Iisuse Cristoase, Tu jertfă pe cruce;

Adapă-mă, sevă de sfînt Dumnezeu.
Ca bobul în spice și mustu-n ciorchine
Ești totul în toate și toate prin tine,
Tu, vinul de-a pururi al neamului meu.

Podgorii bogate și lanuri mănoase,
Pămîntul acesta, Iisuse Cristoase,
E raiul în care ne-a vrut Dumnezeu.
Privește-te-n vie și vezi-te-n grîne
Și sîngeră-n struguri și frînge-te-n pîine,
Tu, viața de-a pururi a neamului meu.

RUGĂCIUNE

N.CRAINIC

În țara turmelor și-a pîinii
Visez o mînă de ciuperci;
Lăsați-mă în rînd cu cîinii,
La raiul unui blid de terci.

O, Milostivule, Tu care
Cu doi ciortani și cinci colaci
Făcuși un munte de mîncare
Și săturași pe cei săraci.

Repetă, Bunule, minunea
Și-ndestulează mii de guri;
Iar mie ascultă-mi rugăciunea:
Dă-mi coșul cu firimituri.

TERȚINE PATRIARHALE

N. CRAINIC

O casă - visul alb din anii duși -
Îmi pare că se pleacă rîzătoare
Pe-al Argeșului leneș lunecuș.

Albastru cer și cîmp bătut de soare,
Și rapița-nflorită-n luna Mai
Ce schimbă șesu-n mare de vîltoare...

Și de-ar fi fost să fii cum nu erai,
Uniți ca două versuri într-o rimă,
Prin tine eu, prin mine tu trăiai

Acolo-n casa albă și intimă,
Sub crengi încovoiate de belșug,
Ritmați de-adînca viață unanimă...

Cu gînduri ca albinele ce fug
Și fericirea noastră - strop de miere -
Din inima cîmpiilor o sug...

Cu nopți păienjenite, de veghere,
În care tu să țesi din borangic
Ștergare fine ca o adiere

Să-mbraci icoana vreunui mucenic
Cum mama mea făcea odinioară
Cînd eu eram neștiutor și mic

Și călători, trudiți pe drum de țară,
La noi să poposească, rînd pe rînd
Să guste vorba ta familiară.

Zăvozii noștri să-i privească blînd
Cu ochii umeziți de duioșie
Și-n praf, printre drumeți, amestecînd

Dumnezeiasca lor epifanie,
Ca-n vechile balade ciobănești
Sîn-Petru cu Moș-Dumnezeu să vie.

Și tu, la fel de bună, să-i cinstești
Cu miere și cu azimă bălană
Ca pe-orișicare oaspeți omenești.

Iar ei, cu stropi scînteietori pe geană,
Să rîdă dulce-n barbă - oarecum
De neștiința noastră pămînteană.

Și sub amurg să plece iar la drum...
Din zări adînci, solarul jerăgai
Să-i tăinuie-ntr-o glorie de fum...

O, de-ar fi fost să fii cum nu erai...

ULTIMA RUGĂCIUNE

V.VOICULESCU

Simt frînghiile cărnii grăbit cum se dezleagă,
Cătușele de oase slăbesc... Și mă desferic...
Lumina nu-mi ajunge: vreau alta nouă-ntreagă,
Sfîrșesc de-acum popasul în lava mea pribeagă,
Aștept eliberarea din strimpt și întuneric...

La marea sărbătoare, curînd, a morții mele,
Pe lîngă albul înger cu aripa de gheață,
Te rog adînc, o, Doamne, în clipele acele,
Chezaș al meu la Ceruri, pentru eterna viață,
Cu sfîntul trup și sînge să fii și tu de față!

RUGĂCIUNEA

V.VOICULESCU

Nu tai piatră să-ți ridic minune
Îți cioplesc un templu din plăpînd:
Sus pe limpezi stîlpi de rugăciune
Bolți de dor sub turle mari de gînd.

Crug încremenit. De ce m-aș teme?
Către tine trece-un singur vad
Doar un pas afară din tărîm și vreme
Și-n prăpăstiile liniștilor cad.

Din cățuia gurii stinse piere
Adierea unui fum de grai.
Calc pe marginile sufletului.. sfere
De tăcere, pîrtii către rai...

Inima cu sînge-n amurgire
A rămas pe-un țărm fără talaz
Și pornesc prin vasta mea neștire
Să te caut cu antene de extaz.

AȘA ZICE DOMNUL
V.VOICULESCU

Pînă nu vă veți înțelege cu Dreptatea
Și cu Adevărul nu veți face Pace
Nu se vor întemeia sufletele voastre,
Ci mereu cu ele mă voi război;

Ca pe niște cuiburi de jivini spurcate,
Pînă nu vă veți înfrăți cu Mila
Și cu Dragostea nu veți face legămînt
Pururea pre voi vă stîrpesc:

Că nu spre fără de legi Eu însumi v-am zămislit,
Nici pentru minciună v-am dat sufletul meu,
Vărsătorilor de sînge, zice Domnul,

Ci ca lumea s-o împărtășesc cu Frumusețea,
Cu Bunătatea să o mîngîi
Și pre voi în lumina mea sădindu-vă,

Cu Iubirea să o încununez.

L-AM LĂSAT DE-A TRECUT
V.VOICULESCU

L-am cunoscut de cum l-am zărit:
Trimis înadins de soartă,
Mi-a trecut pe la poartă
Și nu s-a oprit.
Era cu părul ca aurora,
Aripile, cu pene de lumină,
Lînced le tîra la picioarele tuturora,
Prin pulbere și tină.
Suia din prăpăstii? Cobora din stînci?
Acoperit de mister,

Cădeau peste el umbre mari și-adînci,
Ca peste toți cei ce vin din cer.
Nu purta sabie, n-avea-n mînă crinul,
Rătăcind pe stradă,
Și-a aruncat doar ochii la mine-n ogradă,
Unde năpădise cucuta și pelinul.
Stam pe prispă, halucinat:
M-a văzut... nu m-a văzut?
Că nu mi-a luat aminte...
Era așa de abătut,
Că n-am mișcat, n-am strigat,
L-am lăsat de-a trecut înainte.

ÎNGERUL DIN ODAIE

V.VOICULESCU

Cine nu mă iartă
C-am îndrăznit?
Îngerul de la poartă
Nu m-a oprit;

Îngerul de la trepte
Nu s-a uitat.
Albe și drepte
Trepte-am urcat;

Îngerul de la ușă
S-a dat la o parte...
Doamne, ce cătușă
Ne mai desparte?

Am intrat în odaie,
Ferestrele deschise:
Fata cea bălaie
(Îngerul din odaie)
Mi-ntinsese mîna și murise.

ÎN PĂDURILE CU GÎNDURI

V.VOICULESCU

Se lasă fumul vremii, greu, gros, înecăcios...
... Călcate, jefuite de toamna ce le-a ros,
Pădurile de gînduri îngălbenite tac,
Ici-colo, fără voie, suspină un copac
Cînd, ultima-n cuibarul frunzișului ucis,
O frunză se desprinde din creanga unui vis,
Cercînd ușor să zboare și-n urmă pică lin
Pe mlaștinile minții cu ape de venin.
Dar apele atinse se zvîrcolesc sub ea,

O piatră detunată n-ar fi căzut mai grea.
Arar prin codrii negri mai scapără lumină:
Sînt ochi aprinși de fiare, colți lucii de jivină,
Ce, singure, uitatul domeniu mai străbat.
Căci poftele-s la pîndă și urile se bat
Pe unde altădată, temut de vînători,
Vrăjitul Cerb de aur păștea culcat în flori.
Pe negre guri de peșteri el azi s-a mistuit,
Albinele simțirii de foame au murit
Pe fagurii vieții, mîncați de urși greoi,
Iar stupii amintirii, prădați, se surpă goi
În scorburile unde bureți miroase-a stîrf,
Și umbra copleșește copacii pînă-n vîrf;
Mormanele de vreascuri, înăbușind mustrări,
În codrii răi de gînduri au șters orice cărări...
...Pădurile de gînduri pe clipa vieții tac.
Nu se clintește-n ele o creangă de copac,
Privind, în pragul serii de nori avani răpus,
Un soare fără raze ce scapătă-n apus
Și-nchide, rece, ochii, zîmbind nepăsător...
...E noapte. Cerul moare de somn deasupra lor
Și cugetele, negre pe zările pustii,
Alcătuiesc acuma un codru de stafii,
Cu oasele întinse, prin nori, mai sus de cer.
Tu, Doamne, știi că-i bine și-i drept ceea ce-ți cer,
Nu zăbovi la ruga uscatelor păduri:
Trimite-un pîlc de îngeri, în spate cu securi!

DUREREA

V. VOICULESCU

Oprită să urce în ceruri vreodată,
Durerea n-are aripi, să-și facă vînt,
Ci calcă, peste lespezi încovoiată,
Înger pururi încătușat de pămînt.

În ochii ei lucește, încă neînțeleasă,
Lumina, semnul lui izbăvitor,
Și a pus-o mai presus, crăiasă
Și pildă, îngerilor tuturor.

Adîncu-i glas n-ajunge la stele...
Brațele-i vîntură cenușă și lut,
Presărîndu-le peste răni grele.
Dar Domnul a ales-o de la-nceput.

Ea nu știe... Dar cînd somnul o doboară,
În miezul nopții și-al tăcerii,
Marii îngeri pe pămînt coboară
Și se pleacă de sărută picioarele durerii.

LUMINĂTORUL
V. VOICULESCU

Am fost ca nerodul din poveste
Ce căra soarele cu oborocul
În casa-i fără uși, fără ferestre...
Și-și blestema întunericul și nenorocul.
Ieșeam cu ciubărele minții, goale, afară,
În lumină și pără,
Și cînd mi se părea că sînt pline,
Intram, răsturnîndu-le-n mine.
Așa ani de-a rîndul
M-am canonit să car lumina cu gîndul...
Atunci ai trimis îngerul tău să-mi arate
Izvorul luminii adevărate:
El a luat în mîini securea durerii
Și-a izbit năprasnic, fără milă, pereții.
Au curs cărămizi și moloz puzderii,
S-a zguduit din temelii clădirea vieții,
Au curs lacrimi multe și suspine,
Dar prin spărtura făcută-n mine,
Ca printr-un ochi de geam în zidul greu,
Soarele a năvălit înlăuntrul meu.
Și cu el odată,
Lumea toată...
Îngerul luminător a zburat aiurea,
Lăsîndu-și înfiptă securea;
Cocioaba sufletului de-atuncea însă-i plină
De soare, de slavă și de lumină.

RUGĂ

Otilia CAZIMIR

În înserarea prea devreme,
Un clopot blînd și ostenit
A început domol să cheme.
S-adună pototlit norodul,
Și-n întuneric pîlpîind,
Lumînările se aprind
Și-mbracă-n palida mătasă
Bisericuța cuvioasă
Din vremea Ducăi-Voevodul.
Oprită-n liniștea stradejii
În umbra plopilor înalți
Ascult cîntările de psalți
Și glasul sfintei Evanghelii.
Ascult... și mîna mea-n neștire
S-a ridicat în dreptul frunții...
Ca o ușoară plăsmuire,
În fum albastru și subțire
Se risipesc, pe zare, munții...
Și-n mîna mea, și-n gîndul meu,
Toți morții care dorm în mine
Încep deodată să se-nchine,
Smeriți și triști, lui Dumnezeu.

MAMA

V.MILITARU

A venit aseară mama, din cătunu-i de departe,
Să mai vadă pe fecioru-i, - astăzi "Domn cu multă carte"!

A bătut sfios la ușă, grabnic i-am ieșit în prag;
Ni s-a umezit privirea de iubire și de drag.
Sărutîndu-i mîna dreaptă, ea m-a strîns la piept, duioasă,
Și-ntrebînd-o, cîte-toate, am intrat apoi în casă.

Înlăuntrul casei mele, cîtă brumă-am adunat,
Dă prilej bietei bătrîne să se creadă-ntr-un palat.
Nu-ndrăznește nici să intre, cu opincile-n picioare,
Și cu multă grijă calcă doar pe-alături de covoare!

Eu o-ndemn să nu ia seamă și să calce drept, în lege,
Că doar e la fii-su-n casă, nu e-n casa vreunui rege,
Și de-abia o fac să șadă pe-un divan cu scoarță nouă...
"Mi-era dor de tine maică... Ți-am adus vreo zece ouă,
Nițel unt, iar colea-n traistă, niște nuci, vreo două sute"...
Și cu ochii plini de lacrimi, prinde iar să mă sărute:
"- Poate mor, că sînt bătrînă și-a prins dorul să mă-ndrume
Să-mi mai văd o dată, maică, ce mi-e azi mai drag pe lume!
Caierul mi-i pe sfîrșite... mîine poate-și curmă firul
Și-ntre patru blăni de scînduri să mă cheme cimitirul...
Jale mi-e de voi, mămucă, dar visez chiar și deșteaptă,
Cum pe-o margine de groapă, bietul taică-tu m-așteaptă...
Tu, odorul mamii,-n urmă, să te-aduni cu frații-acasă,
Și să-mparți agonisirea după urma lui rămasă:
Lui Codin să-i dai pămîntul de la moară și cu via,
Vaca și-un pogon din luncă, maică, să le ia Maria;
Lui Mituș să-i dai zăvoiul de răchiți dintre pîraie;
Carul, boii și cu plugul să le dai lui Niculaie,
Iară tu, ca mai cu stare decît frații zișI pe nume, -
Să iei casa-n care ție ți-a fost dat să vii pe lume...
Cînd și cînd în miezul verii, sau de Paști, să vadă satul
Cum îmi vine, ca-n toți anii, la căsuța mea băiatul
Și-avînd tihnă și odihnă - la venire sau plecare -
S-aprindeți la groapa maichii, cîte-un pai de lumînare"...
. . . . . .
A tăcut apoi bătrîna și-a plîns mult cu lacrimi grele,
Ce curgîndu-i lin în poală, se-ntîlneau cu ale mele.

ICOANA SCUMPĂ

V.MILITARU

Și cu cît mă poartă gîndul
Peste vremuri înapoi,
Tot mai sfîntă văd icoana
Unui car cu patru boi.

Uite-i cît de-ncet coboară
Încărcat cu galbeni snopi,
Pe drumeagul de pe luncă,
Străjuit de-un șir de plopi...

Scîrțîie din osii carul,
Iar în snopii lui de grîu
Stă proptit în furcă tata,
Îngropat pînă la brîu.

S-opintesc în jug plăvanii
Și din colbul de pe drum,
Pe sub car și pe de lături,
Se ridică nori de fum...

Și-acum iată-l, trece-agale
Pe oglinda din pîrîu;
Viu răsfrînge fundul apei
Și plăvani, și car, și grîu...

Și-ntr-un lan înalt de mături
Vîntul sfîșie prin foi...
Ce n-aș da să-ți fiu pe-alături,
Car frumos cu patru boi!...

MASA TĂCERII

Z.STANCU

M-am uitat az-noapte pe cer,
La steaua mea m-am uitat,
Clipea obosită din pleoape.
M-a văzut și ea, m-a chemat.
Vino, hai vino, mi-a strigat,
Vino la mine cît mai aproape.

Întîi m-am dezbrăcat de veșminte,
Dar n-am devenit mai ușor.
Mi-e greu, i-am răspuns, tare greu,
Nu mai am putere să zbor.
Steaua a tăcut un timp îndelung
Eu am privit-o adînc și-ndelung
Pînă am obosit am privit-o,
Și-am înțeles ce era de înțeles.

Era vară, o vară deplină.
Toate fructele erau coapte.
Mă îmbătau cu miresmele lor
Toate cu mireazma lor mă-mbătau
Dar mai ales grîul copt mă-mbăta.
Galbenul grîu de aur era,
Grîu. Miros de grîu și de pîine coaptă.
Noapte fumurie era, fumurie.
Am privit steaua ce din ochi mă chema,
Mă chema din ochi fără o șoaptă.

Mi-am lăsat trupul să doarmă în lan,
Să doarmă în lan l-am lăsat,
Era obosit și de ani schilodit, urîțit.
Bătrîn era, bătrîn, tare bătrîn,
Un șarpe verde s-a tupilat
Și în sîn i-a intrat.

Cîte bătălii dădusem alături!...
Prin cîte vijelii și vîltori nu trecusem!...
Acum dormea liniștit în lanul de grîu,
Dormea liniștit, nimic nu știa,
Nimic nu știa și nimic nu-l durea.

Îl priveam și mereu îl priveam,
Mila venea și-mi aducea lacrimi,
Cîte făptuisem noi amîndoi!...
Și-acum îl părăsisem într-un lan,
Într-un lan de grîu copt îl lăsam,
Cu vietățile pămîntului îl lăsam.

Era o noapte de vară cu lună,
Nimic nu e mai frumos pe lume
Decît o noapte de vară cu lună
Luminînd un lan de grîu copt.
Vino, mi-a strigat iarăși steaua de sus,
Vino să mergem amîndoi,
Sîntem așteptați la Masa Tăcerii,
Nu mai întîrzia pe acolo,
Destul ai umblat și destule-ai văzut.

Celelalte stele clipeau liniștit.
Steaua mea devenea tot mai palidă,
Se aștepta să cadă în noapte. Să ardă.
M-am mai uitat odată la cel ce fusesem.
Trupul tot m-a durut, deși n-aveam trup.
Inima m-a durut, deși nu mai aveam inimă,
Ochii m-au durut, deși n-aveam ochi.
Vedeam totuși, auzeam totuși.
Acum o să zbor mi-am zis, și am zburat.
Cu gîndul am zburat și am ajuns
Acolo unde eram așteptat
La Masa de zăpadă a Tăcerii.

PARTEA A IV-A

"Totdeauna lucrul tău
Să-l începi cu Dumnezeu..."

Capitolul I

RUGĂCIUNI

SFAT BUN

Totdeauna lucrul tău
Să-l începi cu Dumnezeu;
Unde-i El cu darul Său,
Nici un lucru nu e greu.

RUGĂCIUNE LA INTRAREA ÎN CLASĂ

Doamne, Doamne, Ceresc Tată,
Noi pe Tine Te rugăm;
Luminează-a noastră minte
Lucruri bune să-nvățăm.

Că Tu ești Stăpînul lumii
Și al nostru Tată ești,
Toate lucrurile bune
Tu, Doamne, le împlinești

Mărire Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh. Acum, și pururea, și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE LA ÎNCEPUTUL LECȚIILOR

Doamne, Doamne, Ceresc Tată,
Noi pe tine te rugăm,
Luminează-a noastră minte,
Lucruri bune să-nvățăm.

Că Tu ești stăpînul lumii
Și al nostru Tată ești,
Și pe toate cele bune
Numai Tu le împlinești!
Amin.

RUGĂCIUNE LA IEȘIREA DIN CLASĂ

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

Toți cu inima curată,
Ție, Doamne-Ți mulțumim,
Tu, cu darul Tău, Prea Sfinte,
Ne-ajuți oameni buni să fim.

De greșeli să ne ferim,
Țara noastră s-o iubim,
Ție, fii iubiți să-Ți fim.
Ție, Doamne-Ți mulțumim!

RUGĂCIUNEA DE DIMINEAȚĂ

Doamne, noaptea a trecut
Și noi liniște-am avut;
Al tău înger prea iubit
Cu-ngrijire ne-a păzit.
Ajută-ne, Doamne, iară,
Să lucrăm pînă diseară;
Voia Ta s-o împlinim,
Fiii Tăi iubiți să fim.

RUGĂCIUNEA DE SEARĂ

Doamne, ziua s-a sfîrșit,
Noaptea iarăși a venit.
Peste zi ne-ai ajutat,
De-am lucrat și-am învățat.

Ajută-ne, Doamne sfinte,
Și de acuma înainte,
Zi de zi să tot sporim,
Oameni de treabă să fim.

RUGĂCIUNE DE SEARĂ

Doamne, cît este de bine,
Cînd e mama lîngă mine;
Doamne cît este de rău,
Cînd nu văd pe tatăl meu.
Tata, mama mă iubesc
Și de mine îngrijesc;

Ține-i, Doamne îndurate,
La mulți ani cu sănătate;
Fă-le parte de tot bine
Să aibă grijă de mine!
Amin.

ÎNGERELUL

Înger, îngerelul meu,
Ce mi te-a dat Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine
Și mă-nvață-a face bine.
Eu sînt mic, tu fă-mă mare,
Eu sînt slab, tu fă-mă tare,
În tot locul mă-nsoțește
Și de rele mă păzește.
Doamne, îngereii Tăi,
Fie păzitorii mei.

CĂTRE ÎNGERUL PĂZITOR

Înger, îngerașul meu,
Ce mi te-a dat Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine
Și mă-nvață să fac bine.

Eu sînt mic, tu fă-mă mare;
Eu sînt slab, tu fă-mă tare;
În tot locul mă-nsoțește
Și de rele mă ferește.

Doamne, îngerașii Tăi
Fie păzitorii mei
Și în ziuă, și în noapte
Pînă-n ceasul cel de moarte.
Amin.

RUGĂCIUNEA "TATĂL NOSTRU"

Tatăl nostru, carele ești în ceruri, sfințească-se numele Tău.
Vie împărăția Ta.
Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt.
Pîinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi,
Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum iertăm și noi greșiților noștri.
Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne mîntuiește de cel rău.
Amin!

CREZUL
SAU SIMBOLUL CREDINȚEI

Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atottiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor.

Și într-Unul Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Carele din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl, prin Carele toate s-au făcut.

Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara, și S-a făcut om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat.

Și a înviat a treia zi, după Scripturi.

Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfîrșit.

Și întru Duhul Sfînt, Domnul de viață Făcătorul, Carele de la Tatăl purcede, Cela ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Carele a grăit prin prooroci.

Întru una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică.

Mărturisesc un Botez, întru iertarea păcatelor.

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să fie.

Amin.

PUTERNICUL DUMNEZEU

Ioan STROIA

Cine florile înflorește
Și grădina o-nrodește?
Cine codrii înverzește
Și pe paseri le hrănește?
Cine-i tată la orfani?
Cine-ajută pe sărmani?

E chiar Dumnezeu prea sfîntul
Cel ce a făcut pămîntul,
Soare cald, lună și stele,
Și mi-a dat zilele mele.
În veci fie preamărit,
Cel ce toate le-a zidit!

DUMINECA

IEREMOVICI-DUBĂU

Dumnezeu a cuvîntat:
Șapte zile eu v-am dat,
Șase zile să lucrați,
Traiul să vi-l cîștigați;
Iar a șaptea-i ziua Mea,
Sfîntă voi o veți ținea!

Dumnezeu ce-a cuvîntat,
De noi toți va fi urmat.

COPILUL CĂTRE PĂRINȚI

Gh. BOIERIU și CODREA

Buni părinți, voi cu iubire
De-a mea creștere-ngrijiți.
Pentru a mea fericire
Tot ce-aveți cu drag jertfiți.
Azi sînt mic, azi n-am putere,
Truda să v-o răsplătesc
Dar spre-a voastră mîngîiere
Eu învăț și mă silesc
Iar apoi cînd voi fi mare
Și la minte luminat,
Spre a voastră ușurare
Voi lucra neîncetat.

Capitolul II

"CEL ÎNVĂȚAT ÎNȚELEPT VA FI..."

FERICIRILE

1. Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor.
2. Fericiți cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia.
3. Fericiți cei blînzi, că aceia vor moșteni pămîntul.
4. Fericiți cei ce flămînzesc și însetoșează de dreptate, că aceia se vor sătura.
5. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.
6. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.
7. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.
8. Fericiți cei prigoniți pentru dreptate că a lor este împărăția cerurilor.
9. Fericiți veți fi cînd vă vor ocărî și vă vor goni și vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minținд pentru mine. Bucurați-vă și vă veseliți, căci plata voastră multă este în ceruri.

CELE 7 TAINE

1. Botezul
2. Mir - ungerea
3. Pocăința
4. Sfînta Împărtășanie
5. Preoția
6. Cununia
7. Maslul

TABLELE LEGII SAU DECALOGUL

1. Eu sînt Domnul Dumnezeul tău: să nu ai alți Dumnezei afară de mine!
2. Să nu-ți faci chip cioplit, nici altă asemănare și să nu te închini lor!
3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert!
4. Adu-ți aminte de ziua odihnei și o sfințește pe ea prin fapte bune!
5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să ai zile bune și să trăiești mulți ani pe pămînt!
6. Să nu ucizi!
7. Să nu trăiești în fărădelegi!
8. Să nu furi!
9. Să nu juri strîmb asupra aproapelui!
10. Să nu poftești nimic din cele ce sînt ale aproapelui tău!

DIN "PILDELE" LUI SOLOMON

1. Fiul înțelept înveselește pe tatăl său, iar fiul nebun întristează pe mama sa.
2. Cel învățat înțelept va fi și cel neînvățat slugă-l va avea.
3. Mai ales este numele bun, decît bogăția multă.
4. Cel ce face bine, caută dar bun; iar cel ce caută rele, relele-l vor ajunge.
5. Cel ce rîde de sărac, mînie pe cel ce l-a făcut pe el; iar cel ce-l miluiește, se va milui.
6. Cel ce sapă groapa altuia, va cădea el într-însa, și cel ce prăvălește piatra peste altul, peste el se va prăvăli.

VERSETE DIN BIBLIE

Căutați pe Domnul cît îl puteți găsi, strigați către dînsul cît este aproape de voi! (Isaia 55:6)

Cerurile spun slavă lui Dumnezeu și facerea mîinilor lui o vestește tăria! (Psalmul 18:1)

Către Domnul am strigat cînd m-am necăjit și m-a auzit (Psalmul 119:1)

Cunoaște, dar, astăzi și ține minte că Domnul Dumnezeul tău este Dumnezeu în cer, sus, și pe pământ, jos, și nu mai este altul afară de el (Deuteronomul 4:39)

Poate omul să se ascundă în loc tainic, unde să nu-l văd eu, zice Domnul? Au nu umplu eu cerul și pământul, zice Domnul? (Ieremia 23:24)

Laudă, suflete al meu, pe Domnul! (Psalmul 145:1)

"Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de mărirea lui!" (Isaia 6:3)

"Să fie numele lui Dumnezeu binecuvîntat din veac și pînă în veac, că a lui este înțelepciunea și puterea!" (Daniel 2:20)

La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul (Facerea 1:1)

Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie. (Facerea 1:27)

Mari și minunate sînt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule! Drepte și adevărate sînt căile Tale, Împărate al neamurilor. (Apocalipsa 15)

Ci nelegiuirile voastre au pus despărțire între voi și Dumnezeul vostru și păcatele voastre l-au făcut să-și ascundă fața ca să nu vă audă. (Isaia 59:2)

Toți umblăm rătăciți ca niște oi, fiecare pe calea noastră. (Isaia 53:6)

Nu te înspăimînta de ei, că Domnul Dumnezeul tău, cel din mijlocul tău, este Dumnezeu mare și minunat. (Deuteronomul 7:21)

Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta. (Deuteronomul 6:5)

Făclie picioarelor mele este legea ta și lumină cărărilor mele. (Psalmul 118:105)

Pentru că plata păcătosului este moartea, iar harul lui Dumnezeu: viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru. (Romani 6:23)

Al Domnului este pământul și plinirea lui; lumea și cei ce locuiesc în ea (Psalmul 23:1)

Și știm că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, celor care sînt chemați după voia Lui. (Romani 8:28)

Că îngerilor săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile ţale (Psalmul 90:11)

Veseli-mă-voi și mă voi bucura de tine; cînta-voi numele tău, Preaînalte. (Psalmul 9:2)

Căci cunoașteți harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogățiți. (11 Corinteni 8:9)

S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-se pînă la moarte - și încă moarte de cruce. (Filipeni 2:8)

Știm iarăși că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat nouă pricepere, ca să cunoaștem pe Dumnezeul cel adevărat; și noi sîntem în Dumnezeul cel adevărat, adică întru Fiul Său Iisus Hristos. Acesta este adevăratul Dumnezeu și viața cea de veci. (1 Ioan 5:20)

Cine este, oare, Acesta, că și vîntul și marea ascultă de El? (Marcu 4:41)

Și apropiindu-se Iisus, le-a vorbit lor, zicînd: Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. (Matei 28:18)

Fericiți cărora s-au iertat fărădelegile și cărora s-au acoperit păcatele. (Psalmul 31:1)

Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale. (Matei 16:27)

Și că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi. (1 Corinteni 15:4)

Și cel ce sînt viu. Am fost mort, și, iată, sînt viu, în vecii vecilor, și am cheile morții și ale iadului. (Apocalipsa 1:18)

Învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sînt în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului. Amin. (Matei 28:20)

Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decît pe oameni. (Fapte 5:29)

Pune-voi înlăuntrul vostru duhul meu și voi face ca să umblați după legile mele și să păziți și să urmați rînduielile mele. (Iezechiel 36:27)

Căci cîți sînt mînați de Duhul lui Dumnezeu sînt fii ai lui Dumnezeu. (Romani 8:14)

Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea. (1 Ioan 1:9)

Crede în Domnul Iisus și te vei mîntui tu și casa ta. (Fapte 16:31)

Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi. (1 Ioan 1:8)

Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. (Matei 7:7)

În rodul duhului este dragoste, bucurie, pace, îndelungărăbdare, bunătate, facere de bine, credință. (Galateni 5:22)

Tatăl nostru Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău; Vie împărăția Ta; facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt. Pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi; Și

iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri; Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin! (Matei 6:9-13)

Vreau deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridi mîini sfinte, fără de mînie şi fără şovăire. (1 Timotei 2:8)

Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului. (Iacov 5:16)

Iar Dumnezeul meu va împlini toată lipsa voastră după bogăţia Sa, cu slavă, întru Hristos Iisus. (Filipeni 4:19)

Atunci vei afla desfătarea ta în Domnul. (Isaia 58:14)

Drept aceea, mergînd, învăţaţi toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. (Matei 28:19)

Că unde sînt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sînt şi Eu în mijlocul lor. (Matei 18:20)

Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi; aceasta să faceţi spre pomenirea Mea. (Luca 22:19)

Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. (Filipeni 2:11)

Căci noi ai lui Dumnezeu împreună lucrători sîntem; voi sînteţi ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. (Corinteni 3:9)

Iată, vin curînd şi plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui. (Apocalipsa 22:12)

Capitolul III

IDEI TRĂITE

"Cuvîntul e magic;
omul rostește fiecare vorbă cu altă inimă"

VASILE PÂRVAN

Fiecare gînd nou trebuie altoit pe unul înrudit, mai vechi.

Putința de a trăi noi înșine în sufletul altuia e singura adevărată valoare omenească.

Fără bunătate și iubire, fără încredere și fără visuri nu e viață omenească, ci e un chin zadarnic ca al geniilor căzute din paradis în infern.

Nu biruința e frumoasă, nu biruința e sublimă, ci drumul pînă la dînsa.

Unde nu e viață spirituală nu e istorie.

Bărbatul e, **înainte de orice,** fiul femeii.

Tot ce e gînd singuratic, chin tainic, pătimire a omului desfăcut de semenii lui, nu poate interesa pe nimeni.

PAUL ZARIFOPOL

Sînt figuri, și figurile trăiesc vieți; sînt mutre și mutrele n-au vieți, au numai cariere.

Înaintașii nu sînt modele de copiat, ci puncte de plecare pentru creația nouă.

Cuvîntul e magic; omul rostește fiecare vorbă cu altă inimă.

GARABET IBRĂILEANU

Fericirea este plăcerea sufletului.

Mila, cînd nu e însoțită de o iubire infinită, e mai ofensatoare decît disprețul.

Numai naturile grosolane nu roșesc de nici o idee care le vine în cap.

De cele mai multe ori n-o iubești pentru că are calități, ci are calități pentru că o iubești.

Inteligenții se împart în două: buni și răi. Proștii se împart în una: răi.

Prin sentimente, oricare: bune sau rele, atîrni de oameni. Prin inteligență îi domini.

A îmbătrîni este a vedea murind mereu în jurul tău pe ai tăi.

OCTAVIAN GOGA

Natura ne-a făcut o mare nedreptate cînd ne silește să cheltuim în copilărie toată comoara noastră de lacrimi. Trebuia să ne grijească plînsul pentru zilele de mai tîrziu - cînd vin adevăratele dureri...

Sufletul e un țintirim - amintirile, movile de pe-a căror cruce vremea șterge numele...

Sufletele cari nu-și spovedesc tainele niciodată... sînt ca odăile cu ferestrele închise cari nu se aerisesc.

Sîntem tributarii morții... Fiecare ceas, fiecare clipă ne cere o fărămitură de viață. Așa ne topim pe nesimțite... Soarele cu apusul lui de purpură e roșit din sîngele nostru.

Morții sînt rădăcinile unui neam. Din fiecare se desprinde o fibră de viață. A rechema umbra morților, a o invoca în

fața prezentului, nu e numai un act de pietate, e mai mult: e o răscolire a energiilor postume, o rezumare, o reculegere și o revizuire a lor.

NICOLAE IORGA

Veselia omului e ca mirosul florilor: ea nu se înalță din sufletele vestede.

Moartea nu ne privește pe noi, ci pe acea putere care o dă. Noi n-o putem face așa sau altfel în esența ei. Pe noi ne privește viața, căci noi o creăm din zilele ce ni se dau.

Nu e mare opera unde e mult material, ci aceea unde e mult suflet.

Înțelepciunea e a ta numai cînd o dai altuia; altfel ea este numai în tine.

Vai de acel care ține minte pedeapsa și uită greșeala.

Cea mai mare minune e să crezi că poți face una. Restul e foarte ușor.

Cuvinte goale - nori ce trec fără să lase ploaie.

Lumea se întemeiază pe dreptate, capătă căldura iubirii și se luminează prin conștiință.

Amintirea suferințelor tale păstreaz-o bine: e comoara cea mai scump plătită.

Sfinții sînt mai ales pentru acei ce au nevoie de dînșii.

Toate zilele-ți vin înainte cu daruri, pe care de cele mai multe ori nu știi să le culegi.

Șarpele e odios nu pentru că mușcă, ci pentru că se ascunde ca să muște.

În cetatea dreptății tale poți fi ucis; învins însă, nu.

Sufletul nu ți-l da decît cui îți dă sufletul lui. Altfel tu rămîi fără nimic.

Cînd lauzi, nu dai nimic: recunoști.

Gîndul morții să-ți slujească în orice clipă pentru a înțelege prețul vieții.

Bun cu adevărat e numai acela care nu lasă a se săvîrși răul împrejurul lui. Adevărata bunătate e vitează.

Cînd chemi la muncă, să-ți văd sapa în mînă.

Măgarul e încredințat că el conduce turma și că păstorul e argatul lui.

Nu e greu să găsești adevărul, e greu să ai dorința de a-l găsi.

Ferește-te deopotrivă de prietenia dușmanului și de dușmănia prietenului.

Cînd nu găsești cuvîntul, să fii sigur că gîndul nu s-a limpezit încă.

Sînt suflete de argint și suflete de plumb, după răsunet.

Lesne-crezătorul nu e credincios.

Bun nu e acel care suferă răul, ci acel care face binele.

Un om fățarnic are două fețe și nici un obraz.

Unii nu judecă pentru că învață; alții judecă pentru ca să nu mai învețe.

Numai încercînd a face foarte bine, poți nimeri uneori binișor.

Calul aleargă, călărețul ajunge.

Să înveți pentru tine, dar să știi pentru toți.

Gîndurile rele se alungă prin fapte bune.

Lemn bun, lemn rău, - aceeași cenușă. Dar nu aceeași flacără!

Înjosesc pe alții aceia cari nu pot să se ridice pe sine.

Poți zbura pe aripile altuia, dar nu cu ele.

Moartea cea bună e aceea cînd nu-ți pare rău că ai trăit.

Spune drept totdeauna: e mai bine să spui tu adevărul decît să-l adauge cineva necontenit la cele ce spui.

Faima se rugineşte dacă n-o cureți prin muncă în fiecare zi.

Tăcerea are glasurile ei de înțelepciune: ascult-o!

Frica are mai multă imaginație decît curajul.

Cea mai mare rușine e cea pe care n-o vede nimeni: rușinea ta de tine însuți.

Unii înțeleg ce pot, cei mai mulți ce vreau.

Se poate floare fără rod, dar nu rod fără floare.

Sînt succese care înjosesc și înfrîngeri ce te înalță.

Mai bine o mustrare frumoasă decît o laudă proastă.

Soarele răsare nu ca să apuie, ci ca să lumineze pînă apune.

Timpu-i aur, pe care-l bați cu efigia muncii tale sau îl închizi în adîncimea scrinului, unde se înnegrește.

Să te temi de acela care se pocăiește prea des.

Cunoaște-ți prietenii pentru a-i iubi, și dușmanii pentru a-i stăpîni.

Întunericul nu se luptă cu lumina: el piere din calea ei.

Bucuria celui ce pedepsește e mai rea decît vina celui ce greșește.

Sînt mii de feluri de proză, poezia e una singură.

Pierzi în viață ani și la moarte cerșești o clipă.

Prin florile lor buruienile cîmpului se roagă în zadar să fie iertate de coasă.

Poți să fii un om minunat fără să fi făcut nici o minune.

Banul pentru trai, nu traiul pentru bani!

Cel mai bun sfat e acela pe care-l urmează și cine ți-l dă.

Munca plătește, norocul face pomană.

Acel ce-și părăsește țara pentru una mai înaintată samănă cu omul care și-ar alege altă mamă printre femeile mai chipoase.

E harnic nu oricine lucrează, ci acel care lucrează cu plăcere, care nu poate fără lucru.

Natura nu e curată, e pură.

Uriașul nu e mare: e monstruos.

Dacă viespea e veninoasă, nu urmcază că musca e folositoare.

Cei mai mulți trăiesc zile, puțini trăiesc viață.

Sînt prieteni pentru nevoie, prieteni de nevoie și prieteni în afară de orice nevoie, cei puțini.

Ești cel mai în măsură de a-ți cunoaște defectele și singurul în măsură de a le îndrepta.

Lumea nu e a cui o străbate cu piciorul, ci a cui o înțelege cu gîndul.

Ce te privește mai puțin, e moartea ta.

Tu însuți? Un vechi și bun prieten căruia totuși trebuie să i refuzi orice concesie.

Taina cea mare a ființei omenești e că în margenile ei poate cuprinde nemărginitul.

Cel mai mare dispreț e acel care nici nu simte nevoia de a vorbi.

Rareori omul de cuvinte e un om de cuvînt.

A fi tînăr cuprinde o datorie și nu aduce o scuză.

Ești în adevăr ce vei fi a doua zi după moartea ta.

Școala trebuie să te învețe a fi propriul tău dascăl, cel mai bun și cel mai aspru.

Unii trăiesc ca să uite, alții uită ca să poată trăi.

Simțul de datorie e cea mai luminoasă dovadă de sănătate a unui suflet.

Ai toată viața un școlar pe care nu trebuie să-l pierzi din ochi: tu însuți.

Cultura unui popor e sufletul lui.

Unire între cîți se poate, bună înțelegere între toți.

De prea mult gînd n-a îmbătrînit nimeni niciodat.

Ce greu e să fii bătrîn și, mai ales, să meriți a fi bătrîn.

CAMIL PETRESCU

Un suflet întreg, chiar cînd se abate pe căi rătăcite, rămîne mare.

După ce știi totul, vine îndoiala.

Scrii cu sîngele și cu nervii tăi sau nu scrii de loc.

LUCIAN BLAGA

Filozofia e "bemolul" vieții: toate tonurile sufletești le încești cu o jumătate de ton.

Nici un popor nu e atît de decăzut și de păcătos ca să nu fie vrednic să te jertfești pentru el, dacă îi aparții.

Inimile de piatră se încălzesc, dacă le lovește des, foarte des, ciocanul sorții.

Cînd caut comori nu sap în nori, ci în pămînt.

După ce apune soarele, orice licurici crede că el îi e locțiitorul.

O singură rugăciune am: "Doamne, să nu mă lași niciodată să fiu mulțumit cu mine însumi!"

Numai cu ceva ne putem sătura duhul: cu avînturi, cu vreri, cu năzuinți, cari nu se pot sătura niciodată.

Nu înțeleg de ce se tem oamenii așa de mult de moarte. Moartea cînd pășește pragul îi găsește doar pe cei mai mulți morți deja de mult timp și nu mai are ce să le ia.

Tradiția are într-adevăr un rost numai dacă devine un factor creator, altfel e o cîrjă pentru atîtea și-atîtea slăbiciuni ale unui neam.

Poetul este nu atît un mînuitor, cît un mînuitor al cuvintelor. El scoate cuvintele din starea lor naturală și le aduce în starea de grație.

Cît timp trăim, noi ne asimilăm lumea. Murind - ne asimilează lumea pe noi. Procesul al doilea trebuie să fie tot așa de complicat ca și întîiul.

Cu penele altuia te poţi împodobi, dar nu poţi zbura. Acest lucru nu-l ştiu oamenii, dar îl ştiu păsările.

Umbrele seamănă ce-i drept cu întunericul, dar sînt fiicele luminii.

Epitafele vorbesc, fiindcă mormintele tac.

MIHAIL SADOVEANU

Moartea prietenilor este începutul morţii noastre.

TUDOR VIANU

O limbă cultă n-are niciodată memoria scurtă şi orizontul mărginit.

Originalitatea este mai mult un punct de sosire decît unul de plecare.

Lumina lucrurilor nu este solară, ci planetară.

MIHAI RALEA

Există un singur prieten, care tolerează totul, care ne înţelege şi ne justifică. Acela sîntem noi înşine.

GEORGE CĂLINESCU

Muzica e graiul sufletului.

Nimeni nu cucereşte castelul de aur al gloriei cu minciuna.

Îndoiala de sine, cea mai cumplită boală.

Limba începe cu stilul.

ÎNVAȚĂ DE LA TOATE
(din lirica norvegiană)

Învață de la **apă** să ai statornic drum
Învață de la **flăcări** că toate-s numai scrum
Învață de la **umbră** să treci și să veghezi
Învață de la **stîncă** cum neclintit să crezi!
Învață de la **soare** cum trebuie s-apui
Învață de la **piatră** cît trebuie să spui
Învață de la **vîntul** ce-adie pe poteci
Cum trebuie prin lume de liniștit să treci.
Învață de la **toate**, căci toate-ți sînt surori
Cum treci frumos prin viață, cum poți frumos să **mori**.
Învață de la **vierme** că nimeni nu-i uitat
Învață de la **nufăr** să fii mereu curat
Învață de la **flăcări** ce-avem de ars în noi
Învață de la **ape** să nu dai înapoi
Învață de la **umbră** să fii smerit ca ea
Învață de la **stîncă** să-nduri furtuna grea
Învață de la **soare** ca vremea să-ți cunoști
Învață de la **stele** că-n cer sînt multe oști!
Învață de la **greier**, cînd singur ești, să cînți,
Învață de la **lună** să nu te înspăimînți
Învață de la **vulturi**, cînd umerii ți-s grei
Și du-te la **furnică** să vezi povara ei!
Învață de la **floare** să fii gingaș ca ea
Învață de la **miel** să ai blîndețea sa
Învață de la **păsări** să fii mereu în zbor
Învață de la **toate** că totu-i trecător!

*

Ia seama, fiu al jertfei, prin lumea-n care treci
Să-nveți din **tot ce piere**, cum să **trăiești** în veci!

GLOSAR DE CUVINTE

A

aleatoriu = întîmplător
aievea = în realitate, cu adevărat
andrea(ele); undrele = ace lungi și groase cu care se împletesc obiecte de lînă, bumbac; ac mare pentru cusut saci etc.
artos = pîine specială dusă la biserică în ajunul sărbătorilor religioase sau al altor evenimente spre a fi binecuvîntată de preot, și care servește la împărtășanie

B

barim (barem) = măcar, cel puțin
beteală = mănunchi de fire lungi de metal auriu sau argintiu, folosite ca podoabă, mai ales la mireasă
Bethleem = oraș sfînt în Israel
bîntui = a pustii, a devasta, a face ravagii
boare = adiere plăcută de vînt
bocnă = (înghețată bocnă) a îngheța tare
bucin (bucium) = instrument muzical de suflat în forma unui tub tronconic foarte lung, făcut din coajă de tei, din lemn sau din metal, și folosit în special de ciobani pentru chemări și semnale
buhai = instrument muzical popular
buimac = amețit, zăpăcit, năuc
butcă = trăsură

C

calonfir = plantă aromatică cu tulpină catifelată, frunze ovale și flori galbene
cataveică = ("e îmbrăcată cu cataveică") haină țărănească scurtă, îmblănită
cauc = acoperămînt de cap purtat de călugări
cavaf = cizmar

ceaslov = carte bisericească cuprinzînd rugăciuni și cîntări
ceaun = vas de tuci cu toarte și mîner
cetină = crengi de brad
chită = ("în chita din mînă") mănunchi de flori, de frunze
a cîrpăa (cîrpăcit) = a cîrpi, a peteci
cobuz = specie de fluier sau de caval; instrument muzical cu coarde, asemănător cu lăuta
comănac = căciulă de formă cilindrică, purtată de călugări, călugărițe
conabiu = (se referă la culoare) roșu închis, vișiniu
a croșeta = a împleti manual dantele, tricouri etc. cu croșeta
cuget = gîndire, capacitate
curmeie (de vită) = mlădiță care crește din tulpina viței de vie
cvartir = adăpost

D

a dădăci = a servi, a îngriji pe cineva, a-l bate la cap
dalb = alb, curat, imaculat
demiurg = nume dat Creatorului lumii, al universului
deșert (deșartă) ("**ochi deșerți**") = gol, pustiu
a (se) dezmetici = a-și reveni dintr-o stare de amețeală
diac = dascăl
a (se) dichisi = a (se) îmbrăca cu, **(dichisită)** îngrijită, frumos, cu gust
dimoazelă (demoazelă) = domnișoară
doldora = plin pînă la refuz
a dospi = a fermenta

E

extaz = admirație profundă, nețărmurită, adorație, venerație; stare psihică de mare intensitate, caracterizată prin suspendarea aparentă a contactului cu lumea înconjurătoare

F

firidă = adîncitură de forma unei ferestre oarbe lăsată într-un zid, în peretele unei sobe, cu scop utilitar sau decorativ

G

gătej(eje) = vreasc, crenguță subțire și uscată
geamlîc = perete din geamuri fixate pe un schelet de fier
ghioc = cochilie mare, ovală, întrebuințată la ghicit
Gustar (luna lui gustar) = luna august
guvernează (a guverna) = a conduce, a administra

H

Heliotrop = piatră semiprețioasă
heruvim = înger
hirotonire = a consacra pe cineva preot
Hotin = oraș în Republica Moldova
a huli = a spune vorbe de ocară la adresa cuiva, a batjocori

I

iatac = cameră mică de culcare, dormitor, budoar
a icni = a geme, a gîfîi
Iehova = transcriere de largă circulație, dar greșită, a numelui Iahve, dat lui Dumnezeu
iconostas = perete ce desparte naosul de altar, pupitru
ilot = persoană fără drepturi cetățenești, exploatat
imineu = încăltăminte fină purtată de boieri
ireversibil = care nu se mai poate întoarce la ceea ce a fost
iscoadă = spion; persoană însărcinată să facă, în taină, cercetări
ispită = a atrage, a ademeni, a momi
iureș = asalt, năvală, atac
a izbăvi = a salva, a mîntui

J

jidovi = evrei
jilț = scaun înalt cu spetează și brațe
jivină = fiară, dihanie, animal sălbatic
jude = judecător

K

kir ("kir Gligescu") = apelativ - domnule

L

laviță = bancă pe care se stă
lăieși (lăieți) = țigani; om cu înfățișare neîngrijită
leș = cadavru, polonez
levit = membru al tribului lui Levi, din care se recrutau, la vechii evrei, preoții

M

mag = preot, învățat, astrolog
maldăr = grămadă de obiecte în dezordine
mașteră = mamă vitregă
mădular = membru
măgură = deal mare, izolat; pădure, movilă
mătanie = îngenunchere, plecăciune
medean = teren din fața curții, la țară
melancolie = stare de tristețe
Mesia = Iisus Hristos
mir = untdelemn parfumat și sfințit
mirific = minunat, măreț
a (se) mocoși = a lucra cu migală
moină (a moini) = timp călduros și umed
molcom (molcomit) = liniștit, domol
moliciune = flexibilitate, lipsă de vigoare, de putere

N

naforă = bucată de pîine sfințită
namilă = ființă (lucru) foarte mare
năframă = batistă, ștergar; bucată de pînză tivită și împodobită
nămete = cantitate mare de zăpadă
a năpădi = a invada, a cotropi, a împresura, a umple
năutiu ("halat năutiu") = gălbui, ca năutul
neprihănit = fără vină, fără păcat, curat, imaculat
nestrămutat = care nu se clintește, stabil
nimb (nimbat) = cerc luminos deasupra capului
nimicnicie = deșertăciune, zădărnicie
noian = cantitate foarte mare din ceva

O

a oblici ("le va putea şti şi oblici") = a dibui, a descoperi, a găsi
obol = contribuţie de orice natură
oboroc (obroc) = danie, măsură;
a ţine sub obroc = a feri ceva de văzul lumii, a ţine ascuns

P

pacoste ("mare pacoste!") = ceea ce provoacă cuiva mari neplăceri, suferinţe
pal = palid
pală ("pale de lumină") = lumină slabă, fără strălucire
patrafir = fîşie lungă de stofă brodată purtată pe piept de preoţi la slujbă
pioşenie = evlavie, smerenie, cucernicie
Pind = munţi în Grecia
piron = cui lung şi gros
a pironi (ochi pironiţi) = a bate în piroane, a fixa, imobil
pîngări = a face de ocară, a păta, a dezonora, a profana
podmol = nămol, prispă
poiată ("Doarme colo în poiată") = încăpere mică, magazie
polog ("Cu polog-i aşternut") = cergă, pătură, draperie, perdea
prescură = pîinişoară pentru pregătirea împărtăşaniei şi anaforă
Prier = luna aprilie
prinos = dar oferit divinităţii
promoroacă = molesit, chiciură
a purcede = a pleca, a porni la drum

R

a răzbi = a-şi face drum, a străbate, a reuşi
răzleţ = care s-a desprins de colectivitate
a (se) rebegi (rebegiţi de frig) = a amorţi, a îngheţa de frig

S

safir = piatră preţioasă de culoare albastră
salep = băutură de origine asiatică
sălaş = adăpost, staul, grajd

sceptru = toiag, baston purtat ca simbol al autorității
schit = mănăstire mică, retrasă (pentru călugări)
scurteică = haină din stofă, îmblănită
simigiu = persoană care face sau vinde covrigi
smerenie = atitudine umilă, supusă, respectuoasă
sobor = adunare, sfat, sinod, slujbă religioasă oficiată de mulți preoți
solitar = singur, izolat
spențer = haină scurtă, ca o vestă
a stînjeni (stînjenează) = a stingheri, a deranja
suav = delicat, grațios, fin
surlă ("ferecate surle") = instrument muzical popular de suflat, în formă de fluier, cu mai multe orificii
sutaș = comandant peste 100 de ostași

Ș

a șovăi = a merge cu pas nesigur, a se împletici, a se clătina

T

tainic = plin de mistere
talaz = val mare
a ticlui ("lucruri ticluite") = a aranja
ticsit = plin pînă la refuz
tihnă = liniște deplină, pace
tilincă = vechi instrument muzical popular, ca fluierul dar fără găuri
tindă = încăpere la intrarea unei case țărănești
a tînji = a dori mult ceva, a se afla într-o stare de slăbiciune fizică
tiptil = fără zgomot, ușor, cu grijă
tîrlici = papuci mari de casă, confecționați din postav sau din lînă
topuz = sceptru, buzdugan
troian = grămadă mare de zăpadă
tropar = cîntare bisericească
trufaș = mîndru, încrezut
trufie = mîndrie

Ţ

ţarină = cîmp cultivat, ogor, arătură
ţoale = obiecte de rufărie sau de îmbrăcăminte; haine vechi, uzate

U

umil = modest, sărac, fără pretenţii
umilinţă = sentiment de inferioritate, supunere
urgisit = care are de îndurat mari neplăceri
ursuz = morocănos, posac, neprietenos

V

văduvă (văduvă) = femeie căreia i-a murit bărbatul
vîrtos ("Şi-l purtau vîrtos...") = puternic, voinic, viguros, robust
Vitleem (Vifleim) = Bethleem, oraş în Israel

Z

zavistie = invidie, pizmă, gelozie; ură, duşmănie; intrigă, pîră; discordie, gîlceavă, ceartă
zurbagiu = scandalagiu

Pios omagiu părinților noștri:

Preot iconom stavrofor, învățător
VASILE BOATCĂ (1909-1989)
Presvitera, învățătoare
ANA BOATCĂ (1908-1978)

Odihnesc în cavoul cimitirului din comuna Traian, județul Bacău

SAMSON ȘOVU (1903-1961)
ELISABETA ȘOVU (1901-1980)

Odihnesc în cimitirul din comuna Țițești, județul Argeș

CUPRINS

Dintre toate faptele 3

PARTEA I

PRIMIȚI CU MOȘ AJUNUL?

Capitolul I - DARURI ȘI COLINDE ÎNCHINATE NAȘTERII MÎNTUITORULUI

Florile dalbe 5
Poarta lui Christos 5
Colindă de copil 5
Bună dimineața (colind de copil) 6
Moș Crăciun cu plete dalbe 6
Sus la poarta raiului 6
Colo sus la răsărit 7
Vreau să merg cu-ntreg poporul 7
Ce ne-aduce Moș Crăciun 7
Trei pastori (colindă) 7
Colindița 8
Ce seară mi-i astă seară (colindă) 8
Cer și mare 8
Colindul lui Dumnezeu 9
Colind de fetiță 9
Rîurel de ploaie 10
Florile-s dalbe 10
Cel din veci făgăduit 11
Versul botezului 11
Steaua sus răsare 11
O, ce veste minunată 12
Trei crai de la răsărit 12
O, brad frumos 13

Capitolul II - LITERATURĂ CULTĂ - POEZIE

Colinde, colinde (M. Eminescu) 14
Răsai asupra mea... (M. Eminescu) 14
Rugăciune (M. Eminescu) 15
În seara de Crăciun (G. Coșbuc) 15
Colindătorii (G. Coșbuc) 16
Colindă (O. Goga) 16

Pace (O.Goga)....17
Moș Crăciun (O.Goga)....17
Crăciunul copiilor (O.Goga)....18
Moș Ajun (Șt.O.Iosif)....19
Isus (Șt.O.Iosif)....19
Isus (P.Cerna)....20
De ajunul Crăciunului (E.Farago)....22
Crăciun (M.Cunțan)....23
Invocație lui Iisus (I.Nenițescu)....23
Iisus e viața (V.Militaru)....24
Colind ceresc (R.Gyr)....25
Ziurel de ziuă (R.Gyr)....26
Maica și Pruncul (I.Pillat)....26
Bunăvestire (L.Blaga)....27
Florile dalbe (V.Voiculescu)....28
Colind (V.Voiculescu)....29
Simplicitate (V.Voiculescu)....30
Crăciunul meu (N.Caranica)....30
Crăciun (I.Iliescu)....30
Moș Crăciun (Ș.Cruceanu)....32
Colindă pentru Dorli (L.Blaga)....33
Noapte de Crăciun (O.Cazimir)....33
Într-o noapte de Crăciun (E.Farago)....34

Capitolul III - LITERATURĂ CULTĂ - PROZĂ

Sorcova (B.Șt. Delavrancea)....45
De azi și de demult (B.Șt.Delavrancea)....49
În ajunul Crăciunului (Al.Vlahuță)....59
Un Crăciun - Amintiri (Al.Vlahuță)....60

PARTEA A II-A

ADEVĂRAT A ÎNVIAT

Capitolul I - CÎNTĂRILE SFINTELOR PAȘTI

Hristos a înviat!....65
Ziua Învierii....65
De Te-ai și pogorît în mormînt....65
Îngerul a strigat....65
Cu trupul adormind....65
Doamne Iisuse Hristoase....66
Îngerul a alergat....66
Colind de Florii....66

Capitolul II - POEME DE PAȘTI

Cristos a înviat (V.Alecsandri)..... 67
Floriile (V.Alecsandri)..... 67
Paștele (V.Alecsandri)..... 68
Învierea (M.Eminescu)..... 69
La Paști (G.Coșbuc)..... 70
E sărbătoare (O.Goga)..... 71
De Paști (I.Pillat)..... 72
Noaptea Învierii (N.Crainic)..... 73
De Paști (T.Arghezi)..... 75
Pe Cruce (V.Voiculescu)..... 75
Lumină vie (A.Manu)..... 76
Solul Golgotei (M.Codreanu)..... 77
Ouă de Paști (C.Z.Buzdugan)..... 77
Pustile în sat (R.Niger)..... 78
Paștile (M.Popescu)..... 78
Paștile ne vin (I.I.Onu)..... 79
Scrisoare lui Isus (E.Zegreanu)..... 79
Clopotele de Paști (C.Z.Buzdugan)..... 80

PARTEA A III-A

"CUVINTE POTRIVITE" ALE SCRIITORILOR ROMÂNI LA SĂRBĂTORILE DE CUGET ȘI DE SUFLET

Învățăturile lui Neagoe Basarab
către fiul său Theodosie..... 83
Psaltire - Psalmul 97 (fragment) (Mitr.Dosoftei)..... 84
De neamul moldovenilor, din ce țară
au ieșit strămoșii lor Predoslovie (M.Costin)..... 84
Cuvînt de învățătură la nașterea
domnului nostru Iisus Hristos (A.Ivireanul)..... 85
Adevărul (I.Văcărescu)..... 90
Rugăciune (I.Văcărescu)..... 91
Corul îngerilor (I.H.Rădulescu)..... 92
Scrisori către Vasile Alecsandri -
Școala acum 50 de ani (I.Ghica)..... 93
Românii supt Mihai-Voievod Viteazul (N.Bălcescu)..... 96
Imn religios (V.Alecsandri)..... 97
Rugăciunea unui dac (M.Eminescu)..... 98
Odă (în metru antic) (M.Eminescu)..... 99
Dumnezeu și om (M.Eminescu)..... 100

Melancolie (M.Eminescu)..... 102
Nu l-au cunoscut (N.Iorga)..... 103
Christos a Înviat (Al.Vlahuță)..... 103
Apostolul (O.Goga)..... 104
Apostolul (O.Goga)..... 105
Dascălul (O.Goga)..... 106
La groapa lui Laie (O.Goga)..... 107
Bisericuța din Albac (O.Goga)..... 108
Rugăciune (O.Goga)..... 109
Socrate și Isus (D.Nanu)..... 110
Oh! Doamne (Al.Macedonski)..... 111
Țărîna (Al.Macedonski)..... 111
Iertare (Al.Macedonski)..... 112
Zburam (Al.Macedonski)..... 112
Și-au zis... (Al.Macedonski)..... 113
Doamne, toate... (Al.Macedonski)..... 113
Excelsior (Al.Macedonski)..... 114
Providența (Al.Macedonski)..... 114
Filozofia morții (Al.Macedonski)..... 116
La icoană (Al.Vlahuță)..... 118
Hristos a'nviat (A.Mateevici)..... 119
În dimineața duminicii (A.Mateevici)..... 120
Înălțarea la ceruri a lui Iisus Hristos (A.Mateevici)..... 121
Intrarea Domnului Iisus Hristos
în Ierusalim (A.Mateevici)..... 122
Îngerul și mironosițele (A.Mateevici)..... 123
Gethsemani (D.Zamfirescu)..... 124
Cîntec de leagăn (St.O.Iosif)..... 125
Cîntec sfînt (St.O.Iosif)..... 126
Cîntec (St.O.Iosif)..... 126
Cosașul (St.O.Iosif)..... 126
Cerșetorii (St.O.Iosif)..... 127
În port (D.Anghel)..... 127
Plînsul lui Adam (P.Cerna)..... 128
Cel ce m-a învățat să citesc și să scriu (G.Galaction)..... 130
Frații Jderi - Ucenicia lui Ionuț (M.Sadoveanu)..... 132
Psalmi (T.Arghezi)..... 134
Psalm (L.Blaga)..... 137
Linia (L.Blaga)..... 138
Umbra lui Dumnezeu (L.Blaga)..... 138
Psalm (L.Blaga)..... 139
Lauda suferinței (L.Blaga)..... 139
Troița (E.Bucuța)..... 140
Psalm (E.Bucuța)..... 142
Sonete corintiene - Amarilis (I.Pillat)..... 142

Biserica lui Horia (I.Pillat)..... 143
Capela (I.Pillat)..... 143
Biserica de altădată (I.Pillat)..... 144
Spre schit (I.Pillat)..... 144
Maica și Pruncul (I.Pillat)..... 145
Bocetul (I.Pillat)..... 146
Seară la Voroneț (poem într-un vers) (I.Pillat)..... 147
Prolog la un poem părăsit (I.Pillat)..... 147
Florii (V.Voiculescu)..... 148
Bisericuță veche (I.Iliești)..... 149
L-am văzut pe Isus (I.Th.Ilea)..... 150
Țării (V.Voiculescu)..... 150
Romanța morții (I.Minulescu)..... 151
Ruga pentru ziua schimbării la față (I.Minulescu)..... 152
Rugă pentru iertarea păcatelor (I.Minulescu)..... 153
Rugă pentru ultima rugă (I.Minulescu)..... 154
A XI-a poruncă (I.Minulescu)..... 155
Drum crucial (I.Minulescu)..... 156
Rugăciune (N.Crainic)..... 156
Cîntecul potirului (N.Crainic)..... 157
Rugăciune (N.Crainic)..... 158
Terține patriarhale (N.Crainic)..... 158
Ultima rugăciune (V.Voiculescu)..... 160
Rugăciunea (V.Voiculescu)..... 160
Așa zice Domnul (V.Voiculescu)..... 161
L-am lăsat de-a trecut (V.Voiculescu)..... 161
Îngerul din odaie (V.Voiculescu)..... 162
În pădurile cu gînduri (V.Voiculescu)..... 162
Durerea (V.Voiculescu)..... 163
Luminătorul (V.Voiculescu)..... 164
Rugă (O.Cazimir)..... 165
Mama (V.Militaru)..... 165
Icoană scumpă (V.Militaru)..... 166
Masa tăcerii (Z.Stancu)..... 167

PARTEA A IV-A

"TOTDEAUNA LUCRUL TĂU SĂ-L ÎNCEPI CU DUMNEZEU..."

Capitolul I - RUGĂCIUNI

Sfat bun..... 170
Rugăciune la intrarea în clasă..... 170

Rugăciune la începutul lecțiilor 170
Rugăciune la ieșirea din clasă 171
Rugăciunea de dimineață 171
Rugăciunea de seară 171
Rugăciune de seară 171
Îngerelul 172
Către îngerul păzitor 172
Rugăciunea "Tatăl nostru" 172
Crezul sau Simbolul credinței 173
Puternicul Dumnezeu (I.Stroia) 173
Dumineca (Ieremovici-Dubău) 174
Copilul către părinți (Gh. Boieriu și Codrea) 174

Capitolul II - "CEL ÎNVĂȚAT ÎNȚELEPT VA FI..."

Fericirile 175
Cele 7 Taine 175
Tablele legii sau Decalogul 176
Din "Pildele" lui Solomon 176
Versete din Biblie 176

Capitolul III - IDEI TRĂITE

Vasile Pârvan 181
Paul Zarifopol 181
Garabet Ibrăileanu 182
Octavian Goga 182
Nicolae Iorga 183
Camil Petrescu 187
Lucian Blaga 188
Mihail Sadoveanu 189
Tudor Vianu 189
Mihai Ralea 189
George Călinescu 189
Învață de la toate (din lirica norvegiană) 190

Glosar de cuvinte 191

Editura RECIF
Director: CONSTANTIN STATE

Str. Bibliotecii nr. 6, sector 3
București, cod. 70419
telefon: 14.34.32.

Tehnoredactare computerizată: LAURA GALERIU
Coperta: VICTOR WEGEMAN

Bun de tipar: 01 10 1992 Apărut 1992.
Coli de tipar: 14

Tiparul executat sub comanda nr. 20.610
Regia Autonoma a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piața Presei Libere, 1, București
ROMÂNIA

ISBN 973-95768-0-X

ACEST TEZAUR SPIRITUAL DE RUGĂCIUNE, MEDITAȚIE ȘI POEZIE PUNE ÎN LUMINĂ SACRĂ UMANISMUL CREȘTIN ROMÂNESC, AVÂND ÎN CENTRU CHIPUL LUI IISUS HRISTOS, DUMNEZEU-OMUL -MODELUL UMANITĂȚII. PE HRISTOS TREBUIE SĂ SE ZIDEASCĂ, SALVATOR, ROMÂNIA, EUROPA, UMANITATEA.

Părintele GALERIU

ISBN 973-95768-0-x

Editura Recif

Preț: 220 lei